

De după dealuri mari de timp

De după dealuri mari de timp,
De după munți de suferință,
Cu soarele pe creștet, nimb,
Cu sufletul într-o credință,
Coboară dacii, an de an,
Din anii marelui Traian,
Coboară mîndrul Decebal
Pe măgurele din Ardeal,
Își duce pașii-n Bărăgan
Și pe colnice, prin Moldova,
Așa precum ne spune slova,
Coboară-așa, din moși strămoși
În neam de oameni păduroși
Cu dorul-dor, ca vijelia,
Cu ochii sărutînd cîmpia,
Coboară ca un fluviu viu
Neamul român din tată-n fiu,
De după dealuri mari de timp,
Mai vechi ca zeii din Olimp...

ION DODU BALAN

Tradiții nepieritoare de gândire și acțiune revoluționară

Prezentul luminos al României socialiste dovedește, fără putință de tăgadă, rolul decisiv al Partidului Comunist, care s-a afirmat prin înaltă creație istorică drept cel mai autentic, mai fidel exponent al intereselor fundamentale ale poporului din sinul cărui s-a născut. El, partidul făurit acum șase decenii, la Congresul din mai 1921, a fost și este, și revoluționar vizionar, și luptător neînfricat, și artizan conștient al unei societăți noi, într-o țară independentă și suverană. El este forța politică în care regăsim implicate, amplificate, la cotele sintezei superioare, comuniste, gândurile și faptele eroice ale înaintașilor, dorurile și năzuințele ardente ale unui popor însetat de dreptate, unitate și libertate.

De-a lungul existenței sale, Partidul Comunist Român a demonstrat, într-adevăr, o capacitate deosebită în a prelua și transfigura moștenirea trecutului într-o concepție revoluționară fermă a prezentului, pentru a contura cât mai judicios calea viitorului. Acest demers politico-ideologic

avînd ca temelie principiile socialismului științific a fost posibil și fertil, pentru că partidul s-a raportat nu numai la realitățile vremii, ci și la rădăcinile sale — o mișcare muncitorească și socialistă afirmată cu vigoare în veacul XIX — la începuturile sale, ce coincid cu activitatea partidului clasei muncitoare constituit în anul 1893. Asupra acestui filon bogat de experiență izvorită din cuget și acțiune tumultuoase, adică asupra „adevăratelor începuturi ale Partidului Comunist Român” — cum se exprima tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, într-un text de valoare inestimabilă istorică și metodologică, vrem să stăruim în rîndurile de față.

De la apariția sa pe scena politică a României, partidul clasei muncitoare își asumă misiunea istorică de a conduce bătăliile revoluționare pentru cucerirea puterii politice de către proletariat și celelalte mase muncitoare de la orașe și sate și „întemeierea societății socialiste”. Forța organizată proletară se distinge,

totodată, în peisajul politic al epocii moderne printr-o concepție politică proprie, izvorită dintr-o prospectare științifică,

(Continuare în pagina 3)

ION MAMINA

Accesul la creativitate

Iată pentru început citeva date de sinteză ce ilustrează și demonstrează plenar amploarea și dezvoltarea continuă a creativității tehnico-științifice în țara noastră. — Fenomenul apare evident, ne-a declarat tovarășul Ion Marinescu, director adjunct al Oficiului Național pentru Invenții și Mărci, dacă avem în vedere chiar numai aceste cifre comparative: în perioada 1948—1963, OSIM-ul a acordat unor inventatori din România un număr de 5771 de brevete. Numărul acestora a crescut în cincinalul următor la 9906. În perioada 1971—1975 numărul total al brevetelor acordate a atins cifra de 11343, iar în răs-timpul ultimului cincinal numărul brevetelor a depășit cifra de 12100. Tot în acest ultim cincinal, OSIM-ul a înregistrat peste 18000 cereri de brevete. De notat apoi că, în conformitate cu statisticile publicate de Organizația mondială de proprietate intelectuală privind contribuția României la tezaurul mondial de invenții țara noastră se situează pe locul 16, înaintea unor țări cu mai îndelungate tradiții în domeniul cercetării tehnico-științifice, cum ar fi, de pildă, Austria, Finlanda, Canada, Belgia, Brazilia etc.

Referindu-se la brevetele de invenții acordate în ultimele decenii unor inventatori și colective de inventatori din România, interlocutorul nostru, inginerul Ion Marinescu, a ținut să menționeze în mod deosebit amploarea și valoarea creativității de masă, faptul că în acest domeniu cru-

(Continuare în pagina 8)

LIVIU TIMBUS

Pădurile, la ora primăverii astronomice

Alunecăm prin grohotișuri, prin nisipuri și pietrișuri tulburi, cu pașii tipăriți în argile marnoase și în tufuri vulcanice, în gresii și în prundișuri de andezită. Aici cîndva, în cuaternar și în neogen se domesticeau vulcanii. Acum se „domesticesc” păduri tentaculare, invadînd culmi și creste de dealuri pînă departe în munții vopșiți la orizont cu albastru de Prusia. E o zi plină de tensiuni prin barometre, o zi cu presiuni paroxistice, cînd se anunță inevitabile ploi torențiale și undeva, în straturile superioare ale atmosferei, miroase încă tainic a zăpezi și dezghețuri polare. Temperatura aerului, bun de respirat cu plămîni de copii: 12 grade. Peste citeva ore, mai exact, în jurul orei 19 și citeva minute, începe primăvara astronomică! Păsările sparg în țîndări liniștea apăsătoare a trunchiurilor de molid, brad, pin, fag, stejar, gorun, carpen și frasin aflați într-o perioadă tulburătoare de vegetație cînd mugurii izbucnesc din învelișul îmbălsămat al rășinilor și erup cu vulcanii încărcăți de clorofilă.

Ne aflăm în vecinătatea comunei Breaza de Mureș, în cantonul silvic Filpișul Mare. Ghid în această mirifică dezlănțuire a naturii ne este inginerul silvic Vasile Bercu, moștenitor din tată în fiu al blazonului de pădurar în Munții Gurghiuului, bărbat vîguros, athletic, cu pas de

(Continuare în pagina 6)

ADRMAN DOHOTARU

Un drum către mările...

ANUL XXX - NR. 13 (1346) - 26 MARTIE 1981

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Biblioteca Jud. Fîrned
SALA DE LECTI

„...TOTUL PENTRU A ASIGURA RECUPERAREA ȘI REFOLOSIREA INTEGRALĂ A MATERIALELOR!“

— Tovarășe Dan Andreescu, sinteti inginer, specialist în industria extractivă, și economist, aveți un stagiu de 15 ani pe platforma Hunedoarei, iar de 8 ani vă ocupați de problematica recuperării și valorificării materialelor refolosibile, actualmente fiind șeful serviciului cu acest profil din M.A.G.F. Sinteti, așadar, omul cel mai potrivit pentru un dialog pe care vă propunem să-l începem de la un lucru cunoscut azi pină și de copii: criza mondială a materiilor prime și energiei obligă o întreagă planetă, și țări mari și țări mici, aflate în diferite stadii de dezvoltare, să-și regindească statutul de „consumator” și, în același timp, să întemeieze o industrie pentru a pune în valoare ceea ce pină mai ieri ignora. S-a mai spus, orice rău spre bine, în ultimul deceniu, lumea a devenit mai cumpătată, se gospodărește mai chibzuit, saltul fiind de mentalitate în primă instanță. Trăim pe aceeași planetă și deci nimic din ce-i al planetei nu ne este străin...

— În condițiile creșterii vertiginoase a prețurilor pe piața mondială, România, care dispune de resurse limitate de materii prime, suportă destul de greu efortul valutar pentru a și le procura. Consecința: ne adaptăm la un nou mod de a gândi și modela creșterea economică, într-o optică de economisire strictă a materiilor prime și materialelor, de valorificare într-un grad cât mai înalt a acestora și, în final, de recuperare și reintroducere în circuitul economic a întregului potențial de resurse materiale refolosibile de care dispunem.

— Toate acestea sint, de fapt, obiective de o excepțională importanță, prevăzute în documentele Congresului al XII-lea, ele constituind politica noastră în acest domeniu.

— Exact. Una din soluțiile de bază, componentă strategică esențială a politicii partidului nostru, a fost evidențiată în repetate rânduri de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și ea stabilește, ca o condiție principală a îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale a producției, intensificarea, extinderea și perfecționarea activității de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile, astfel încît prin această modalitate să se acopere cel puțin 40—50 la sută din nevoile interne de fier, metale neferoase, fibre și fire textile, uleiuri minerale și altele, punîndu-se capăt rîsipei.

— Economia noastră dispune de importante cantități de astfel de resurse. Cîteva exemple ar ilustra foarte bine virtuțile materialelor refolosibile, economiile de materie primă pe care le aduc.

— 1 tonă de fontă recuperată înlocuiește 2 tone minereu de fier, 0,5 tone coals, 0,5 tone calcar și 40 kWh; 1 tonă de cioburi din sticlă economisește 738 kg nisip cuarțos, 231 kg sodă, 140 kg calcar și 70 kg feldspat; 1 tonă de ulei mineral regenerat înseamnă 3 tone țifei economisite; 1 000 tone maculatură salvează de la tăiere 17 hectare pădure de rășinoase; 1 tonă de polietilenă recuperată asigură economisirea a aproximativ 7 tone petrol. Avantajele sint elocvente și în ceea ce privește energia. Astfel, prin utilizarea fierului vechi în producția de oțel se consumă doar 38 la sută din energia necesară în condițiile utilizării materiilor prime noi, pentru aluminiul recuperat, numai 4 la sută, pentru polietilena recuperată, 5 la sută. Exemplele pot continua și vă asigur că procentele de economii sint la fel de spectaculoase.

— Putem vorbi acum de o adevărată „industrie a reciclării”?

— Fără îndoială. Numai prelucrarea la scară industrială a resurselor de care vorbim face rentabilă această activitate.

— Să insistăm asupra acestui aspect. Cînd nu este rentabilă activitatea de recuperare a materialelor refolosibile?

— Cînd este făcută în volum mic sau nu e tratată complet din punct de vedere al resurselor. De pildă, haldele miniere, metalurgice și de termocentrale. Aici substanța utilă este de 10—20 la sută și pentru ca recuperarea să fie rentabilă trebuie să găsești utilizare și la restul de 80—90 la sută. Principiul de bază de la care pornim este că nimic din ceea ce poate fi refolosit nu trebuie să rămînă nevalorificat și nimic din ceea ce poate fi util nu trebuie aruncat, ci recuperat.

— Care sint rezultatele obținute în cîcinalul trecut?

— Ceea ce s-a realizat între 1976 și 1980 atestă faptul că activitatea de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile s-a constituit ca un sector distinct, iar sfera de cuprindere s-a extins în strînsă relație cu nevoile economiei naționale. Spre exemplu, în anul 1980, materiile prime și materialele recuperate din resurse refolosibile au participat cu 45,6 la sută în producția de oțel, 45 la sută la resursele interne de cupru, 30 la sută la consumul zilnic, 21,6 la producția de hirtie, cartoane etc.

— Cum stau lucrurile în alte țări?

— Preocupările pentru recuperare au ca obiective principale reducerea presiunii exercitate de creșterea economică

asupra resurselor limitate de materii prime și energie, cît și reducerea dependenței economiilor naționale de importul de materii prime și combustibili.

— Vă intrerup un moment. Spuneți „reducerea dependenței economiilor naționale de importuri” și cred că un exemplu privind eforturile care se fac în lume în acest sens ar face mai bine înțeles acei indice numit grad de autonomie.

— Iată, Franța nu are zăcăminte de cupru și nu are o producție internă. În cazul în care s-ar baza numai pe import, gradul său de autonomie în ceea ce privește cuprul ar fi zero. Prin organizarea sistemului de colectare a materialelor recuperabile din cupru însă, 40 la sută din resurse le obține în acest mod, asigurîndu-și deci un grad de autonomie de 40 la sută.

— E limpede, putem continua.

— Așadar, importanța acordată recuperării se reflectă în numeroase măsuri organizatorice luate la nivel guvernamental, precum și în orientările și obiectivele stabilite și care diferă de la țară la țară. De asemenea, pe plan internațional, a fost constituit Biroul Internațional al Recuperării la care au ade-

plu: R.F.G. importă după necesitate peste 40 000 tone zdrențe, care valorează 22 milioane mărci, și exportă tot în funcție de oferte și după posibilități 150 000 tone zdrențe, care valorează 120 milioane mărci.

— Probabil că nu aceleași zdrențe, adică nu același tip de material?

— Bineînțeles. Am spus după cerere și posibilități și ținînd cont de necesitățile sale.

— Dezvoltarea urbanistică a lumii presupune și o creștere a volumului de reziduuri menajere, care, după cite știm, sînt în bună măsură reciclate.

— În țările Pieței Comune funcționează peste 70 de uzine în care gunoalele sint transformate în îngrășăminte pentru agricultură după extragerea elementelor utile — metal, sticlă etc. — iar prin incinerare se recuperează energia. În ultima vreme, specialiștii și-au îndreptat atenția spre piroliza, carbonizarea și hidrogenarea gunoalelor prin care se obțin hidrocarburi lichide și gazoase.

— Deci nu se mai pierde aproape nimic și se cîștigă cam tot. Să revenim pe meleagurile noastre. Ce măsuri se prevăd începînd cu acest an la noi?

„O atenție deosebită trebuie să acordăm recuperării, colectării și refolosirii materialelor. Am mai arătat și în alte împrejurări că pentru multe sectoare, prin recuperarea și refolosirea materialelor, putem și trebuie să asigurăm pină la 50 la sută și chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime. Noi încă sîntem mult rămași în urmă în unele sectoare în acest domeniu, iar în cîteva sîntem numai la început. Problema recuperării, colectării și refolosirii materialelor trebuie privită ca o parte importantă a asigurării materiilor prime și materialelor necesare activității de producție. Dealtfel, în planul de aprovizionare a acestora sint luate în calcul și ele trebuie realizate chiar cu o depășire. Cunoașteți cu toții că prețurile la materiile prime au crescut foarte mult. De aceea, trebuie să facem totul pentru a asigura recuperarea și refolosirea integrală a materialelor. Aceasta presupune și elaborarea tehnologiilor corespunzătoare, și dezvoltarea capacităților de prelucrare a materiilor recuperate. Dealtfel, în planul viitor avem în vedere, legat de prioritatea pentru asigurarea bazei materiale, să dăm investiții în primul rînd pentru dezvoltarea capacităților de prelucrare a materialelor recuperate.”

(Nicolae Ceaușescu — Cuvîntarea la plenara lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 14 iunie 1980)

rat ca membri permanenți 25 de state și ca membri corespondenți 10 state. În cadrul Pieței Comune a luat ființă încă din 1976 „Comitetul de administrare a deșeurilor”, care elaborează pe diferite termene programul de recuperare și propune variantele de directive privind gospodărirea acestor resurse. Recent, la Roma, sub egida Federației mondiale a orașelor înfrățite, s-a desfășurat o conferință internațională consacrată acestor probleme, la care au participat reprezentanți ai 338 orașe din 37 de țări și unde 7 mari orașe au prezentat experiența lor în legătură cu modalitățile concrete de reciclare a materialelor refolosibile.

— Și care sint rezultatele acestor acțiuni?

— De exemplu, la nivel mondial, fierul vechi participă în medie cu 45 la sută la producția de oțel. Dar unele state trec bine de această cifră: S.U.A. — 75 la sută, Suedia — 72 la sută, Italia — 62,1 la sută, Spania — 58,7 la sută. În unele țări ca Japonia, S.U.A., Belgia, Franța, zgurile de oțelării se valorifică complex, aceasta însemnînd extragerea fierului, reutilizarea la aglomerare-furnale, utilizarea în construcții și agricultură.

— Ce se întimplă în domeniul cauciucului și maselor plastice?

— În ceea ce privește cauciucul, anvelopele uzate se reapează în proporție de 25 la sută în Anglia, 22 la sută în S.U.A., 20 la sută în R.F.G. și U.R.S.S., dar această soluție reprezintă numai o valorificare parțială. Au apărut tehnologii de creștere a ponderii de cauciuc regenerat în producția de anvelope, de fabricare a pudreții de cauciuc prin criogenare, se realizează piroliza maselor plastice uzate și a cauciucului uzat din care se obțin materii prime petroliere și altele. Dar lucruri interesante s-au petrecut în industria textilă.

— În ce sens?

— În unele țări, Italia, R.F.G., Polonia, Austria, ca să dăm numai cîteva din ele, s-a dezvoltat o adevărată industrie atît de prelucrare a materialelor textile, recuperabile, cît și de producție a utilajelor specifice acestor activități. Pentru aceste materiale, în funcție de cerere și ofertă, s-a dezvoltat o piață. Un exem-

— Este lesne de observat că față de rezultatele obținute pe plan mondial și față de posibilitățile de care dispunem, realizările noastre nu sint la nivelul cerințelor actuale. Programul de sinteză de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile actualizat cuprinde sarcini concrete stabilind unele priorități pentru perioada următorilor cinci ani.

— Amintiți cîteva dintre aceste priorități.

— Dispunem de importante cantități de metale refolosibile care, înainte de a reintra în circuitul economic, trebuie sortate și pregătite chiar la locurile de unde rezultă, ateliere și secții de producție. Este cazul spanului, al capetelor de conductori și cabluri, al resturilor metalice din debitări etc.

— Din cite cunoaștem, există dificultăți în ceea ce privește pregătirea acestor resturi de metale, adică la presare, balotare, brichetare, din lipsa utilajelor, care să execute aceste operații.

— Adevărat, dar vina este a marilor unități prelucrătoare de metal care nu s-au dotat, în multe locuri este posibilă autodotarea, cu mijloacele necesare. Din această cauză s-a livrat nepregătită 75 la sută din cantitatea totală colectată, ceea ce a condus la o slabă utilizare a mijloacelor de transport și la o încărcare necorespunzătoare a oțelăriilor cu fier vechi.

— Și ce trebuie făcut în acest sens?

— În primul rînd să se respecte decretul 465 din 1979 care reglementează foarte clar toate aceste probleme.

— O altă prioritate?

— Există, de asemenea, mari cantități de metal cuprinse în mașini, utilaje, instalații, mijloace de transport ca nave maritime și fluviale, locomotive vechi cu aburi, tractoare vechi, care sint ne-dezmembrate. Pentru acest lucru, ministerele economice trebuie să organizeze activitatea de dezmembrare, de sortare a pieselor și subsansamblelor și valorificarea lor ca atare sau prin recondiționare și predarea restului de materiale în rețeaua specializată de colectare. Un alt obiectiv important este valorificarea zgurilor de oțelării. Depozitele de asemenea zguri, existente la noi, ar putea deveni adevărate exploatări, atît de bogate sint în fier metalic și oxidic.

— Prioritățile nu se referă, desigur, numai la metal, vă rugăm deci să spuneți cîteva cuvinte și despre celelalte materiale.

— Pentru industria chimică problema recuperării și valorificării are în această perioadă un caracter deosebit. Producția de mase plastice reprezintă astfel unul din cele mai dinamice sectoare. Volumul de prelucrare a crescut de 1,8 ori față de anul 1975, consumul de mase plastice ajungînd la 38 kg pe locuitor. Această creștere nu s-a obținut însă pe seama recirculării materialelor refolosibile, care a fost realizată numai în proporție de 7 la sută față de resursele disponibile. Deci pentru aceste resurse s-au elaborat programe speciale care prevăd soluții de valorificare a maselor plastice ca înlocuitor de materii prime noi. Se vor aplica tehnologii noi în industria textilă pentru mărirea potențialului de recuperare și valorificare. Dezvoltarea urbanistică face să se întrevadă o creștere a volumului obiectelor uzate rezultate din gospodăriile individuale. Din investigațiile făcute în ultimul timp reiese că vor fi scoase din uz de către populație aproximativ 1 800 milioane metri pătrați de țesături, peste 410 milioane perechi încălțăminte, însemnate cantități de hirtie, obiecte de folosință îndelungată, televizoare, autoturisme, mașini de uz casnic etc. care vor genera cantități de materiale recuperabile în continuă creștere.

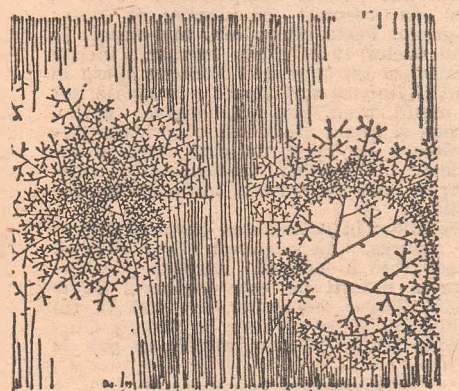
— Ce se prevede, în principal, pentru atragerea în circuitul economic a acestor cantități imense. În paranteză fie spus, era greu de imaginat, în urmă cu trei decenii, să spunem, că vom ajunge să ne confruntăm cu asemenea cantități de mașini, televizoare, frigiderice pe care să trebuie să le reintroducem în circuitul economic.

— Într-adevăr, acum treizeci și ceva de ani era important să fabricăm tractoare, dar astăzi este la fel de important ca acele tractoare să ajungă din nou materie primă. Deci, ca să continuăm, pentru realizarea obiectivelor privind recuperarea și valorificarea, este necesar ca eforturile principale să fie orientate spre implicarea într-o mai mare măsură a micii industrii în această activitate, concomitent cu luarea unor măsuri de extindere și perfecționare a rețelei specializate de colectare. În privința bunurilor uzate preluate de la populație, cercetarea științifică și proiectarea tehnologică aferente reciclării resurselor încorporate în bunurile amintite trebuie să ofere simultan soluții pentru toate fazele procesului de recuperare, sortare, dezmembrare, dezinfecare, prelucrare primară și valorificare în condiții de eficiență.

— Aminteați mai înainte de centrele de colectare. Ce se întimplă cu ele? În primul rînd, sint prea puține.

— Este drept, un punct de colectare revine la 50 000 de locuitori. În R.D.G., de pildă, un punct de colectare revine la 5 000 de locuitori. Acolo, la fiecare cvarțial de locuințe este proiectat, pe baza unor normative, și un asemenea punct de colectare. Noi ne-am propus ca în perioada următoare să ajungem să avem un centru de colectare la 10 000 de locuitori, dar concomitent cu aceasta desfășurăm și acțiuni cu comitetele de bloc, cu organizațiile de tineret, cu membrii O.D.U.S., astfel încît, pe baza unui program de transport dirijat de un dispecerat al întreprinderii de recuperare, să asigurăm preluările ritmice. Vă mai pot spune că în acest cîcinal va trebui să recuperăm materii prime din valorificări mai mult decît în cîcinalul trecut cu 20 miliarde lei, ele contribuind la asigurarea producției cu 45—50 la sută la metale feroase și neferoase, 40—44 la sută la cauciuc, 30 la sută la mase plastice, 40—48,5 la sută la fibre și fire textile etc. Important este însă faptul că acum există un sistem bine organizat de recuperare și valorificare, adică, așa cum spuneam, există o adevărată industrie în acest domeniu.

RAZVAN BARBULESCU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 24 martie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În cadrul ședinței a fost examinat și aprobat Raportul privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor economico-financiare obținute în anul 1980.

Comitetul Politic Executiv a apreciat că datele definitive de bilanț confirmă succesele remarcabile realizate în 1980, ca și în întregul cincinal 1976-1980, în creșterea potențialului productiv și tehnico-stiințific al economiei naționale, în dezvoltarea în ritm înalt și modernizarea intensă a forțelor de producție, în ridicarea eficienței economice și perfecționarea conducerii economico-sociale. Prin aplicarea hotărârii Comitetului Politic Executiv cu privire la reducerea în anul 1980 a cheltuielilor ad-

ministrative și militare, s-au obținut importante economii.

Comitetul Politic Executiv subliniază că rezultatele economico-financiare obținute în anul 1980 sînt o expresie a hotărârii cu care întregul nostru popor transpune în viață politica Partidului Comunist Român, la a cărei fundamentare un rol hotărâtor îl are secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Comitetul Politic Executiv a relevat, în același timp, lipsurile și fenomenele negative manifestate în activitatea economico-financiară din anul trecut. A fost criticată nerealizarea, în unele sectoare, a prevederilor de plan la o serie de indicatori de bază, a programului de investiții, a sarcinilor în domeniul comerțului exterior. S-au manifestat neajunsuri în gospodărirea mijloacelor materiale și financiare, ceea ce a făcut ca unele unități economice

să îndeplinească greutăți în asigurarea echilibrului financiar, în constituirea resurselor proprii destinate autofinanțării.

Comitetul Politic Executiv a aprobat Programul de măsuri privind îmbunătățirea situației economico-financiare a unităților din economie, ca urmare a analizei pe bază de bilanț a activității pe anul 1980. S-a stabilit ca în centrul atenției tuturor organelor și organizațiilor de partid, ministerelor, întreprinderilor să se afle permanent îndeplinirea integrală a planului producției în industrie și agricultură, reducerea cheltuielilor și creșterea beneficiilor, ridicarea pe un plan superior a eficienței economice, diminuarea importurilor și creșterea exportului în vederea asigurării unei balanțe de plăți echilibrate și chiar excedentare, pentru reducerea în acest an a unei părți din datoria externă. Comitetul Politic Executiv a aprobat

proiectul de decret privind unele măsuri financiare impuse de analiza pe bază de bilanț a activității economico-financiare pe anul 1980 și proiectul de decret privind unele măsuri pentru acordarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii pe anul 1980.

Comitetul Politic Executiv a discutat și aprobat, de asemenea, Raportul privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului, organelor de partid și de stat, organizațiilor de masă și obștești în cursul anului 1980, Raportul cu privire la activitatea desfășurată în anul 1980 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului, Raportul privind modul în care s-a desfășurat acțiunea de preschimbare a documentelor de partid, precum și Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în 1980 și principalele orientări pe plan extern în anul 1981. Comitetul Politic Executiv a hotărât supunerea acestor documente Plenarei C. C. al P. C. R.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, de asemenea, probleme curente ale activității de partid și de stat.

Tradiții nepieritoare de gândire și acțiune revoluționară

(Urmare din pagina 1)

creatoare a datelor cardinale ale țării, cit și cele ale evoluției în perspectivă, care i-a permis să se situeze în fruntea luptelor pentru libertate socială și națională, pentru libertatea și neatinerea României, pentru unitatea poporului în vatra Daciei străbune.

Studierea documentelor programatice socialiste — pornind de la **Ce vor socialisții români**, primul program marxist (1886) și continuind cu programele partidului clasei muncitoare, adoptate, succesiv, în 1893, 1910, 1918, 1919 — pune în lumină concluzia de semnificație, că obiectivele stabilite nu s-au datorat copierii sau aplicării mecanice a unor teze și idei formulate în cadrul mișcării muncitorești internaționale și potrivit altor meridiane, ci au fost rodul strădaniilor de înțelegere creatoare, în lumina principiilor materialismului istoric, a împrejurărilor concrete, specifice, social-economice și politice naționale, ca și a imperativelor timpului. „Școlari ai socialismului științific, membri ai marii familii socialiste europene — s-a înscris cu luciditate în aceste documente — noi știm că felul activității noastre atîrnă de condițiile reale ale țării noastre”.

Să amintim, în acest sens, viziunea socialistă asupra structurilor socio-economice ale societății românești. Din ea răzbate cu putere, și pe planul mai larg al mișcării muncitorești internaționale, nota deosebită originalitate a unei gândiri revoluționare preocupată intens de destinele poporului cărui se adresa. „Țara noastră — arătau delegații români în fața participanților la Congresul socialist internațional de la Stuttgart (1907) — face parte încă din acele țări, de care Marx zicea, că ele sufăr atât de dezvoltarea capitalismului cit și de insuficiența acestei dezvoltări. Luptele de clasă la noi se desfășoară într-un cadru social și istoric înapoiat și deosebit de cel din Occident”, ele trebuind să țină seama de existența unei chestiuni agrare de „o însemnătate mult mai mare decît în alte țări”, de celelalte probleme aflate în fața poporului român. Nu era o simplă constatare a unei stări de fapt, ci o concepție conturată, cristalizată treptat în practica politică. Ea renunța la comodele imagini tip ale socialismului și deschidea o nouă perspectivă înțelegerei marxiste despre morfologia socială și conținuturile ei, propunînd un program, în bună măsură original, militantismului socialist în țările predominant agrare. Este demn de reținut, în acest sens, că numai la insistențele reprezentanților partidului muncitorimii române, Congresul socialist internațional de la Zürich (1893) a luat în discuție problema atragerii țărănimii în mișcarea socialistă, votînd moțiunea: „una din sarcinile cele mai de căpetenie pentru democrația socialistă din toate țările este de a organiza pe muncitorii agricoli, ca și pe muncitorii industriali, și de a-i înrola în rândurile marii armate a socialismului internațional”; iar congresul următor, ținut la Londra (1896) a hotărît să lase, datorită împrejurărilor diverse din fiecare țară, la latitudinea fiecărei organizații politice muncitorești „modul ei specific de rezolvare a problemei agrare”.

Puternic angrenat în realitățile naționale, partidul politic proletar și-a spus cuvîntul față de marile probleme care frământau societatea românească, preoznînd soluții concrete, potrivit cu interesele și aspirațiile revoluționare și patriotice ale clasei muncitoare, cu cerințele înaintării României pe calea progresului material și social. A făcut-o cu adîncă convingere că lui „i incumbă datoria de a arăta care sînt condițiile necesare pentru progresul țării”.

Cursul evenimentelor a demonstrat că această angajare nu a fost declarativă, că previziunea României noi nu a fost doar un gînd nobil, ci rodul cunoașterii adînci a legilor devenirii istorice, a evaluării lucide a drumului care trebuia parcurs spre țelul final. Partidul clasei muncitoare s-a dovedit capabil, de pildă, să discearnă foarte de timpuriu că șansa de viitor a patriei, a socialismului însuși pe pămîntul românesc se află în realizarea unei economii puternice, pe temeiul industriei naționale — „problema problemelor țării noastre” — prin care se putea asigura apărarea și consolidarea independenței, micșorarea treptată a decalajului, pe vremea aceea enorm, existent între România și statele avansate ale lumii. Partidul clasei muncitoare — scria revista teoretică „Viitorul social” în mai 1908 — „tinde spre industrializarea țării, pentru că un stat industrial creează relații omenești superioare statelor înapoiate (din punct de vedere economic), cum sintem noi; în societatea industrială se creează mai bune condiții de trai pentru muncitorime, condiții materiale, morale, intelectuale, se creează și mai bune condiții de luptă pentru emanciparea muncii. În societatea industrială se creează posibilități și elemente pentru dezvoltarea ulterioară a societății, la termenul că-er dezvoltării... se întrevide idealul”. Cuvintele, pe atunci profetice, au fost încorporate, prin acțiunea Partidului Comunist, în adevărurile de căpătîi ale contemporaneității noastre.

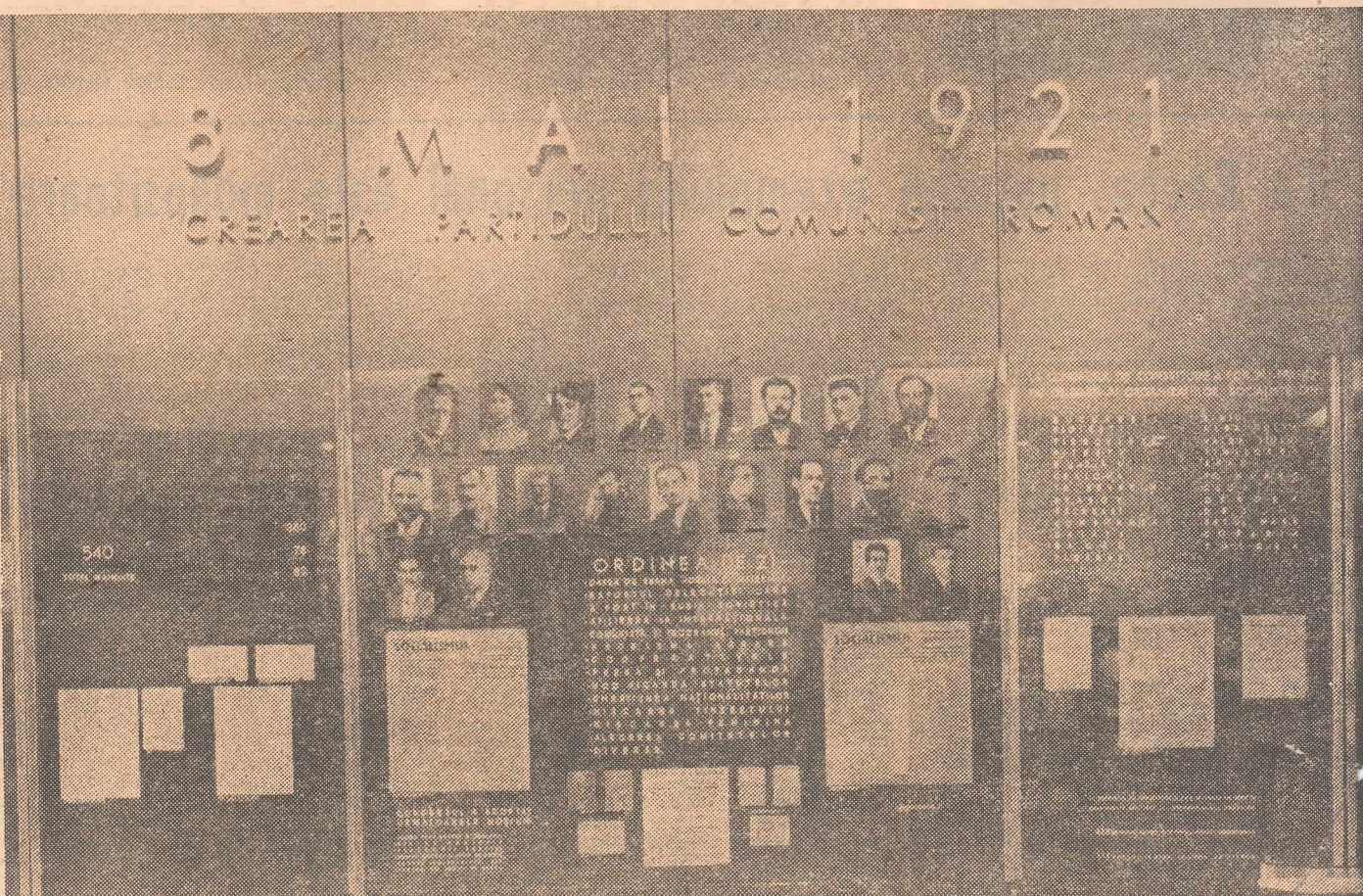
Ridicînd steagul luptei de emancipare socială și națională, militanții partidului au chemat la acțiune, alături de proletariat, forțele sociale de bază ale societății românești. El a devenit astfel un polari-

zator al celor mai diferite categorii de oameni ai muncii supuși exploatarei capitaliste, de la muncitorul de fabrică pînă la funcționarul comercial, de la țăranul fără pămînt pînă la intelectualul cel mai pregătît. În această ordine de idei se impune o mențiune aparte în legătură cu atitudinea partidului proletariului față de truditarii lumii satelor, ce formau pe atunci imensa majoritate, numerică și productivă, a populației țării. Militanții săi au evidențiat rolul țărănimii în istoria de veacuri a poporului român, timp în care a păstrat „cu vrednicie acest pămînt împotriva tuturor încalcărilor și năvălirilor”, energiile revoluționare nebanuite acumulate în sinul său, contrar punctelor de vedere încetățenite în concepția multor partide socialiste europene, care vedeau în aceasta o clasă amorfă, conservatoare și tradiționalistă, s-au preocupat în mod concret pentru atragerea ei la acțiune politică conștientă (asa s-au putut crea, la sfîrșitul veacului XIX, peste 300 de cluburi socialiste în mediul rural, prelungiri ale obiectivelor și activității revoluționare în lumea satului românesc). Partidul proletariului român s-a considerat apărătorul îndreptățit al idealurilor țărănimii — „băvăza ei cea mai sigură”, cum a dovedit-o cu prisosință în 1907, anul marii ridicări la luptă a țărănimii române — expresia unității de interese a muncitorilor și țărănilor, o unitate, o alianță militantă rare, în anii revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din August 1944, sub conducerea Partidului Comunist, își va exprima uriașul potențial transformator.

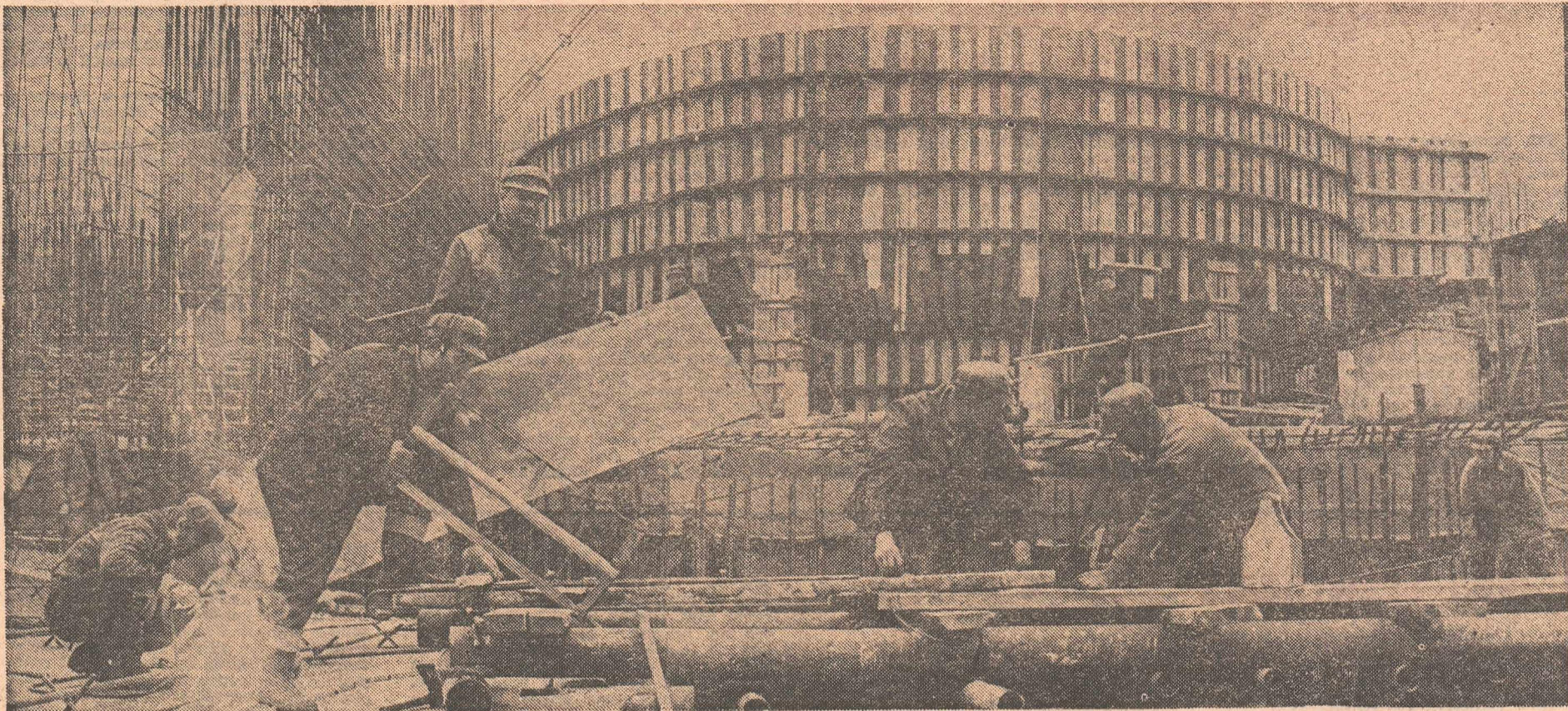
Toate aceste forțe sociale au fost unite de partidul clasei muncitoare în jurul unui program de acțiune corespunzător fiecărei etape istorice parcurse, și care imbinda organic dezideratele prezentului și ale viitorului socialist. În această ordine de idei, instituirea unei largi legislații a muncii, acordarea pămîntului trudititorilor săi de veacuri — prin exproprierea totală a proprietății moșierești — lărgirea drepturilor cetățenești — prin introducerea votului universal, a dreptu-

lui de întrunire și asociere etc. — înseamnă, odată realizate, o albă mai largă oferită progresului și propășirii țării, luptei pentru socialism în ultimă instanță. Pentru a le împlini, partidul proletariului a utilizat o gamă variată de forme și mijloace de acțiune: lupta revendicativă, demonstrațiile de stradă, campaniile politice cu obiective precise, confruntările electorale și activitatea în parlament a deputaților socialiști, alianțele politice, manifestațiile de 1 Mai. Toate au „urmărit a întări și ridica clasa muncitoare și a o face mai aptă pentru lupta finală: zdrobirea ei completă, economică și politică”, obiectiv fundamental care va fi atins de proletariat, arătând militanții partidului, numai prin „cucerirea puterii politice — mijlocul necesar pentru prefacerea societății” și „condiție necesară pentru triumful revoluției sociale”.

Antrenarea viguroasă a maselor la acțiune politică conștientă întreprinsă consecvent de partidul clasei noastre muncitoare s-a constituit într-un factor de presiune, care, exercitat continuu, a produs deplasări în componente socio-politice aparent imuabile. În aceste circumstanțe cuceririle dobîndite de masele muncitoare în lupta pentru dreptate socială și democrație autentică, angajarea lor plenară în slujba intereselor supreme ale țării, ce a culminat cu Marea Unire din 1918, au conferit partidului clasei muncitoare dimensiune morală și binemeritat prestigiu în conștiința publică românească. Învățămintele, succesele dobîndite s-au înscris în patrimoniul de aur al mișcării noastre muncitorești, tezaur de experiență al înaintașilor ridicat la cele mai înalte cote prin acțiunea înaintemergătoare a comunistilor români. În substanța sa, programul de schimbări structurale preconizate de partidul clasei muncitoare în perioada istorică cuprinsă între anii 1893 și 1921 a fost preluat, la parametrii spiritului și luptei comuniste, și împlinit sub conducerea partidului comunistilor români, într-un proces istoric conștient, ale cărui trepte ascendente se materializează în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

„Devierea Oltului a coincis cu ziua mea de naștere“

Birourile și cantina hidrocentralei de la Turnu se află în câteva barăci agățate, sus, pe creasta muntelui. Șefii de echipă urcă aici dimineața, la stabilirea sarcinilor programului, și la ora prinzului, când vin cu toții la masă. De aici de sus, ca dintr-un adevărat turn de observație, fiecare poate contempla cu satisfacție barajul cu dantelăria lui de beton care amintește de precizia și migala filigranului. Dar jos, în baraj, betonul capătă duritatea stâncii și măreția operei de artă. Hidrocentrala Turnu este, pe drept cuvânt, o lucrare unică. Amănunte aflăm de la șeful lotului, inginerul Ioan Mihăilă :

— Am copilărit prin aceste locuri și le cunosc. Sunt pline de istorie. Poiana po

care se ridică barajul se numea Poiana Bivolari. Pe o parte a Oltului s-au descoperit unelte neolitice din piatră, pe malul celălalt se află castrul roman, turnul de observație dacic și Mănăstirea Cozia. Și iată cum pe o suprafață atât de mică se întind toate epocile istorice, așa că vă dați seama cu câtă „milă“ am băgat cupa excavatorului în pământul acesta. În același timp imi stăruia în fața ochilor lucrarea terminată care avea să fie unică în felul ei : prima hidrocentrală din defileu și, până acum, cea mai mare de pe Olt. Am studiat-o, ca să zic așa, din fașă, încă din faza de proiect și m-am legat de ea ; o îndrăgesc ca pe un copil.

— Aveți copii ?

— Am ! Un băiat, îl cheamă tot Ioan, sint mîndru de el. Are cinci ani, e deja om, se orientează, într-un fel crește singur ; dar de baraj doar o zi-două dacă nu te ocupi, se simte. Or, noi de patru ani o ducem în foc continuu. Zilele acestea am betonat cea mai dificilă piesă a barajului — grinda inferioară a timpanului de baraj — și am fost nevoiți să gândim, pe loc, pe șantier, o tehnologie nouă înlocuind cofrajele lemnoase cu unele speciale, metalice.

Cum s-au format specialiștii ? Unii au început „școala“ cu Bicazul și au continuat-o în următorii ani de șantier, acumulind experiența citorva hidrocentrale. Dar întîlnim și specialiști mai tineri, pe care realitatea cea mai nouă i-a determinat să-și pună de acord cele învățate în

facultate cu practica. Inginerul Dumitru Iordache termină luna aceasta stagiatura. Pe șantierul de la Turnu a venit după terminarea facultății, iar devierea Oltului a coincis cu ziua sa de naștere : 30 noiembrie 1978, zi în care împlinea 27 de ani. Chiar de la început a fost investit cu răspundere, a supravegheat lucrările pe malul drept al Oltului. Iată ce își amintește despre acele începuturi :

— Eram pe mal, cinci-șase oameni. Aveam cu noi un proiect, un buldozer, un excavator și câteva mașini. Era toamnă și ploua și parcă dinadins a mai țîșnit din rocă un izvor termal. Lucrul mergea greu, ploaia nu se oprea nici noaptea, drumul era neamenajat și mă simțeam parcă vinovat că nu mergeau toate cum trebuie. Oțul venise mare și ne-a mișcat funicularul, momente grele peste care simțeam că nu mai trec. Atunci am simțit, pentru prima oară, forța colectivului. Atunci am înțeles că în viață și mai ales în meserie este foarte important să știi cu ce vine fiecare, cu ce bagaj de cunoștințe, cu ce experiență, cu ce te poți ajuta oamenii pe ține, cu ce le poți fi tu de folos. Dar astea s-au întimplat demult, doar după ce le trăiești asemenea evenimente îți dau satisfacția autodepășirii. Am înțeles, de fapt, că pe șantier oamenii pot deveni din simpli executanți — colaboratori.

Vasile Ghinuță este unul dintre oamenii pe ideile căruiă contează toată lumea. Este un dulgher inteligent, are o gândire foarte largă. Inginerul Mihăilă l-a descoperit la construirea podului peste Olt, când a venit... cu o idee mai bună ca a lui. De atunci toți îl consultă cu interes. Pe oamenii valoroși dorința de împlinire nu-l lasă liniștiți.

Am plecat din șantier cu convingerea că, într-adevăr, aici la Turnu, în noaptea de 31 decembrie 1981 se vor stinge luminile macaralelor și începînd cu prima zi a anului viitor se vor aprinde cele ale turnului de comandă.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

La Recea, puterea exemplului personal este molipsitoare

— Tovarășe medic veterinar Iosif Iancu, nu întimplător mă adresez dv. Știu că sătenii din comuna Recea, Maramureș, în care vegheați la sănătatea efectivelor animaliere, au suplimentat recent cantitățile de produse livrate statului. Or, se cunoaște, suplimentează cine poate. Cum ați reușit ?

— Comuna este formată din cinci sate: Recea, care este și centrul administrativ, apoi Lăpușel, Săsar, Mocira și Bozinta Mică. Locuitorii lor se bucură în Maramureș de faima unor buni crescători de animale. Numai efectivul bovinelor trece dincolo de 2.800. Nu există casă în jurul căreia să nu crească un număr mai mic sau mai mare de porci sau de păsări. Ceea ce a făcut posibilă, în 1980, depășirea planului cu 15 tone de carne de bovine. Altfel zis, din gospodăriile populației au fost livrate în loc de 136 tone — cit a fost planul — 151 tone.

— Asta a fost. A început un an nou... — Si este. Consiliul comunal al F.D.U.S. s-a dovedit a fi la noi cel mai activ sprînjitor al crescătorilor de animale. De ce ? Ca și în alte domenii, puterea exemplului personal este molipsitoare. La noi, președintele O.D.U.S., Mocira Mihai, este el însuși un bun crescător de animale. Anual contractează cel puțin doi țaurasi. Ceea ce înseamnă un venit minim de 12.000 lei. Exemplul lui a prins. Gheorghe Plop din Săsar (zis Țăranu) a predat în 1980 trei animale mari. La fel gospodării

Măgurean Toma și Măgurean Mihai din Lăpușel, Plop Vasile din Recea ș.a. O bună propagandă pentru sporirea efectivelor animaliere fac prin exemplul propriu și Boboc Alexandru, Bilan Constantin, Ioan Gherasim... Datorită activității acestora, toți cei trei sute de membri ai Organizației democrației și unității socialiste din Recea sint crescători de animale fruntași pe întregul județ. Nu-i vorbă, ne ajută mult și primarul, tovarășul Arghir Vălenaș. Datorită intervenției sale s-a primit de către contractanții cu statul carne 30 la sută din porumbul necesar furajării — deși, ca să fim sinceri de tot, am avea nevoie de mai mult — ba chiar si concentrate. În momentul de față, deja există încheiate în Recea peste 180 contracte pentru bovine. Unii au suplimentat chiar contractele inițiale : Avram Sărmășag, Vasile Serban, Ioan Gherasim, Mihai Măgurean... Sint multi. Iar rezultatele sint bune și pentru că activitatea O.D.U.S. este bună. Faptele, nu vorbele, primează pentru acești oameni. Oricum, dacă s-ar suplimenta și cantitățile de porumb necesar furajării, și statul și oamenii ar avea foarte mult de câștigat.

— Cum stați cu baza furajeră proprie ? — Dorim să păstrăm tradiția unor livrări suplimentare. Fondul de stat are nevoie de tot mai multe animale și produse animaliere. Acum, în satele aparținătoare comunei Recea o vacă dă doar 8—10 litri de lapte pe zi. Oamenii au bunăvoință, se

pricep, baza furajeră este asigurată nu numai la nivelul dorintelor, ci și al cerințelor. Productiile de lapte ar putea crește ușor la 16 litri pe zi de la o vacă, dacă am fi lăsați să ne organizăm producția ținînd mai bine seama de condițiile locale. Ne trebuie ca aerul plante verzi pentru proteină. Avem 550 hectare de pășune, atîta a mai rămas, producem 20.000—30.000 kg de masă verde la hectar, dar calitatea acesteia este slabă. Terenurile sint acide, sintem nevoiți să le fertilizăm permanent, să le reinsămîntăm. Am pierdut cele mai bune pășuni de nimic...

— Cum ? — Ideea autoaprovizionării — perfect justă în sine, ba mai mult, o acută necesitate pentru țară — nu poate fi absolutizată, adică făcînd abstracție de unele particularități geografice locale. Or, ani în sir, s-a făcut în aceste părți ale Maramureșului o zonare cel puțin ciudată. Am primit sarcină să cultivăm griu și porumb. Este ca și cînd noi am pretinde altor zone să producă neapărat lemn și minereuri neferoase. Fîind sarcină, sigur că am îndeplinit-o, dar despre pretul plătit ce să vă mai spun ? Am destelenit terenuri care erau excelente și seculare pășuni pentru ca să obținem, în schimb, recolte de cereale infimezimale. Altfel zis, am dat vrabia din mînă pentru cioara de pe gard. Deci cereale — nu, bază furajeră — nu. Adică nu în măsură să ne satisfacă actualele exigențe. Aici, în Recea, dată

fiînd și apropierea de oras, pe linia tradiția creșterii animalelor exista și aceea a cultivării legumelor, a grădinaritului. Dar cooperatiile agricole de producție ale comunei au primit indicatori pentru porumb și pentru griu. Acum se aduc zarzavaturi din sud. Sigur că adevărații gospodari n-au renunțat, unii si-au construit chiar și solarii excelente, dar cu o floare nu se face primăvară. Nu sintem singurii care ne-am aflat în această situație. Cei de la C.A.P. Ocolîș erau specializați în legume și fructe. Au fost puși pe porumb, vreau să spun că au fost „reprofilati“. Efect ? Acum aduc și ei fructe și legume din sud...

— Tovarășul Nicolae Ceausescu critica pe bună dreptate această stare de fapt și atrăgea atenția : „Județele care nu au posibilități vor primi de la alte județe ; în schimb, trebuie să valorifice pășunile și finetele, să dezvolte masiv zootehnia și, în raport de condițiile climatice, de teren, să asigure productiile cele mai bune, culturile care dau maximum de recoltă și să-și poată satisface cele necesare“. Ce s-a inițiat în acest sens ?

— De fiecare dată am acționat cu sprîjinul cetățenilor. Asa va fi și acum. În cadrul Organizației democrației și unității socialiste, am și examinat posibilitățile. Încă de ne acum pot să vă spun că deja am procedat la fertilizarea și reinsămîntarea celor 550 de hectare de pășune pe care le mai avem. Dezvoltînd masiv zootehnia, vom aduce păticia noastră de contribuție la noua fază a revoluției agricole din România, prevestită și pregătită de cel de-al II-lea Congres al țărănimii.

MIRCEA BUNEA ■

„Rolul sindicatelor? Complex, mai ales în formarea muncitorului modern“

— interviu cu tovarășul Marin Dima, președintele comitetului sindicatului de la întreprinderea „Vulcan“ —

— **Tovarășe MARIN DIMA, sinteți președintele comitetului sindicatului de la întreprinderea „Vulcan“, unul dintre cele mai puternice sindicate din Capitală, cu tradiții deosebite în organizarea și lupta muncitorilor pentru libertăți democratice și, în primul rând, pentru dreptul la muncă. În ce constă azi puterea acestei organizații, în condițiile în care avem numeroase alte forme instituționalizate, prin care se realizează democrația muncii?**

— Puterea noastră s-a întreprins așa cum a reieșit și la recenta adunare a oamenilor muncii — s-a confundat chiar, în orice moment, cu contribuția muncitorilor de la „Vulcan“ la dezvoltarea economiei naționale. Ca veche și puternică, și în plină evoluție, citadelă a construcțiilor de mașini, am fost, și sintem, implicați în realizarea principalelor programe ale politicii economice a partidului nostru, în strategia dezvoltării țării. Am ajuns, în momentul de față, la circa 15 000 de oameni ai muncii, cât populația unui oraș important și contribuim la realizarea vastului program energetic al României. Creșterile numerice de personal muncitor din ultimii ani, în special din ultimele două cincințe, sînt o urmare firească a creșterii capacităților de producție ale întreprinderii. Față de 1948, anul naționalizării, producția „Vulcan“-ului a crescut de 20 de ori. Am asimilat, etapă cu etapă, aproape an după an, noi tipuri de cazane și utilaje pentru energie, chimie și metalurgie, unități de pompaj cu parametri internaționali, competitive pe orice piață externă a utilajului petrolier, astfel încît am ajuns ca aproape 90 la sută din produsele noastre să fie noi, modernizate sau reproiectate. Am ajuns aproape fabricanți de unică, pentru necesitățile interne, pentru cerințele beneficiarilor externi. Am asimilat o mare gamă de cazane energetice pentru combustibili solizi, pentru cărbuni inferiori — lignit — și mai recent pentru sisturi bituminoase. Or, toate aceste produse noi au venit cu o avalanșă de tehnologii noi și de utilaje noi de producție. În consecință, muncitorii noștri trebuiau să facă un salt în pregătirea profesională, meseriașii existenți să se perfecționeze, iar noi încadrați să fie pregătiți, din start, la un nivel superior. Aici — stat, și stă, una din preocupările de bază ale grupelor noastre sindicale, a tuturor oamenilor muncii, membri ai sindicatului, de a forma, profesional și moral, muncitorul modern, minutorul unor mașini și tehnologii de vîrf.

— **Dar „Vulcan“-ul deține un la fel de prestigios grup școlar — cu învățămînt profesional, liceu industrial de profil, școală de maștri! Nu v-a putut asigura cadrele necesare?**

— În ritmul vertiginos al dezvoltării întreprinderii nu. Formele calificării intensive, de scurtă durată, prin ucenicie la

locul de muncă au fost, și mai sînt încă, necesare. În care muncitorii cu experiență, și cu o înaltă conștiință, au pregătit tinerii muncitori, iar de valoarea acestora din urmă au purtat (și mai poartă încă) răspunderea cea dintîi. Numai în ultimii 2 ani, am calificat astfel peste 1 850 muncitori, în meseriile prioritare întreprinderii: strungari, bohrkerkiști, frezori, lăcătuși sudori și altele. Tot în această perioadă au absolvit forme de perfecționare a pregătirii profesionale un număr de peste 6 500 oameni ai muncii, aproape jumătate din totalul forței de muncă. La „Vulcan“ s-a creat o tradiție ca grupele sindicale să selecționeze și să propună comitetelor de secție și comitetului oamenilor muncii, cadrele pentru perfecționare. Pentru ca toți muncitorii cu rol-cheie într-un atelier, într-o formație de lucru să treacă primii, printr-o astfel de formă. Pentru că ei trebuie să aibă primii idei, să aducă soluții în rezolvarea problemelor, a dificultăților pe care le implică activitatea zilnică de producție. Comitetul sindicatului pe întreprindere, împreună cu comitetul oamenilor muncii, au stabilit lectorii, selecționați dintre cei mai buni specialiști ai uzinei. Așa ne pregătim chiar în devans formațiile de lucru în cunoașterea tehnologiei unui viitor produs care urmează să intre în fabricație și care, la data respectivă, se află încă pe planșeta proiectanților. Acolo este și un cerc de idei tehnice, se gîndește posibilitatea aplicării noutăților tehnologice, anărute pe plan mondial, în profilul nostru, ca și a mutațiilor survenite în

lume, în structura meseriilor clasice. Avem totdeauna pregătit un schimb, gata pentru a deveni oameni de bază în secții și ateliere, pentru „atacarea“ unui nou produs, în fabricarea cărui nu avem încă experiență, surmontînd greutățile începutului. Ca activist sindical, cu ceva experiență, pot să vă spun că rolul sindicatelor este azi tot mai complex în formarea muncitorului modern, stăpin pe tehnologii de vîrf.

— **Tovarășe președinte, cum se exprimă concret democrația muncii la întreprinderea „Vulcan“? Prin ce elemente măsurăm dacă nivelul profesional și de conștiință al muncitorului este ridicat, este cel necesar etapei actuale, care poate, la rîndul său, exprima și activitatea grupelor și comitetelor sindicatului?**

— Dacă ați veni la adunările grupelor noastre sindicale, sau măcar dacă ați fi fost prezentă la recenta adunare a reprezentanților oamenilor muncii, ați fi avut o imagine foarte clară despre cât de concret și directă este participarea la rezolvarea nevoilor prioritare ale producției, nevoi care, în fond, sînt — cele mai multe dintre ele — obiective majore ale politicii economice a partidului nostru, direcții fundamentale stabilite la Congresul al XII-lea al partidului. Iată, de exemplu, acțiunile privind economisirea de energie și combustibili — atît în procesele noastre de producție, cît și la beneficiar, prin modificarea parametrilor utilajelor pe care le

Excavatoarele sau „castorii“ șantierelor

fabricăm, ca și valorificarea superioară a metalului — ca să dau doar două exemple („Vulcan“, cum se știe, fiind un mare consumator de energie și metal!) Am putea afirma că a devenit un fenomen de masă starea de veghe asupra consumurilor. Mașinile să nu meargă în gol, iluminatul să se facă rațional, fără risipă, cu sisteme speciale, la fiecare punct de lucru, cuptoarele cu gaz metan să nu funcționeze dacă flacăra nu e bine izolată, să ardă strict în interiorul cuptorului, sînt idei propuse de muncitori și rezolvate de ei. Grupele sindicale și-au asumat responsabilitatea de a educa și forma această nouă optică asupra consumurilor. Anul trecut noi, cei din întreprindere am raportat printre altele, economisirea a 346 tone combustibil convențional, 2110 MGW energie electrică. Avem în curs de perfecționare construcția unui dispozitiv pentru spălarea luminatoarelor, care va da posibilitatea pătrunderii a mai multă lumină naturală în hale. Pentru a utiliza cît mai bine metalul, prin planul de croire al tablelor, atelierul de debitare a analizat, a deschis un „cont al ideilor tehnice“ și acestea s-au ivit. Din fiecare bucățică de tablă — rest tehnologic de neevitat — se execută piese mici, necesare altor ateliere și secții, pentru care nu se mai scoate materie primă din magazie. Anul trecut am economisit 400 tone metal. Nu-i puțin, dar mai important este și rămîne resortul uman, de conștiință, care a dus la asemenea idei. Acțiunea: „Contul colector de economii al grupelor sindicale“ nu este o lozincă frumoasă, ci o realitate frumoasă, care începe să albă tradiții și la „Vulcan“. Și sintem convingși că va avea longevitate; într-o mare unitate economică apar mereu surse și resurse de a face mai bine lucrul pe care îl ai de făcut. Astfel de idei mari și mici, care rezolvă probleme mari și mici ale producției, puteți găsi la nivelul fiecărui atelier și secție, cu zecile, cu sutele. În context, iată încă una. Pentru înlăturarea unui alt deziderat social major: reducerea importurilor. Pentru gama noastră de cazane, aduceam din afară, importam diferite racorduri. La propunerile făcute în grupele sindicale de pe Platforma Bercei, în adunarea generală a oamenilor muncii s-a luat în studiu posibilitatea de a fabrica noi, reperele respective. Studiul și l-a asumat o grupă de ingineri, alături de care s-a aflat inginerul-sef Romeo Virgolici, și de aici a rezultat o invenție. O tehnologie originală de realizare a racordurilor în formă de T, pentru cazanele mari. Importul a fost suplinit total. Ușa comitetului sindicatului, ca și a comitetului oamenilor muncii, a comitetului de partid, ca și a oricărui cadru tehnic de conducere a uzinei sînt permanent deschise oricărui om al muncii, așa că, idei să fie. Posibilități de materializare a lor vom găsi. Ne vom bate să găsim! Iar idei nu pot naște decît oameni bine pregătiți profesional și cu o conștiință înaltă asupra menirii lor sociale. Educația politică a membrilor de sindicat merge totdeauna în paralel cu ridicarea culturii lor profesionale.

— **Teoretic, dar practic sinteți absolut mulțumiți?**

— Cine ar putea să spună asta despre un proces permanent? Noi avem, în plus, nemulțumiri și neîmpliniri la acest capitol, cu cît marea uzină „Vulcan“ rîu are încă un club muncitoresc. Cel existent este improvizat într-un vechi garaj, are cîteva săli mici, departe de a satisface exigențele și necesitățile unei unități industriale cu 15 000 de oameni ai muncii. Sperăm să primim ajutorul necesar, atît din partea centralei, cît și a Uniunii sindicatelor de ramură, în rezolvarea acestei probleme.

CICI IORDACHE ■

Se face agricultură 365 de zile pe an!

— Știți cîte zile pe an rămîne nefolosit pămîntul pe care cultivăm, să zicem, porumb?

— Tot ce știu exact este că nu pot da o cifră exactă. Depinde de soiul sau de hibridul pe care-l cultivăm. Unele se coc mai repede, altele mai tîrziu.

— În medie, cam 180 de zile. La floarea-soarelui, cam 200 de zile. Să nu continuăm lista. Ea ar cuprinde toate planțele pe care le cultivăm, din primăvară pînă în toamnă. Iar din toamnă pînă în primăvară, cam două treimi din pămîntul țării, adică vreo 6—7 milioane de hectare, stau nefolosite.

— **Asta, tovarășe inginer Constantin Olaru, o cam știm cu toții. Ca director al Stațiunii de cercetări agricole Caracal, aveți vreo idee cum le-am putea folosi?**

— De obicei, se știe, mazărea se seamănă primăvara și se culege prin iunie-iulie. În ultimii 12 ani noi am abordat problema unui soi de mazăre de toamnă.

— **Credeți că astfel abordînd problema, ați reușit să o aduceți către malul vreunei certitudini?**

— Noi zicem că da. Mazărea asta are calitatea de a rezista la ger, la temperaturi chiar mai scăzute de minus 20 de grade. O semănăm în octombrie și o culegem pe 20—25 aprilie. De aici rezultă mai multe avantaje.

— **Să le numim!**

— Faptul, în sine, că folosim pămîntul și pe timpul iernii e de mare importanță. Îl protejăm, astfel, împotriva de-

gradării datorate eroziunii provocate de apă și vînt. Iar eroziunea este, se știe, o formă prin care pămîntul își pierde energia pe care el a acumulat-o. Cantități enorme de substanțe nutritive sau calea riurilor, a fluviilor, a mărilor.

— **Pămîntul le pierde, ca o baterie care se descarcă.**

— Exact. Și noi trebuie să reîncărcăm mereu această baterie cu îngrășăminte care ne costă scump. De aceea spun că este important dacă am realiza chiar și numai acest lucru, ca pămîntul să nu mai fie erodat, spălat, sărăcit.

— **Deci oricum această plantă iernatică n-ar face umbră pămîntului degeaba.**

— În plus, față de ce vorbirăm, trebuie să adăugăm că se obțin cam 25 tone de masă verde la hectar.

— **O producție bună.**

— Așa zicem și noi. Dată direct, ca nutreț, animalelor, sau insulozată, ea reprezintă un furaj bogat în substanțe proteice și e limpede că, în condițiile în care ea se adaugă celor obținute de pe suprafețele furajere obișnuite, îngăduie dezvoltarea unui puternic sector zootehnic.

— **Deci carne mai multă, lapte mai mult!**

— Și cheltuieli mai puține! După mazărea asta, care în trecut fie zis, afinează pămîntul și-l îmbunătățește structura și fertilitatea, merge foarte bine porumbul. Și nici nu mai e nevoie să arăm! Am economisi astfel cantități uriașe de combustibil. Imediat după ce culegem mazărea, este suficientă o simplă operație de

discuire și putem semăna direct porumbul.

— **Cu ce rezultat?**

— Vedeti, noi vorbim aici despre o tehnologie de folosire intensivă a pămîntului, despre un sistem de agricultură biologică cu economie de energie. Ca lucrurile să fie și mai limpezi, voi spune că mazărea lasă cam 70 kilograme azot substanță activă la hectar. Să trecem peste faptul că azotul biologic nu este poluant, că nu poate fi spălat atît de repede de ape și că e mai ușor asimilat de planta care urmează. În cazul nostru: porumbul, care — se știe — e un mare consumator de azot. Or, dacă toate îngrășămintele chimice sînt energointensive, cele cu azot băt recordul, ele sînt mari devoratoare de energie fosilă — de petrol, de exemplu — iar petrolul este cît este, nu este mai mult.

— **Să înțelegem că în timpul iernii pămîntul, astfel cultivat, funcționează ca o mare uzină în care-și fabrică singur îngrășămintele de care are nevoie mai tîrziu, din primăvară pînă în toamnă?**

— Exact. Dacă în aprilie cosim mazărea și-o dăm ca furaj vitelor, cantitatea de îngrășămintele necesară obținerii producției de porumb se reduce la jumătate — ceea ce nu-l deloc puțin. Dar dacă, în loc să cosim mazărea, în loc s-o folosim ca furaj, o întorcem și o incorporăm în pămînt, putem renunța cu totul la îngrășămintele chimice cu azot.

— **Ce spuneți dumneavoastră devine un fapt de o importanță covârșitoare. Dar**

sperăm că, astfel, nu renunțăm și la o parte din recolta de porumb planificată.

— Nicidecum. Producția s-a menținut la același nivel, la peste 10 000 kilograme la hectar, în cultură irigată. În oricare dintre variante am fi lucrat. Varianta și-o poate alege fiecare unitate agricolă.

— **Perspectiva de a obține recolta de porumb normale în condițiile economisirii — parțiale sau totale — a îngrășămintelor cu azot cred că învinge orice falsă pudoare că ne-am putea simți aparținînd unei lumi pe cale să fie cotropită de mazăre!**

— Aparținem, de fapt, unui timp în care — nu numai la noi în țară, ci în toată lumea — balanța energetică impune ca producția agricolă să crească fără o sprijinire proporțională a consumului de energie. Tendința este ca agricultura să devină un consumator minim și un furnizor maxim de energie.

— **Intrucît, deși aparent umilă, această mazăre s-a dovedit foarte folositoare și intrucît ea nu ocupă locul nici unei alte plante prevăzute în plan, v-aș întreba dacă a fost zărită și dincolo de cîmpurile experimentale ale stațiunii de cercetări.**

— Rezultate la fel de promițătoare au fost obținute la Stoicănești, la Corabia și în alte unități agricole din Cîmpia Olteniei unde, în acest cincinal, procedeul poate fi extins cu sorți siguri de izbîndă. Această agricultură continuă, de 365 de zile pe an, presupune, e lesne de înțeles, o respectare a termenelor, pentru ca plantele să-si poată lua imediat locul una în urma celeilalte. Dar aceasta este o problemă de organizare a muncii...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„A fost o lună extraordinară în care timpul ne obliga să avem idei“

— Cu peste un sfert de veac în urmă, în România, o întreagă literatură și o succedenie de reportaje acredita imaginea oțelului oboșit, asudat și murdar din cap până în picioare, dar fericit de șarja obținută cu prețul unor mari eforturi fizice. Cine vede pentru prima oară în viața lui un laminor, aici, la Tîrgoviște — și aceștia sînt mulți — și se gîndește la cîți „întră“ în meserie acum, are impresia că lumea începe aici și acum.

Cel care rostea aceste cuvinte, un bărbat cărunț, de peste cincizeci de ani, inginer electronist — în curînd își va susține lucrarea de doctorat — se numește Cornel Crăciun și este directorul întreprinderii care construiește marea platformă a oțelurilor speciale. Cornel Crăciun a văzut multe la viața lui; în urmă cu douăzeci și cinci de ani se afla pe platforma Hunedoarei, și nu este străin de acea imagine a oțelului pe care o invocă la început. El continuă:

— Eu sînt inginer electronist și particip la ridicarea acestui combinat de oțeluri speciale. Credeți că pe vremea tinereții mele se gîndea cineva ca un electronist să ridice din temelii un laminor?

Intrebarea, mai mult retorică, reprezintă un fel de punte peste vreme, o legătură cu ceea ce se întîmplă azi „la poalele“ Chindiei, acolo unde se află Combinatul de oțeluri speciale și Întreprinderea oțel inox și unde oțelul fără electronică este greu de conceput. Laminarele de aici sînt o adevărată bijuterie. O afirmă deopotrivă constructorii și oțelarii. O observă lesne și un necunosător, impresionat mai întîi de geometria riguroasă a liniilor tehnologice, de curătenia desăvîrșită, de design-ul menit să invioreze, să dea prospețime locului și poftă de lucru omului, să bucure ochiul oțelului, mai-marele unor tablouri de comandă acționate electric și electronic. Alături de utilaje cu inscripțiile unor firme celebre, cum ar fi „Hitachi“ sau

„Voest-Alpine“, Linz, întîlnești mașini la fel de moderne și nu mai puțin complexe fabricate la „Unio“ Satu Mare sau „1 Mai“ Ploiești. Sînt doar cîteva exemple. Și acest rod al gîndirii ingineresti de pe atîtea meridiane se datorează creșterii industriei noastre, posibilității ei de a întreprinde o atare colaborare. Urmările pe plan local sînt imediate și vizează în principal competența și profesionalismul atît al constructorului cît și al beneficiarului, denumiri generice ale tuturor specialiștilor de pe platformă.

Pe șantierul electrotehnic, condus de un inginer electronist topit de dragul meseriei, pe nume Paul Constantin, oamenii își dau chiar osteneala să demonstreze că un constructor nu este un simplu executant, că în lupta cu graficele cotidiene doar buna organizare nu e suficientă și că pentru cei ce își iubesc și își respectă meseria chiar și șantierul unei asemenea investiții poate deveni laborator de cercetare aplicativă. „Ceea ce știu, mărturisirea inginerului Paul Constantin, are valoare în măsura în care este util pentru șantier“. Argumente: nu demult, Paul Constantin împreună cu inginerii săi electroniști, cu tehnicienii și muncitorii șantierului au reușit să monteze un cuptor la Laminorul de profile mici și sîrmă într-o lună și jumătate. Specialiștii unei firme străine au făcut același lucru cu un alt cuptor similar în șase luni.

— A fost o lună, povestește Paul Constantin, în care s-a lucrat 12 ore cu 12, în care nimeni n-a ținut cont cine este inginer și cine muncitor (mă refer la calificare, pentru că muncitorii sîntem cu toții, lucru pe care îl mai uităm uneori), o lună extraordinară în care timpul ne obliga să avem idei. Am renunțat cu totul la schema originală și am proiectat alta, utilizînd însă aparatele prevăzute de furnizorul extern. Am schimbat și o serie de elemente care necesitau importuri, pentru simplul motiv că le fabricăm în țară. Și totul merge perfect. Ne-am propus acum să utilizăm elemente de comutație statică de înaltă fiabilitate în locul acționărilor cu relee. Gîndit astfel, cuptorul, care este suflatul laminorului, rezistă mai mult în exploatare, reducîndu-se numărul staționărilor, în condițiile unor costuri ce reprezintă o pătrime din cele inițiale.

Un fapt care completează imaginea tradițională a constructorului: **să gîndești rapid și economic.** Se poate afirma că argumentul oferit ține de rivna constructorilor tîrgovișteni de a-și onora datorile în acest an foarte important pentru platformă și implicit pentru industria românească, dar și de bucuria de a construi ea și cum ar fi propriii lor beneficiari.

RAZVAN BARBULESCU

Pădurile, la ora primăverii astronomice

(Urmare din pagina 1)

vinător de munte și conversație de profesor de științele naturii. Scopul ascensiunii noastre în acest masiv împădurit prin care uncori adie curenți tari de aer și unde temperaturile urcă și coboară între plus 39 și minus 32 de grade este de a vedea ce se întîmplă în acest început ciudat de primăvară în pădurile aparent liniștite ale Transilvaniei.

Spațiul împădurit din Munții Gurghiuului, străbătut de nenumărați din afluenții Mureșului, este încă imens, deși, de-a lungul secolelor, multe securi și ferăstraie s-au înfipt în trunchiurile arborilor, securi și ferăstraie venind din cele patru vinturi, purtînd pecetea celor mai neașteptate semînții. Pădurile Gurghiuului, cu lemnul lor scump pentru mobilă stil și pentru mobilă modernă, tractică, pentru construcții (rezistente) industriale și miniere, pentru construcții civile și rurale sau pur și simplu pentru foc, sînt exclamate prima oară în istorie în anul 1224. Prin 1560 începe construirea primelor „mori de scindurii“ (joagăre) pe Mureș, semn că se declanșează exploatarea organizată a pădurilor și că nivelul de civilizație impune exploatarea continuă, perfecționată a lemnului. Prima ordonanță privind tăierea dirijată a pădurilor din Munții Gurghiuului se dată la 3 mai 1781 și în paragrafele ei sînt stipulate reglementări privind tăierea trunchiurilor de arbori și regenerarea fondului forestier în mod aproape științific. Exploatarea intensivă începe în cea de-a doua jumătate a secolului al 19-lea cînd iau ființă primele concerne forestiere „Ardeleana“, „Foresta“, „Lamoș“, cunoscute în toată lumea pentru calitatea lemnului furnizat Europei și chiar Americii, lemn din care se fac plane și viori prin centrele de veche tradiție muzicală și instrumentală. Cert este că de-a lungul anilor pădurile din Munții Gurghiuului au fost exploatare sălbatic, irațional sub incidența profitului, ca lemn de foc și lemn de lux.

În cantonul Filpișul Mare acum e liniște. Nu se aud ferăstraie, nu se aud securi lovind în lemnul dens al codrilor de pini. Din cînd în cînd, ecouri de la muncile pămîntului de peste dealuri, unde încă se mai lucrează ogoarele cu plugul tras de cai, deoarece terenurile sînt abrupte, imposibil de traversat cu unelte și mașini sofisticate. Colinele despădurite sînt acoperite de o brumă verde, de o brumă străvezie de clorofilă care bucură privirile și limpezeste mohoreala ploii cu mărgelile de sticlă. Intrăm într-un luminis imens cu pămîntul accidentat de rădăcinile unor arbori secerăți de curînd și unde vegetația pare o rană. Miroase puternic și îmbătător a rășină. Pretutîndeni,

bărbați și femei, mai ales bătrîni, cu mîinile mari, plăvane, cu palmele bogate și aspre, cu pălării și năframe negre pe cap, în cojoace ude sub stresurile turburii ale ploilor, întind prin nozi de ceață, planînd puietii de molid. Oamenii trec prin fața noastră ca în vis, cu molizi fragili, gracili, în dreptul pieptului ca voievozii cu ctitorii de biserică și de mănăstiri prin frescele lui Pirvu Mutu Zugravul.

Prin urmare, ce se întîmplă în această zi de echinox astronomic spre o primăvară contradictorie, în pădurile din Munții Gurghiuului? Se scot puietii din pepiniere (dintr-o pepiniere de 28 hectare), se sortează, se pregătesc de transplant în locul lor predestinat de veghe și de vegetație, se transportă cu grijă spre depozite de gheață amenajate anume pentru a le stopa temporar nevoia de imungurire și treptat, treptat sînt așezați în poziție verticală, în poziția firului cu plumb, în gropi săpate anume în pămînt. Ne aflăm deci în plină **campanie de împăduriri**, cînd oamenii din aceste locuri refac fondul principal de pădure din Munții Gurghiuului, cu specii de arbori de calitate, în funcție de necesitățile viitoare ale economiei naționale. Dar ciclul complet de vegetație a acestor păduri care se plantează astăzi, vineri 20 martie 1981, este de 100 pînă la 160 ani. Este absolut cert că de frumusețea și de bogăția acestor păduri se vor bucura doar strănepoții și străstrănepoții acestor bărbați și ai acestor femei care plantează molizi sub ploaia intermitentă a unei primăveri deocamdată mohorite.

Ce înseamnă de fapt pădurile Gurghiuului și, la urma urmei, de ce e necesară această împădurire pe flux continuu, această împădurire dirijată, din moment ce natura se regenerează de la sine?

O pădure ca aceea din Munții Gurghiuului e o uzină vie uriașă cu un ciclu de producție lung, dar cu nenumărate roșturi: pădurea aceasta reține precipitațiile atmosferice abundente din zonă, alimentează în flux continuu pinza de apă freatică și implicit izvoarele care licăresc pretutîndeni și care se varsă în Mureș, consolidează solurile prin sistemul lor complicat de rădăcini, consolidează terenurile din imediata apropiere a șoselelor naționale, reține materialele aluvionare, protejează pămînturile expuse eroziunii și degradării, stringe în chingi malurile cursurilor de apă și le asigură un debit echilibrat, constituie un spațiu ideal de recreare și de odihnă pentru oamenii din cele 55 de așezări cu pădurari care se moștenesc din generație în generație, produc seminte forestiere și fructe de pădure, conservă și dezvoltă vinatul, constituie loc de agrement pentru cei care

practică vînătoarea, e o rezervă imensă de masă lemnoasă diferențiată pe sortimente, pe calități, pentru prelucrarea industrială. „Altfel, treptat, treptat — ne spune inginerul Vasile Bercu de la ocolul silvic Reghin — pămîntul s-ar transforma într-o Sahară. Defrișarea unei păduri nu numai că ne lasă fără respirație, fără aer curat, dar provoacă prin timp ravagii comparabile cu o explozie nucleară!“

Sînt necesare trei sau patru generații de oameni pînă cînd o pădure de stejar se face cu adevărat un codru de stejari și pînă cînd stejarii pot fi sacrificați în interesele majore ale economiei. Dar sînt destule zilele unui anotimp pentru a fi defrișată o pădure! Și apoi, după cum spun oamenii, pădurile nu cresc la întimplare, nu cresc singure. Ele sînt strict supravegheate și îngrijite după o știință complexă, după un ritual străvechi care transformă munca unui pădurar sau brigadier silvic într-o epopee petrecută în liniște, indeplinită cu migală, cu discreție și modestie. O pădure intră totuși în producție din primii ani de creștere. Timp de 100 sau de 160 de ani se operează permanent, în flux și în reflux, o selecție severă care o corectează pe cea naturală, pînă cînd rămîn în picioare numai exemplarele dorite de arbori din diferite specii, apte de prelucrare industrială în mod superior. Și arborii nu sînt plantați la întimplare. Se estimează din timp, pe baza unei experiențe seculare, ce necesități economice se vor impune în domeniul forestier peste 100 sau poate 160 de ani. Evident, necesitățile acestea pot fi cu timpul depășite; e posibil ca peste 160 de ani oamenii să nu-și mai facă mobilă din lemn. Trăim într-o epocă în care se caută înlocuirea unor materii prime scumpe — cu un ciclu de producție atît de lung și cu investiții costisitoare — prin alte elemente. Ați citit bine: prin investiții costisitoare! Astăzi, cînd facem economie de cîteva kilowați-oră de energie electrică, trebuie să ne gîndim cum să economisim fiecare element dintr-o pădure. S-a ajuns pînă acolo încît se folosesc cu maximum de eficiență și inventivitate acele de pin, vreascurile și frunzele vestede. În același timp, pădurile Gurghiuului nu înseamnă numai brad, molid sau gorun, ci tot ceea ce e suflare vie, toate animalele sălbatice fără de care omul și-ar pierde echilibrul în marea grădina zoologică a planetei. Animalele sălbatice și păsările care fac parte din mitologia pădurii: căprioarele, cerbii, mistreții, urșii, lupii, vulpile, iepurii, fazanii, potîrnichile sînt îngrijite, sînt ocrotite de pădurari și de paznici de vînătoare, ca niște pensionari ai rezervațiilor naturale!

Ce face, practic, un pădurar în codri

Gurghiuului? Lucrează zi lumină. Străbate zilnic pînă la 30 km pe jos sau călare, recoltînd seminte de arbori, fie toamna, fie iarna, cultivînd puietii în pepiniere, semînîndu-i, întretinîndu-i (chiar și în solarii), transplantîndu-i la locul lor din codri, efectuînd lucrări de îngrijire, degajare și curățire a pădurilor pînă la virsta exploatarei lemnului, realizînd lucrări de inventariere a masei lemnoase care se dă în exploatare întreprinderilor forestiere, protejînd, ocrotînd vinatul și dirijînd selecția. Pădurarul este, de asemenea, omul care asigură paza pădurilor împotriva tăierilor ilegale, a braconajului, împotriva incendiilor etc. El este un om aflat în permanentă patrulare. Doi dintre pădurarii pe care i-am văzut plănînd puietii în ziua de 20 martie 1981 se află la antipod în activitate. Unul, Ionuț Cioloca, împlineste un an de muncă, celălalt, Ludovic Cernatoni, mai are cîteva luni pînă la pensie. Primul spune că s-a făcut pădurar pentru că îi place pădurea, îi place codrul, îi plac animalele, celălalt spune că s-a făcut pădurar pentru că în împărăția codrilor a simțit că trăiește cu adevărat, cinstit și demn, pentru că: „Pădurea îi dă omului o trăsătură de caracter în plus: aceea a aerului limpede și curat în care nu poți trăi decît sincer și adevărat, departe de ceea ce e urît și meschin, în pace, fără amenințarea războaielor. Pentru că eu nu am auzit nici de primul război mondial al pădurilor și nici de-al doilea război mondial al pădurilor“. Ionuț Cioloca plantează primii puietii de molid din viața lui, Ludovic Cernatoni a plantat pînă acum 500.000 de puietii! Unii dintre puietii puși de Ludovic Cernatoni în pămînt au împlinit deja peste 30 de ani! Și oamenii din așezările Gurghiuului știu că multe din pădurile de pe coline sînt opera lui Ludovic Cernatoni. Este exact ceea ce îl fascinează în această meserie pe Ionuț Cioloca: vrea să trăiască mult ca să lase ceva în urma sa, un crîng, un codru care să-i poarte numele în memoria necrisă a satelor și comunelor din Gurghiu. Pentru ei și pentru toți pădurarii nu există timp de odihnă: pe ger, pe ploaie, pe furtună, pe ninsoare, cîtă vreme e lumină, și chiar noaptea, în anumite anotimpuri, ei sînt la datorie, umblînd printre arbori, mîngîindu-le trunchiurile, îngrijindu-le, spălîndu-le rînille, într-o continuă și calmă stare de veghe la hotarul dintre realitate și legendă.

Vineri, 20 martie 1981, am asistat la nașterea unei păduri în Munții Gurghiuului. Să sperăm că nu se va întîmpla nimic grav pe planetă care să ducă la transformarea acestei păduri în nisip și în cenușă de clepsidră. Numele acestor molizi plantați sînt Ioan, Gheorghe, Maria, Iléana, Constantin, Alexandru, Petru, și iarăși Ioan, Gheorghe, Maria, Iléana... după numele oamenilor care i-au plantat. Ne auziți, oameni buni din anul 2081?

O cursă contracronometru cu birocrația

Totul începe cu povestea unei furtuni în Oceanul Indian, undeva între Madagascar și coasta Mozambicului.

Aduceam la Constanța minereu de fier din India. În largul Madagascărului s-a dezlănțuit uraganul: valuri de 5 m înălțime, fulgere iscate parcă nu din cer, ci din jurul nostru, ca și cum plafonul de nori ar fi coborât la nivelul apelor involburate. Vizibilitate zero. Știam din cărți că totul se explică prin faptul că în zona unde ne aflam curenții reci din Antarctica se întâlnesc cu curenții calzi tropicali, dar explicarea cauzelor nu ne usura cu nimic soarta. Ne-a salvat radarul, după trei zile și trei nopți de luptă cu elementele naturii.

Interlocutorul nostru, Constantin Arsenie, inginer naval, consilier la NAVLOMAR, cunoaște mai toate marile porturi ale lumii, a navigat pe toate oceanele. Atunci când înfrunța furtuna din Oceanul Indian, se afla la bordul unui mineralier de 40 000 t d w nu în calitate de navigator, ci mai curînd ca un om al comerțului exterior, care știe că și în acest domeniu timpul este bani. El precizează:

— Un vas ca acela pe care efectuam transportul de minereu de fier „costă” cam 6 000 dolari pe zi. În asemenea condiții, scurtarea timpului de încărcare și de traversare pînă la portul de destinație poate însemna un câștig pentru țară de ordinul a zeci de mii de dolari. La Port Ready, în India, de unde luam minereul, am asumat un anumit risc calculat, dar în deplină cunoștință de cauză, pentru a accelera acel du-te-vino al barjelor cu minereu de la chei la vasul nostru, dînd îndrumări ca nava să se apropie mai mult de mal. Astfel, timpul de încărcare s-a redus la jumătate. Apoi a început traversarea propriu-zisă. Aveam un singur gînd: rapiditatea, eficiența economică.

Au trimis și o radiogramă la Constanța, ținînd seama în calculele lor, ca oameni de meserie, și de neprevăzutul oricînd posibil pe mare, într-un drum atît de lung: „În ziua (cutare) la ora prînzului („at noon”) sosim. Pregătiți dană

pentru descărcare”. Știau că fiecare zi „costă” 6 000 dolari și nu voiau să se piardă nimic. Au învins taifunul, au trecut revelationul, așa cum se cuvine unor navigatori, undeva în ocean, pe lângă Capul Verde. Au traversat două oceane și Mediterana, au bătut un soi de record de precizie, sosind nu numai în ziua, ci și aproape de ora sorocită, „at noon”, la Constanța, în largul căreia... au trebuit să aștepte 29 de zile și de nopți (X6 000 dolari) fără să poată descărca.

Nu interesează detaliile. Oricum, faptul este consumat, depășit. La orice asemenea situații se găsec explicații, probabil întemeiate: pe de o parte... pe de altă parte, dar motivul principal — în opinia interlocutorului nostru — a constat în lipsa de spirit gospodăresc, de planificare judicioasă a ritmului de sosire a navelor. Furtuna, înfruntată și învinsă, în Oceanul Indian va fi fost de gradul 10 pe scara Beaufort. Dar birocrația? Oricum, episodul ilustrează pregnant cît de importantă este, din punct de vedere economic, desfășurarea fără greș a transportului nostru maritim internațional, verigă esențială a comerțului exterior al României, știut fiind că aproximativ 70 la sută din acesta din urmă se scurge pe mare, prin NAVLOMAR. Această întreprindere — despre care se vorbește puțin — este specializată în angajarea de nave (navloire) pentru efectuarea transporturilor maritime internaționale, la import și export, și exploatarea comercială a flotei naționale.

Legat de această întreprindere, am dori să vorbim despre un adevărat act de curaj, de o tranzație comercială unică în felul ei. O idee temerară, a cărei valabilitate s-a dovedit însă cu prisosință. Ce s-a întîmplat? România a exportat pe valută o serie de nave... în România. În momentul cînd ele erau în curs de finalizare și își așteptau clienții de peste hotare, în contextul faimoasei crize a petrolului mai mulți armatori străini, confrunțați cu spectrul unei crescînde penurii de combustibil, nu s-au mai arătat atît de inte-

resați să cumpere nave și prețul lor a scăzut vertiginos pe piața mondială. Ce era de făcut: renunțăm la export sau vindem în pierdere?

— Nu! au opinat cei de la NAVLOMAR, vindeți-le nouă, pe valută. Doar noi simțem aceia care angajăm nave, românești și străine, în contul întreprinderilor de comerț exterior, efectuăm și alte transporturi pe mările și oceanele globului și cîștigăm valută. De ce nu am deveni și armatori?

Ideea a pornit de la doctorul inginer Petre Lupșe, iar operațiunea s-a efectuat prin NAVIMPEX, ca orice operațiune de comerț exterior, și astfel NAVLOMAR a devenit al doilea armator din țară, după NAVROM. De remarcat că, după știrea noastră cel puțin, nu există nicăieri un precedent pentru un asemenea export... intern. Cum spuneam, el s-a dovedit eficient, desigur, bineînțeles, aducerea la îndeplinire nu a fost chiar atît de simplă. A fost actul de curaj, de patriotism al unor oameni ca Dumitru Ivanof, stăpîni pe meseria lor și decisi, cu prețul tîmnei personale, să evite fărîi o situație dificilă.

— Ca să fim cinștiți, trebuie să recunoșc — ne spune inginerul Constantin Arsenie — că nu ne simțeam deloc pregătiți să devenim armatori, nu dispuneam nici de bază materială, nici de personal navigant. Ne-am încumetat totuși să preluăm gestiunea a milioane de dolari, materializată în cele 12 nave achiziționate pe parcurs. NAVROM ne-a ajutat, detașîndu-ne echipaje, comandanți, noi însă am acumulat experiență, astfel încît acum mergem pe picioarele noastre. Și încă un amănunt: ca port de bază am ales în mod deliberat Galați, unul din primele porturi românești din istoria noastră, dar intruciva neglijat în ultimele decenii. Am făcut-o și pentru a contribui la desconggestionarea Constanței.

— Ce tonaj au navele cumpărate prin NAVIMPEX?

— Variază de la 2 400 t d w la 150 000 t d w. Petrolierul de 150 000 t d w „Libertatea”, în curs de terminare la Constanța, va deveni foarte curînd nava noastră amiral.

— Cu ce aport valutar se soldează această inițiativă?

— Beneficiul net obținut în 1980 doar de la trei nave, „Alba”, „Fieni”, „Fălticeni”, se cifrează la circa 300 000 dolari. Este doar un exemplu. Aportul total este însă mult mai mare. Dealtfel, transportăm și mărfuri străine, nu numai românești.

— Deci, o idee cu adevărat rentabilă.

— Firește, ca orice „comerciant” nu am reușit numai să cîștigăm cînd viteza de rotație crește, pierdem cînd navele staționează fără folos. Vă dați seama cît s-a irosit atunci cînd nava a stat încărcată 29 de zile în rada portului Constanța.

— Înțelegem că NAVLOMAR, în ciuda deficiențelor proprii și ale altora, rămîne rentabil fiindcă vrea și știe să facă, în adevăr, comerț. Succesele le-am văzut. Care sînt greutățile?

— Sînt unele izvorînd, probabil, din neînțelegerea specificului activității noastre. Nu vă puteți închipui cîte întîzieri (deci pierderi în valută) se produc la alimentarea navelor noastre cu combustibil... în porturile românești. Noi avem cîtă cam ca la bloc, deși aducem beneficii de milioane de dolari. Știm, petrolul românesc înseamnă și el valută, dar tocmai asta producem noi! Iată și o altă dificultate, care nu ne afectează numai pe noi: Banca română de comerț exterior, oricît ar părea de ciudat, nu are o filială în cel mai mare port al țării, Constanța.

— Ce consecințe?

— Acolo se încheie sau, oricum, se finalizează fizic o serie de tranzații de comerț exterior, inclusiv cele privind turismul internațional. Și tot acolo se transferă și se imbarcă echipaje, ancorează nave străine doritoare să cheltuiască valută în țară: echipajele vor să coboare pe țărîm, să cumpere amintiri, să se distreze, să viziteze. Conform uzanțelor, armatorul oferă — prin noi — dolari, lire, franci, mărci, spre a fi schimbați în lei și apoi distribuiți echipajelor. Dar schimbul trebuie să se opereze prin București, neexistînd o sucursală a băncii la Constanța, iar formalitățile sînt atît de greoaie, încît deseori, pînă se termină, nava străină ridică ancora, cu dolarii necheltuiți. Nu e păcat? Iată cum, uneori, rezolvăm lucrurile mari și ne poticnim la cele mici...

Din fericire, în cazul de față, ele nu răstoarnă carul mare. Cît privește sugețiile tovarășilor de la NAVLOMAR, sîntem convinși că vor găsi înțelegere la forurile competente. Important este că și experiența pozitivă de pînă acum dovedește cu prisosință că valuta noastră eea mai prețioasă a fost și rămîne inteligența, ruperea de șablon.

LIONEL NIȘESCU ■

Din nou despre apele minerale

Răspunsurile sînt bune și frumoase Pe cînd faptele?

Primum din partea Centralei berii, spiritului, amidonului și apelor minerale următorul răspuns, semnat de către directorul general al centralei, ing. P. Berzescu, directorul tehnic, ing. M. Dumitrescu, directorul comercial Gh. Caracaleanu și contabilul șef C. Georgescu.

„Urmare a problemelor ridicate în articolul „Ape minerale — zece întrebări cu răspuns amînat”, apărut în revista „Flacăra” nr. 3, din 15 ianuarie 1981, arătăm:

1) Referitor la întrebarea „La ce concluduzi a ajuns studiul de prospectare a problemei, «cu bătaie pînă în 1980», anunțat în septembrie 1977?” În perioada 1977—1980 s-au încheiat, cu Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare și Institutul de studii și cercetări pentru sistematizări, locuințe și gospodărie comunală, un număr de 35 de contracte cu caracter geologic, care au ca scop evidințierea unor surse de ape minerale și bioxid de carbon, ape plate (minerale), dar lipsite de bioxid de carbon — n. red.) protecția și conservarea zăcămintelor, precum și exploatarea rațională a acestora. De asemenea, s-au mai încheiat un număr de 6 contracte cu caracter tehnologic cu alte trei institute de studii și cercetări, care au avut drept scop îmbunătățirea calității apelor minerale, optimizarea tehnologiilor de exploatare, perfecționarea utilajelor etc. O serie de unități au fost dotate cu instalații moderne de defezizare și captare a bioxidului de carbon, iar în altele s-au amplasat noi linii de imbuteliere. Tot în perioada 1977—1980 s-au creat unități noi de ape minerale: Lipova, Stînceni, Băcia, ca și noi surse pentru asigurarea apei curente la unitățile de la Sarul Dornei, Dorna Candreni și Băcia. Totuși, din prevederile programului nostru nu s-a realizat pînă în 1980 punerea în funcțiune a unor capacități ca Bilbor (judetul Harghita), Tg. Seculesc (judetul Covasna), Negrești-Oas (judetul Satu Mare), precum și creșterea capacităților de transport C.F. Toplița-Răchiiș-Bilbor, Augustin-Biborțeni, Rosu-Vatra Dornei. Unele din aceste investiții nu s-au realizat din cauza noii orientări ca o parte din apa de la sursă să fie transportată și imbuteliată la marile centre de consum. În același timp, s-a redus capacitatea de producție la Zizin, intrucit sursa de apă minerală nu mai îndeplinea condițiile de calitate pentru imbuteliere. Aceste măsuri au influențat prevederile studiului de prospectare, astfel că la nivelul anului

1980 sarcina de plan a fost de 457 milioane litri.

2) Referitor la întrebarea „S-au imbuteliat în anul 1980, așa cum s-a promis, 500 milioane litri de apă minerală?” Unitățile noastre au fost pregătite pentru realizarea sarcinii de plan revizuite, așa cum am arătat mai înainte, însă au apărut o serie de greutăți, după cum urmează: coordonatorul de butelii pentru apa minerală (tip Novissima), respectiv Ministerul Industriei Usoare, ne-a reparțizat din industrie numai 13 la sută butelii noi, restul urmînd a fi primit din recuperări. Unitățile comerciale, de la care urma să primim buteliile recuperate, nu au onorat pentru anul 1980 un număr de 100 milioane butelii, respectiv 29 la sută din totalul reparțizării; în cursul anului 1980, calea ferată nu a asigurat un număr de 9 960 vagoane din contract pentru ape minerale, echivalentul a 70 milioane litri netransportati (au fost multe zile cînd secțiile, fiind blocate cu produse care nu se puteau expedia, au lucrat cu capacități reduse); fabricile de apă minerală au primit în cursul anului 1980 mai puțin cu 110 milioane capsule decît necesarul pentru imbuteliere, în special din cauza calității slabe a tablei din care ele se confecționează, reducînd capacitățile de producție pînă la 50 la sută a liniilor tehnologice. Toate acestea au condus la o importantă nerealizare de plan, pe tot anul 1980 neproducîndu-se decît 343 milioane litri ape minerale.

3) Referitor la întrebarea „Care este situația diversificării apelor minerale: există ape plate?” Am avut în vedere realizarea pe întreg cîntinul a 26 de sortimente, dar, prin nenunerea în funcțiune a noilor investiții nu s-au realizat decît 23. În privința apelor plate, am încheiat un contract cu Institutul de balneologie pentru un studiu în această direcție, iar cu Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară contractul privind: „Stabilirea compatibilității sub aspect igienico-sanitar și funcțional al buteliilor din PVC indigen față de apele plate”, cu termen de finalizare 1/08/1981.

4) Referitor la „Noile izvoare intrate în funcțiune în ultimii doi ani”. Așa cum am arătat, au intrat în funcțiune unitățile de la Lipova, Băcia și Poiana Negri, precum și o nouă linie la Biborțeni. În realizarea sarcinilor de plan mai sînt unele neajunsuri, îndeosebi legate de drumurile de acces la surse.

5) Referitor la întrebarea „Cîte transconținere izoterme transportă în momen-

tul de față apă minerală; ce s-a întîmplat cu cele care se aflau în probe în 1979?” Încă din 1972, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor s-a angajat să pună în exploatare astfel de mijloace de transport pentru ape minerale. În iunie 1979, conducerea acestui minister ne răspunde că „în ce privește transportul în transconținere izoterme, se vor crea condiții prin dotarea cu transconținere de tipul „căptușit”. Într-adevăr, în 1979 s-au dat în exploatare pentru experimentare și omologare un număr de 9 transconținere, iar în luna octombrie a aceluiași an M.T.Tc. s-a angajat să construiască, prin C.I.R.A. un număr de 500 transconținere căptușite. Cu toate acestea, la începutul anului 1980 M.T.Tc. a abandonat această direcție și a comandat la uzina „Automecanică” Medias executia unui transconținere izoterm. Au existat promisiuni pentru realizarea unei serii zero încă din trimestrul IV al anului trecut, urmînd ca pe perioada 1981—1985 întreprinderea din Medias să producă cîte 500 transconținere izoterme a 20 tone pe an. Însă realizarea acestor dotări este condiționată de posibilitatea de asigurare a poliuretanelui pentru izolație, provenit din import. Menționăm că fără aceste transconținere transportul de apă minerală nu se va putea îmbunătăți, continuîndu-se necazurile pe care le întîmpinăm în mod curent.

6) Referitor la întrebarea „Există cisterne pentru ape minerale; cîte stații de imbuteliere funcționează în afara izvoarelor?” În momentul de față există numai 4 cisterne din oțel inox, folosite pentru transportul apelor minerale de la Tusnad la București, unde a luat ființă prima stație-pilot pentru imbutelierea apei minerale în afara izvoarelor. Întreprinderea din Medias ne poate livra mai multe astfel de autocisterne, dar nu avem pentru moment posibilitatea de a construi noi stații de imbuteliere în marile centre de consum. Potrivit „Studiului de dezvoltare a producției de ape minerale” noi avem în vedere construirea unui număr de 36 de astfel de stații de imbuteliere, pe tot cuprînsul țării, însă pentru moment, avînd în vedere indicatiele superioare, nu putem începe nici o nouă investiție.

7) Referitor la întrebarea „Ce s-a întreprins în problema exportului de apă minerală și cu cîte a crescut cantitatea de ape exportate?” În ultimii ani s-au făcut vânzări de prospectare în R.F.G., Egipt, Israel, Canada și Statele Unite. Dintre posibilitățile beneficiare numai cel din S.U.A. au încheiat decumdată un contract, privind livrarea pe timp de 5 ani a unei cantități de un milion de sticle anual. În cursul anului 1980 am început tratativele cu o firmă din Elveția, pentru cooperarea în exportul de ape minerale în butelii de plastic. În cazul finalizării acestei cooperări se va livra la export o cantitate importantă, respectiv circa 40 milioane litri anual. Precizăm că în ultimii ani exportul de apă minerală a înregistrat o oarecare îmbunătățire, crescînd de la o valoare de 158 000 lei-valută în 1978 la 519 000 lei-valută în 1980.

8) Referitor la „Organizarea de către centrală, din 1978 încoace, a vreunui simpozion național privind apele minerale”. Precizăm că nu avem calitatea de a organiza o astfel de manifestare, care implică participarea tuturor factorilor legați de cercetarea geologică, exploatare, indicații și efecte terapeutice, calitate și așa mai departe. Dacă un astfel de simpozion va fi organizat, centrala va participa.

9) Referitor la întrebarea „Produce Borsecul un milion de litri pe zi, așa cum au existat promisiuni încă din 1976?” dar Biborțeniul?” La preluarea sectorului de ape minerale de către centrala noastră, fabrica Borsec avea o capacitate de 450 000 litri pe zi, iar Biborțeniul — 225 000 litri pe zi. În prezent, la Borsec se produc 630 000 litri pe 24 de ore, iar la Biborțeni 380 000 litri, însă aceste capacități nu se vor mai dezvolta, apa urmînd să fie transportată cu cisterna pînă la noile unități de imbuteliere ce se vor înființa în marile centre de consum.

10) Referitor la întrebarea „Cînd vom găsi suficientă apă minerală pe piață?” În anul 1980 s-a realizat un consum de 15 litri/locuitor, iar prin măsurile care sînt prevăzute în actualul plan cincinal se va ajunge în anul 1985 la un consum de 34 litri/locuitor, respectiv mai mult decît dublarea consumului actual.

Am căutat să dăm răspuns la problemele ridicate de dv. și socotim de datoria noastră să precizăm că în afară de greutățile obiective întîmpinate, despre care am vorbit mai sus, în activitatea centralei, a întreprinderilor și subunităților care se ocupă cu imbutelierea apelor minerale s-au manifestat și o serie de deficiențe, între care amintim: existența unor aspecte de indisciplină la unele unități și îndeosebi la stațiile de încărcare-descărcare a vagoanelor; defecțiuni de funcționare a utilajelor, create de întreținerea neori necorespunzătoare; insuficiență preocupare pentru asigurarea necesarului de forță de muncă la unele unități; unele deficiențe de calitate; insuficiență sprijin și îndrumare din partea centralei. Regretăm că la solicitarea dv. nu s-au dat imediat aceste răspunsuri, însă precizăm că șeful de serviciu este nou în această funcție și a apreciat că nu va putea da răspunsurile la nivelul la care erau cerute și prin care să angajeze centrala. Aprecîm interesul pe care îl acordă revista pentru producția de ape minerale și dorim să furnizăm toate elementele necesare, cînd în același timp și pe un scrijîn în rezolvarea unor greutăți din activitatea noastră.”

★ Considerăm răspunsul Centralei berii, spiritului, amidonului și apelor minerale drept documentat și, pe alocuri, cu suficiente nuanțe autocritice. El acordă un important spațiu analizei greutăților obiective întîmpinate în realizarea planului.

Asupra întregii probleme — ale cărei multiple implicații nu au putut fi tratate în articolul de față — ne propunem să revenim.

ION DUMITRU ■

La spitalul clinic „Gheorghe Marinescu”

Un experiment tulburător

De aproape un an, la Laboratorul de Sănătate Mentală al Spitalului clinic „Gheorghe Marinescu” din București are loc un experiment tulburător prin nou-tatea, frumusețea și implicațiile lui. Ideea care l-a animat pe realizatorul lui, perspectiva care se deschide în fața lor: umanizarea spitalului de psihiatrie.

Deschidem ușa unei camere, un mic amfiteatru, și pătrundem într-o lume aparte, neobișnuită într-un spital, aducând mai degrabă cu o expoziție de artă modernă. Așezate pe piedestale, pe pereți sau pe un podium abia sugerat, zece sculpturi de o deosebită expresivitate și frumusețe plastică, creații ale sculptorului Alexandru Brețcanu. Intrând în această sală, ai impresia că cineva a reușit să atingă perfecțiunea, acea ordine eternă după care tinjăm cu toții. Pe lângă pereții camerei, bănci tapitate, la a căror comoditate probabil cineva s-a gândit mult. Totul ar părea dintr-o altă lume dacă într-un colț, plasat cu savantă discreție, nu s-ar vedea un pupitru cu aparatură electronică, ce ne pare familiară și, în același timp, ne sugerează o lume a viitorului, o lume în care problemele noastre se vor rezolva în modul cel mai fericit.

La ceea ce vedem aici au conlucrat oameni de formații diferite care, fiecare în felul său, s-a pus, desăvârșit și total, în slujba devisei: „Totul pentru omul de lângă noi”, mai ales dacă acesta este suferind și neajutorat.

Laboratorul de Sănătate Mentală găzduiește această expoziție de artă cinezică și lumino-cromatică, devenită nu doar un obiect de contemplare și satisfacție estetică, ci și un instrument de investigație psihologică, de tratament psihoterapeutic.

Sintem însoțiți de dr. Sergiu Diaciov, medic primar psihiatru, șeful Laboratorului de Sănătate Mentală, și de psihologul Bogdan Lucaclu, cercetător la Institutul de Neurologie și Psihiatrie și tot cu ajutorul lor deslușim scopul acestui experiment care, deși este la început, a dat, până acum, rezultate mai mult decât încurajatoare și care deschide în psihoterapeutică perspective entuziasmante.

Doctorul Sergiu Diaciov: Prin tratamentul medicamentos, medicina a făcut progrese imense, dar cu toată eficiența acestora, cit și a investigațiilor complexe de laborator, outeriile ei sînt limitate. În special în domeniul bolilor psihice. Medicii s-au întors din nou la bolnav, la psihicul lui, la viața lui intimă. Este vorba de reconsiderarea psihicului, în contextul bolilor și al mijloacelor lor de tratare. Fără alte instrumente decât cuvintele, tăcerea, gesturile, psihoterapia — caută să schimbe percepțiile dureroase despre lume ale bolnavului, să-i influențeze comporta-

mentul și să facă din el o ființă umană mai fericită. Nou, în ceea ce am făcut aici, este felul în care încercăm să îmbinăm în psihoterapie culoarea, muzica, forma, cuvîntul, lumina, creînd o ambianță mult mai complexă. Combinînd farmacoterapia cu psihoterapia, încercăm să rupem cercul vicios: anxietate, depresiune, tensiune psihică, manifestări vegetative, tulburări ale ritmului somn-veghe.

Psihologul Bogdan Lucaclu: „Interferențele” cinetice și lumino-cromatice, opera sculptorului Alexandru Brețcanu, pot constitui un adevărat univers experimental. Avînd posibilitatea de compunere și descompunere a elementelor ambientale abstracte, de manipulare a unităților de spațiu, mișcare, lumină, culoare și sunet reușim, prin manevrarea modalităților senzoriale, să creăm un ambient variabil. Putem să controlăm, să repetăm, să reconstruim și să fixăm un mediu dat. Putem să fixăm o stare dată, care ne permite aîit determinarea diagnosticului, cit și realizarea unui test de personalitate. În acest mediu variabil dar și controlabil, studiem, sub supraveghere, comportamentul bolnavului.

Relativa naturalețe a ambientului, frumusețea lui neobișnuită, neutralizează la bolnav sentimentul de laborator, cabinet, îi dă o stare de încredere, iar legătura bolnavului cu doctorul și psihologul se face firesc și total.

Doctorul Sergiu Diaciov: „Învățăm” bolnavii să-și depășească frica, fobiile, spaimel și, mai ales, să transfere capacitatea învățată aici, în viața de toate zilele. De exemplu, unui bolnav care are frică de foc îi creăm o stare de relaxare. Trep-tat, pe acest fond, îi introducem, prin cuvinte sau proiecții, imaginile care-l dau starea de frică. Prin asocierea stărilor, bolnavul învață să-și învingă frica. El nu devine dependent, odată cu încetarea tratamentului, pentru că singur și-a însușit această nouă „libertate”.

Psihologul Bogdan Lucaclu: În ambientul „interferențelor”, starea pe care dorim s-o creăm bolnavului se obține mai rapid, profund și stabil. Deocamdată, lucrăm pe baza unui program ambiental stabil empiric. Cercetările noastre vizează stabilirea unor programe standard, de relaxare. Este cunoscut faptul că oamenii nu știu să se relaxeze.

Doctorul Sergiu Diaciov: Această terapie se poate extinde și la omul sănătos. Neurochirurgii ai spitalului nostru au spus că ar veni chiar după operațiile grele să se relaxeze aici. Rezultate foarte bune am obținut în psihoterapia de grup. Transferul afectiv dintre medic și bolnav și dintre bolnavi se face mult mai repede. Am reușit să reducem timpul de tratament, prac-

tic, la jumătate. Bolnavii învață, în nolle condiții de tratament, mult mai repede să comunice adaptat, să se integreze regulilor sociale. Într-o oră de tratament, medicul și psihologul încearcă, prin dirijarea mediilor ambiante, pe care le creează în această sală „polivalentă”, să-i sedimenteze bolnavului noi experiențe, să-i clarifice stări pe care nu le putea stăpîni sau înțelege pînă atunci. Prin discuțiile, fără reținere, care au loc între noi și bolnavi sau între bolnavi, se obține un plus de disponibilitate și sinceritate. Justificările de comportament neadecvate dispar odată cu intrarea în sală. Bolnavul se rupe de realitatea pe care, sub efectul bolii, și-a creat-o deformată, realitate care îl obsedează. Revenirea la realitatea concretă nu constituie un șoc. Bolnavii găsesc o rezolvare mai socializată, care nu mai deranjează. Am constatat că, prin folosirea noului tratament, a scăzut, simțitor, terapia medicamentosă, mai ales cea simptomatică.

Psihologul Bogdan Lucaclu: Noul procedeu constituie un loc ideal pentru colaborarea dintre medic și psiholog. Deschide perspective deosebite cercetării diferențiale. Vom putea obiectiva afectivitatea, vom putea ajunge la programe ideale. Astăzi, societatea este mult mai complicată decît în urmă cu 50 de ani. Testul de personalitate Rorschach, unul din cele mai cunoscute, este vechi de tot atîția ani. Intenționăm să realizăm un nou test care să fie în pas cu omul modern.

Doctorul Sergiu Diaciov: În cazul bolnavilor cu afecțiuni neurovegetative am obținut rezultate foarte bune. Oamenii cu crize cardiace, palpitații, sufocări, puls mărit, care-și fac electrocardiografe, își caută de ani medicamentele pe care le cred salvatoare, și-odată intrați în sală se conving că tahicardia, palpitațiile sînt stări nervoase pe care le pot stăpîni. Vreau să adaug că, deși tratamentul pe care l-am făcut pînă astăzi pe aproximativ 500 de bolnavi, este nou, colegii noștri, chiar și adepții exclușiști ai tratamentului medicamentos, ne-au primit foarte bine. Perspectiva care se deschide experimentului este extinderea lui la medicina preventivă a omului sănătos, care trebuie învățat și el, să se relaxeze, să-și stăpînească reacțiile în fața unui mediu la care trebuie să se adapteze în permanență și care îi pare, uneori, ostil. Bineînțeles, nu trebuie să scăpăm din vedere scopul principal: grija față de omul bolnav, dorința noastră de a face totul pentru el.

Rezultatele frumoase obținute la Laboratorul de Sănătate Mentală sînt cea mai bună ilustrare a eforturilor nobile ale unui grup de entuziaști, — artiști, ingineri, tehnicieni, psihologi și psihiatri — care au dovedit, încă o dată, că pentru om se poate face totul.

Scriînd despre experimentul „Interferențe” avem impresia că am asistat la startul unei posibile medicîne a viitorului.

OPREA GEORGESCU

Acupunctură cu aprobare?

Medicul stomatolog Viorel Grigoriu din Giurgiu nu cîntă la vioară, dar simte chemarea celui „violon d'Ingres” care, în cazul lui, se confundă cu practicarea acupuncturii, în esență tot o ipostază a terapiei medicale. De aici i se trage ne-cazul...

L-am vizitat la locul de muncă, l-am cunoscut pacienții și, implicit, rezultatele reținînd că micul dar potențialul cabinet de acupunctură și electropunctură de la dispensarul Navrom-Giurgiu, prezență aparte în rețeaua sanitară a orașului, este, de fapt, opera sa. Un medic tînăr și ambițios a reușit să dubleze parodontologia cu o terapie tradițională. Pacienții, în majoritate din rîndul populației active, nu sînt reținuți la vorbă cînd fac aprecieri pozitive la adresa specialistului. Dar nu certificatele de complezență îi atestă în fapt activitatea. În două luni de la înființarea cabinetului de acupunctură au fost rezolvate 29 de cazuri cu recuperare a capacității de muncă, în timp ce altor 23 li se oferea pînă mai ieri o perspectivă încurajatoare.

Inceputul de bun augur al cabinetului nu avea însă să dureze mult. Un control efectuat de o brigadă de specialiști de la forul tutelar, Policlinica „Ana Ipătescu”, interzice această activitate și, printr-o decizie arbitrară, îl obligă pe medicul Viorel Grigoriu să practice acupunctura numai după obținerea unei... aprobări scrise din partea forurilor superioare și aceasta în afara orelor de stomatologie?!

Ce se cerea, cu alte cuvinte? Nici mai mult, nici mai puțin decît o aprobare scrisă și evident parafată în vederea exercitării unei activități la care îți dă dreptul însăși pregătirea. Să fi omis, oare, medicul-șef al policlinicii tutelare amănuntul că dr. Viorel Grigoriu se pregătise temeinic urmînd la Centrul de perfecționare a cadrelor medicale cursul de specialitate în cadrul Programului național de inițiere în acupunctură, curs condus de prof. dr. docent N.N. Gheorghiu?

Cu bună știință s-a trecut și peste alt amănunt esențial. Anume, că nu poate fi vorba de un cabinet de specialitate „de sine stătător”, cu normare de cadre, cu medici specialiști în acupunctură (așa ceva nu există în întreaga țară), ci de o activitate integrată în activitatea celor două cabinete de medicină generală și stomatologie de la dispensarul Navrom-Giurgiu.

În ce privește pe medicul Viorel Grigoriu, el nu poate fi acuzat că nu realizează numărul cerut de proceduri la stomatologie, de vreme ce situația pe ultimele luni indică că a efectuat consultații și tratamente cu mult peste norma individuală, în condițiile în care și-a făcut timp să acorde asistență de „mică chirurgie” și de medicină generală avînd în vedere că titularul cabinetului respectiv, aflat în concediu de studii, se pregătește pentru susținerea unui examen. Nu cu mult în urmă l-am întîlnit pe dr. Viorel Grigoriu la casa de cultură a orașului unde, alături de prof. dr. docent N.N. Gheorghiu, era animatorul unui simpozion dintr-un amplu ciclu ce-și propune să completeze educația sanitară a maselor.

Răspunsurile date la Policlinica „Ana Ipătescu” de membrii brigăzii de specialiști veniți în control — medicul-șef Vasile Lupu, dr. Ilie Dinu, șeful serviciului de stomatologie, și dr. C. Ciutacu — departe de a limpezi lucrurile, au încercat să justifice măsura luată bazîndu-se pe atare „argumente”: a) ce ne-am face dacă ne-am apuca cu toții de acupunctură; b) ce este o latură experimentală a medicinei pentru care unii sînt pro și alții contra; c) că, în consecință, este nevoie de aprobare scrisă. Să nu întrebăm din partea cui fiindcă chiar medicul-șef ar fi fost dispus să incuviințeze o atare activitate dacă ar fi știut în prealabil despre ceea ce este nou la Giurgiu?!

O inspecție, cum am văzut, a anulat cu plaiavazul o chemare și încearcă acum să stingă o flacără. Cu toate că în zilele de 10—11 aprilie a.c. urmează să aibă loc la Giurgiu Conferința la nivel național de acupunctură, cabinetul de profil riscă să întîmpine evenimentul cu belugul la ușă spre satisfacția celor care, vîzînd nu mai departe de buchiile registrelor, repertoarelor, indexelor și fișelor medicale, ne-au dovedit, cu prilejul inspecției, aleasa inclinatie de a face din medic un copist de diagnostic și un statistician de temut. Spre cuvenita avizare, avem posibilitatea de a citi în registrul unic de control al dispensarului procesul verbal încheiat la 9 martie a.c., proces verbal care ar reprezenta ceva în materie de redactare dacă n-ar fi certat cu unele indicații elementare de ordin ortografic (a nu se citi ortopedic)?!

Față de această situație, evident nefirească, e de datoria ministerelor de resort, al sănătății și, ca for tutelar, al transporturilor și telecomunicațiilor, să intervină și să pună piciorul în prag. Munca doctorului Grigoriu, serioasă și temeinică, nu contravine în nici un fel legilor scrise și nescrise ale medicinei, ba dimpotrivă, oferă garanții că o serie de boli dificile, le-am enumerat, pot fi rezolvate. Are cineva interes ca lucrurile să se petreacă altfel?

MIHAI GOSPODIN

Accesul la creativitate

(Urmare din pagina 1)

cial al gîndirii novatoare, autorii unor importante creații tehnice și științifice aparțin, într-un număr din ce în ce mai mare, celor ce lucrează nemijlocit în producție. Se poate constata, ni s-a precizat, că invențiile gîndite, elaborate și aplicate chiar de către creatorii bunurilor materiale, muncitorul, tehnicianul și inginerul unităților direct productive, dețin o pondere din ce în ce mai însemnată în cadrul fenomenului general al creativității tehnico-științifice din țara noastră.

Situația este perfect explicabilă dacă avem în vedere faptul că revoluția tehnico-științifică, considerată ca fenomen social, presupune raportul viu dintre om și mijloacele de producție. În calitatea sa de clasă conducătoare a societății noastre, proprietară a mijloacelor de producție și producătoare de valori materiale, clasa muncitoare a devenit deopotrivă și forța socială principală care promovează procesul multilateral al țării, inclusiv al celui legat de revoluția tehnico-științifică. Practic, astăzi, nu există unitate economică în care inițiativa creatoare a maselor să nu-și poată spune cuvîntul, contribuînd prin valoarea invențiilor, inovațiilor și raționalizărilor la importante economii valutare, la reducerea cheltuielilor de producție, la modernizarea acesteia.

Accesul la creativitate al maselor largi de oameni ai muncii reprezintă fără îndoială una dintre cele mai însemnate cuceriri ale revoluției și construcției socialiste, prin marea capacitate a comunistilor români de a transforma în fapte vocația unui întreg popor și, înainte de orice, prin înfăptuirea unui cadru stimulant pentru participarea tuturor cetățenilor patriei noastre la viața socială, pentru manifestarea multilaterală a spiritului lor creator. Acest lucru devine cu atît mai evident dacă avem în vedere faptul că marile creații tehnice și științifice nu sînt datorate nici hazardului, nici inteligenței artificiale, ci omului, acestei structuri sensibile, cu determinări și interconexiuni sccrete, care are nevoie, pentru a se realiza, de protecție, înțelegere și soliditate. În i treaga activitate revoluționară de transformare radicală a societății, umanismul socialist presupune — spunea Marx — tocmai acțiunea de umanizare a „lumii omului”, a împrejurărilor și condițiilor în care

individul trăiește și acționează. Este vorba, în fond, de o nouă concepție asupra omului și a rolului conștiinței sale în dezvoltarea societății, concepție care, în țara noastră, odată cu istoricele documente ale celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, a așezat creativitatea bunurilor materiale și spirituale la temelia dialecticii sociale.

Faptul că în locul unor invenții și inovații aparute în mod sporadic și izolat, creativitatea tehnică și științifică a cuprins mase largi de oameni ai muncii reprezintă cea mai elocventă dovadă a griii permanente acordate acestui domeniu de către conducerea superioară de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal. Creații valoroase și de mare importanță economică au apărut în cele mai diverse compartimente ale activității umane, ponderea deținînd-o totuși marile unități industriale, aici unde muncitorul este un om al acțiunii multilaterale și deci al unei gîndiri multilaterale. Actul creator debutează — au arătat sociologii, psihologii și alți cercetători — prin nemulțumirea manifestată de cel în cauză pentru efectuarea repetitivă a unui proces dat, și prin dorința acestuia de a îmbunătăți, de a perfecționa modul de lucru, sau faza de prelucrare respectivă. Este momentul în care apare o nouă competență, competența creatorului, care desfășoară din proprie inițiativă o activitate de cercetare, de introducere a noului, ca răspuns la comanda socială. Dar fenomenul nu poate fi analizat și înțeles în afara condițiilor economice și social-politice ale țării noastre și mai ales fără a se avea în vedere sporierea rolului conducător al clasei muncitoare pe ansamblul societății, potențarea sa cu noi valențe calitative legate de creșterea participării la autoconducere, la producția valorilor materiale, la promovarea conștiinței sociale socialiste, și a unui nou mod de viață. Într-un asemenea larg context, celebrul adagiu elin „Omul este măsura tuturor lucrurilor” capătă cu adevărat valoare de aserțiune. Și asta deoarece „măsura omului” nu poate fi decît în el însuși, în efortul lui conștient și creator pus în slujba unei societăți al cărei țel suprem și ultim este tocmai prosperitatea și fericirea omului. Creativitatea de masă reprezintă astfel una dintre dovezile că, sub conducerea glorioasă a nostru partid, omul societății noastre participă prin armele rațiunii și

practicii sociale la făurirea istoriei prezente și viitoare a patriei sale.

Un exemplu edificator în această privință, o emoționantă pildă și tulburătoare pildă de generozitate și sollicitudine — atribute atît de proprii societății noastre — le reprezintă uriasa demonstrație de forțe creatoare, desfășurată sub egida ultimelor ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”, acțiune de masă fără precedent în istoria patriei, născută prin aportul decisiv, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, căruia știința și tehnica românească îi datorează marea ei dezvoltare, celebritatea ei mondială. Acțiunile de stimulare a participării maselor la creația tehnică și științifică, inițiate de Festivalul național „Cîntarea României”, au pornit de la concepția Partidului Comunist Român privind rolul științei și tehnologiei în actuala etapă a dezvoltării economice și sociale a României.

Prin aportul nemijlocit al maselor de muncitori, tehnicieni, ingineri, studenți, cadre didactice, pionieri și școlari au fost create noi tipuri de mașini-unelte, utilaje și instalații, noi sisteme de automatizare, s-au produs noi înlocuitori ce substituie materiale scumpe și deficitare, au fost obținute noi cuceriri ale geneticii, biofizicii, biochimiei și au fost create noi aparate pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

Stimularea creativității de masă a demonstrat o dată mai mult importanța factorului uman în cercetarea științifică și inovarea tehnică, a dovedit în fața lumii întregi uriasele resurse creatoare ale poporului nostru, ale unui popor stăpîn pe destinele sale și pentru care, astăzi, Partidul Comunist Român reprezintă autoritatea supremă, forța socială și politică cea mai înaintată, teazaurul înțelepciunii colective, trup din trupul clasei muncitoare, țărânimii și intelectualității națiunii noastre.

Despre nuc, la el acasă

De un deosebit interes s-a bucurat în rindul publicului larg suita de articole dedicată de revista „Flacăra” locului și importanței nucului în cadrul economiei agrare din țara noastră. Ne-au scris și ne scriu în continuare, din toate zonele patriei, specialiști în materie și grădinari amatori, ingineri agronomi și hortivitecol, dar în același timp și un număr mare de cititori de cele mai diverse profesii, cetățeni de la orașe și sate, prieteni sentimentali ai falnicului arbore atit de familiar cu ani în urmă peisajului comun al zonelor de deal și cimpie din România.

De data aceasta încredințăm tiparului însemnările unor cercetători din cadrul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă din Tg. Jiu. Articolul, sosit pe adresa redacției noastre, a fost însoțit și de o scurtă scrisoare semnată de către tovarășul Nicolae Gavrilescu, prim-secretar al Comitetului județean Gorj al P.C.R., președintele Consiliului popular județean, din care aflăm: „Gorjenii au citit cu mult interes materialele publicate de revista „Flacăra” în legătură cu cultura nucului.

Alături vă trimitem unul din ecurile materialelor publicate de dumneavoastră. Sper că această opinie exprimată de doi din specialiștii noștri să fie inserată în paginile revistei”. Ceea ce și facem. De asemenea, aflăm că, în acest colt de țară, un larg și complex plan de măsuri este consacrat redresării urgente a patrimoniului nucifer.

Colectivul de oameni ai muncii din Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Tg. Jiu salută inițiativa revistei „Flacăra” de a introduce în coloanele sale un serial al Nucului, cultură care de-a lungul anilor a cunoscut un declin continuu sub aspectul producției totale de fructe și al patrimoniului în cultură. La această situație au contribuit desigur mai mulți factori printre care: lipsa de protecție în general, exportul nerațional de lemn, neaplicarea măsurilor de combatere a bolilor și dăunătorilor, a virozelor și bacteriozelor, lipsa de preocupare pentru organizarea unor noi plantații care să înlocuiască pe cele îmbătrânite, aspecte suficiente pentru a ne explica diminuarea numărului de nucii de rod de la 4.2 milioane bucăți în anul 1938 la aproximativ 2.7 milioane bucăți în anul 1980 și a producției totale de fructe, de la 199 mii tone în anul 1938, la circa 30 mii tone în anul 1980.

În ultimele două decenii cultura nucului a cunoscut o redresare continuă într-o concepție nouă, iar pentru ocrotirea și dezvoltarea acestei specii, conducerea de partid și de stat a elaborat un cadru legislativ adecvat. Încă din anul 1970, cu sprijinul Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, a fost elaborat un program național de redresare a patrimoniului nucifer la a cărui realizare un rol însemnat a revenit și revine în continuare Stațiunii Tg. Jiu și Institutului de cercetări pentru pomicultură de la Pitești-Mărăcineni.

Aprecind părerile și sugestiile numeroșilor iubitori ai acestei culturi printre care și a concetățeanului nostru Gheorghe Mohora din Novaci-Gorjului, dorim cu acest prilej să aducem în fața cititorilor noștri preocupările Stațiunii de cercetare și producție pomicolă Tg. Jiu.

pentru repunerea în drepturile sale a acestei importante culturi pentru economia noastră națională.

Plecând de la faptul că județul Gorj oferă favorabilitate optimă acestei culturi la toți factorii de mediu și ținând cont de zestre bogată rămasă de la strămoșii noștri, în cadrul florei spontane și semicultivate, mai ales în zonele de tradiție din depresiunile submontane Peștișani, Lelești, Stănești, Novaci, Bumbesti-Pitic, Alimpești, Roșia de Amaradia, stațiunea noastră a beneficiat de un amplu program de cercetare și implementare a rezultatelor obținute care s-au făcut cunoscute atit în pomicultura județului nostru cit și la nivel național. Principalele preocupări ale cercetătorilor noștri în cele două decenii de activitate cu privire la această cultură au fost orientate în direcția selecționării unor tipuri valoroase de nuc din flora spontană cu rezistență la ger, înghețuri de revenire și secetă, rezistență la boli și dăunători, productivitate ridicată și calitate superioară a fructelor, talie redusă a pomilor, creștere rapidă în primii ani și intrare timpurie pe rod și care să fie parțial sau total autofertile.

În acest compartiment al muncii noastre s-au înregistrat și primele succese, prin omologarea în anul 1979 de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a patru soiuri valoroase de nuc denumite: „Peștișani”, „Susita”, „Novaci” și „Victoria” după denumirea localităților unde au fost realizate, soiuri care au intrat deja în sortimentul național, fiind înmulțite și introduse în producție pentru calitățile lor deosebite. Acțiunea de identificare și omologare de noi biotipuri valoroase s-a extins în ultimii trei ani la nivel național, cu sprijinul Ministerului Educației și Învățământului și

al Uniunii Tineretului Comunist, unitățile școlare din întreaga țară expediind la unitatea noastră mostre de fructe din pomi cunoscuți, care, supuse studiului și analizelor riguroase științifice, prezintă interes deosebit pentru diversificarea sortimentului în perioada imediat următoare. Din analiza primelor 83 de biotipuri obținute în județele Iași, Prahova, Vaslui, Suceava, Dimbovița, Hunedoara, Argeș, Maramureș, Sibiu, Vilcea, Cluj, Bistrița-Năsăud, Vrancea, Buzău, Gorj, Brașov și altele, un număr de 15 biotipuri întrunesc punctajul corespunzător pentru a fi luate în studiu, demonstrându-se astfel marea valență ecologică și rezervele imense de care dispunem în flora spontană și semicultivată la această specie.

Al doilea aspect important al activității de cercetare în acest domeniu l-a constituit selecția unor tipuri valoroase de nuc pentru a fi folosite ca portaltol, pentru nucul altoit, portaltol care să imprime pomilor rezistența la boli și secetă, vigoare mică care să permită sporirea densității de pomi pe hectar, intrarea mai timpurie pe rod, precum și posibilitatea extinderii mecanizării culturii, în special la lucrarea de recoltare a producției de fructe. În acest sens, au fost omologate un număr de trei portaltoluri: tipul 1 Tg. Jiu, precum și soiurile Victoria și Novaci care sînt în același timp și portaltoluri foarte valoroși. Odată rezolvate problemele importante ale portaltolului și soiurilor, s-a trecut la înmulțirea pe cale industrială a nucului altoit, singura metodă care oune în valoare calitățile soiurilor obținute în unitatea noastră și în alte unități din țară, în vederea refacerii rapide a patrimoniului nucifer al țării prin realizarea unor plantații intensive de nuc în zonele consacrate care să conducă la obținerea unor partizi mari de fructe competitive pe piața internă și externă.

În acest sens, împreună cu Institutul de cercetări pentru pomicultură de la Pitești-Mărăcineni, stațiunea noastră a elaborat o tehnologie de altoire a nucului mecanizată, care ne permite altoirea în perioada de iarnă a 60 000—100 000 nucii anual cu un randament bun la prindere, ceea ce a condus la obținerea unor cantități însemnate de nuc altoit care s-au livrat la unitățile similare din țară, precum și la export în R.S.F. Iugoslavia. Fiind unitatea reprezentativă care se ocupă pe linie de cercetare de toate problemele nucului, stațiunea noastră a întocmit un program corespunzător de dezvoltare a acestei specii la nivelul județului care se materializează prin înființarea a cinci ferme specializate pe circa 700 ha, pînă în prezent realizându-se o fermă în cadrul unității noastre și sînt în lucru încă două ferme de nuc la Asociațiile economice pomicole Lelești și Bobu care vor totaliza 270 ha. Asigurăm de asemeni, alături de

alte stațiuni din țară care au primit sarcini în acest scop, mare parte din materialul săditor de nuc altoit, pentru înființarea a altor 16 ferme specializate în celelalte județe, contribuind astfel la realizarea sarcinii stabilite, de a înființa în acest cîncinal 3 200 ha nuc în plantații moderne intensive de mare productivitate.

Preocupările pentru îmbunătățirea sortimentului și introducerea lui în producție în ferme specializate au mers în paralel cu măsurile de a satisface necesarul de nuc selecționat (înmulțirea din semințe a biotipurilor valoroase) pentru gospodăriile populației, fondul silvic pentru combaterea eroziunii, plantarea pe aliniamente și drumuri, în care scop s-au produs anual 150 000—200 000 puieți de nuc și care pot fi văzuți pe unele din arterele circulației ale țării.

Dezvoltarea pe baze noi, moderne, a culturii nucului în țara noastră presupune în același timp existența unor soluții noi, științifice și practice privind: organizarea și înființarea noilor ferme, elaborarea unor noi tehnologii în condiții de mare densitate, elaborarea unor metode de combatere a bolilor și dăunătorilor în special a Bacteriozei și Antracnozei, introducerea pe scară largă a chimizării și mecanizării culturii, aspecte deosebit de importante pentru progresul rapid al acestei specii pentru care cercetătorii, toți oamenii muncii din unitatea noastră și-au adus și își aduc o contribuție ufanim recunoscută. Pentru a încredința eforturile depuse de cercetătorii unității noastre, precum și pentru a dimensiona cadrul răspunderii ce ne revine tuturor, față de această cultură, în luna mai 1978 a fost organizat, la Stațiunea Tg. Jiu, simpozionul cu tema „Cultura speciilor nucifere”, prilej cu care conducerea ministerului și Academiei de Științe Agricole au făcut o analiză amănunțită a realizărilor obținute precum și a sarcinilor prioritare ce ne revin pentru redresarea urgentă a patrimoniului nucifer în perioada 1981—1985.

Desigur, drumul făcut de stațiunea noastră pentru refacerea acestei culturi a fost destul de lung și greu pentru că s-a plecat de la un loc gol în majoritatea verigilor tehnologice și la o specie deosebit de dificilă, de aceea poate nici n-am avut timp să fim cunoscuți mai bine, dar nivelul la care am ajuns în prezent, precum și sprijinul permanent pe care-l primim din partea organului județean de partid și a forurilor noastre superioare ne dau garanția că vom reuși într-un timp scurt să redăm nucului rolul și locul de care s-a bucurat în trecut în țara noastră, îndreptînd pretențiile justificate ale iubitorilor de nuc din România.

ION TOMESCU
DORIN BLAJA

Piteștiul este orașul de care se leagă nașterea și producerea, în serie industrială, a primelor autoturisme românești. Nu poate fi de mirare faptul că aici funcționează, probabil, cele mai numeroase stații de autoservice, raportate la numărul de locuitori al orașelor noastre, dar va surprinde, desigur, știrea că printre ele (6—7 la număr) figurează una denumită „Student-autoservice”. Nu, nu e vorba de metaforă, ci de realitate.

Intr-adevăr, în curtea Institutului de Învățămînt superior din localitate, există câteva construcții metalice (tablă ondulată) care adăpostesc secțiile unei stații de autoservice, din care nu lipsește nici punctul de spălare a autoturismelor, soații în care studenții Facultății de Învățămînt tehnic, din cadrul Institutului numit, avîndu-i alături pe profesorii lor, ca și pe cei citiva maștri, cu o bogată experiență, execută lucrări de întreținere și reparații ale autoturismelor. Ea a devenit o adevărată „unitate etalon”, pe care calitatea lucrărilor efectuate a impus-o nu numai atenției localnicilor ci și a unor posesori de autoturisme din Timișoara, Cluj-Napoca, Constanța etc., de unde sosesc, în mod frecvent, cetățeni care îi solicită concursul.

— Stația a fost înființată în anul 1976, ne spune conf. dr. ing. Victor Rădulescu, decan al Facultății de învățămînt tehnic, „proprietarul” autoservice-ului, prezenți, acum, unele extinderi, față de debut și așteptînd altele, în viitorul apropiat. Indiferent însă de cum s-a dezvoltat, dar deloc indiferent de noua sa perspectivă, autoservice-ul pe care-l vedeți prezintă pentru noi, o puternică prilej de care uzăm în complicatul proces de învățămînt al oricărei facultăți cu profil tehnic. Cu excepția unor aparate, cum ar fi cel de testat, toate celelalte dotări ca și construcțiile, pe care le vedeți, s-au realizat prin munca studenților și prin autodotare. Faptul de a construi noi însine ceva nu se detașează de inițiativile similare ale altora, însă faptul că în această bază tehnică sînt incluse unele lucrări de diplomă ale studenților noștri îmi apare demn de menționat.

— Care este substratul profesional al acestei „aventuri” de a avea studenți mecanici, electricieni de autoturisme?

— Stația de autoservice, destul de destinată publicului, este mai întiln un laborator tehnic, un laborator pe care-l aveam și mai înainte, dar care fusese denădăsit de cerințele noi ale învățămîntului tehnic, deoarece în cadrul lui se citea un referat, se prezentau planșe și atit. Creдем că, odată cu mutarea laboratorului în atelierul autoservice-ului, am putut ridica integrarea la o formă superioară, deoarece am oferit studenților un mod direct de a se confrunta cu multele probleme ridicate de funcționarea unui

motor ori a unui sistem de ambreiaj, suspensie, carburator etc., obligîndu-l să participe activ la remedieri care solicită și responsabilitate, și eficiență tehnică, sprînjind astfel consolidarea teoretică căpătată în sălile de clasă printr-o participare „in vivo” chiar asupra unui autovehicul. Pentru noi, cei de la catedră, autoservice-ul rămîne, în continuare, un laborator, dar unul îmbrățișat cu pasiunea recunoscută a tineretului pentru tehnică.

— Vi se par suficienți de demarcat deosebirile între acest „gen de autoservice” și celelalte, ale cooperăției, să zicem?

— Nu mi-am terminat încă „pledoaria”!

— Vă rog să mă lertați...

— Studenții ajung aici încă din primul an, dar după ce au efectuat unele stagii

realizate la noi în institut. O altă prioritate este și aceea a montării unui corector vacuumatic, care conduce la reducerea consumului de carburanți, mai ales în traficul urban, cu cel puțin 10—15%. Dispozitivul respectiv se execută în atelierul nostru de producție, aparținînd de secția T.C.M. Obținem o suspendare a alimentării cu combustibil pe circuitul de mers în gol, în regimurile de decelare și frînă de motor, de pe urma cărora printr-o ardere mai completă, gradul de uzură ca și cel de poluare a motorului respectiv scade. Studenții s-au legat atit de puternic de unitatea noastră de studiu și producție încit unii dintre absolvenții revin, aici, la Pitești, din alte orașe ale țării, unde au fost repartizați, pentru a munci pe durata concediilor lor de odih-

O premieră în învățămîntul superior românesc:

Student-AUTOSERVICE

în uzină, acolo unde se elaborează unele semifabricate, operații de montaj etc. Sub-inginerii execută o practică, efectivă, de cel puțin 12 săptămîni, în cei trei ani de studiu, iar inginerii, evident, mai mult. Cu practica tehnologică din uzină, se însumează 24 de săptămîni de muncă directă, la unul din cele 10 posturi mecanice, de care dispunem, în prezent, și care vor fi înmulțite.

— Imi imaginez că, față de alte autoservice-uri, al dumneavoastră dispune de unele particularități, altfel nu s-ar explica nici cota de interes a publicului și nici, cred eu, rezolvarea aspectelor didactice care vă preocupă.

— Într-adevăr, executăm o serie de investigații speciale, pot zice în exclusivitate, cum sînt de exemplu, diagnoza unor compartimente ale motorului sau a sistemelor de frînare, a ambreiajului, cutiei de viteze, axelor planetare etc., cu înregistrarea, fie pe bandă de magnetofon, fie cu „citirea” lor pe un ecran, avînd posibilitatea localizării foarte precise a defecțiunilor și, ca urmare, eliminarea lor. Metoda folosită constituie pentru clienți o garanție, a eliminării cauzelor care conduceau la funcționarea necorespunzătoare a respectivului sistem. Reușim, astfel, să depistăm neregulele tehnice fără a recurge la demontări. Instalațiile de care dispunem, și dintre care aș aminti-o pe cea de punere în evidență a defecțiunilor sistemului de ungere, au fost gândite și

realizate la noi în institut. O altă prioritate este și aceea a montării unui corector vacuumatic, care conduce la reducerea consumului de carburanți, mai ales în traficul urban, cu cel puțin 10—15%. Dispozitivul respectiv se execută în atelierul nostru de producție, aparținînd de secția T.C.M. Obținem o suspendare a alimentării cu combustibil pe circuitul de mers în gol, în regimurile de decelare și frînă de motor, de pe urma cărora printr-o ardere mai completă, gradul de uzură ca și cel de poluare a motorului respectiv scade. Studenții s-au legat atit de puternic de unitatea noastră de studiu și producție încit unii dintre absolvenții revin, aici, la Pitești, din alte orașe ale țării, unde au fost repartizați, pentru a munci pe durata concediilor lor de odih-

— Vă preocupă și eficiența financiară a acestui atelier?

— Nu în primul rînd. Obținem beneficii nete de circa 700 mii de lei anual. Dar nu urmărim, cu tot dinadinsul, să cîștigăm bani, ci experiență profesională pentru viitorii absolvenți. În acest fel, beneficiile vin de la sine. Dealtfel, rapoartele noastre cu publicul, în cadrul autoservice-ului, sînt puțin mai deosebite. Clientul își însoțește mașina pe tot traseul testărilor și intervențiilor mecanice, ridicîndu-și gradul de cunoștințe tehnice, fapt care, de asemeni, contribuie la notorietatea atelierului studentesc din Pitești. Mai important mi se pare altceva: sîntem în măsură să furnizăm uzinei producătoare, o serie de informații tehnice de mare finețe, ceea ce conduce la încheierea unor contracte cu aceasta. De pildă, așa s-a întimplat cu carburatoarele I.R.M.A. la care prezența ștuțului pentru orificul de dozaj a dus la perturbări în curgerea amestecului, un mers neregulat

al motorului, în regimul de trecere de la sarcinile mici la cele mari. Bineînțeles, s-au dat și soluțiile de remediere care au și fost adoptate.

— Atelierul, în care ne aflăm, are șansa de a se dezvolta și în ce fel îl apreciați viitorul?

— I se vor afecta, în primul rînd, spații noi, ceea ce înseamnă sporirea posturilor de lucru. Vom putea executa, sau mai exact studia și interveni în reglarea geometrică a direcției, și asta chiar foarte curînd, intrucit sîntem în curs de instalare a dispozitivelor necesare. Apoi, prin autoutilitare, vom suplimenta numărul de testere, renunțînd la import, testere destinate diagnosticului sistemului de răcire, filtrare, alimentare cu combustibil etc. Din punct de vedere didactic pot spune că am înregistrat, și continuăm s-o facem cu mare satisfacție, o „bătălie” mai scurtă a însușirii problemelor de teorie, decît mai înainte de a fi dispus de service. Explicarea oricărui aspect, ținînd de fenomenologia unui motor, ori a unui sistem propriu unui autoturism, a devenit mult mai directă, mai profundă și pregnantă pentru viitorii absolvenți care au trecut prin atelierul autoservice-ului. Ca să nu spun că studenții execută și lucrările de spălare a mașinilor, prin rotație, cu același interes acordat aspectelor tehnice, așa încit ele ajung la testări curate, fiind mai ușor de „examinat”. Vreau să spun că ei nu se dau în lături și de la munci mai dure, tot din pasiunea pe care o au pentru un vehicul motorizat. Trebuie să adaug că am fost „prinși” în planul de investiții cu sume importante de la buget, pentru o dezvoltare rapidă, tocmai ca urmare a înțelegerii de care s-a bucurat inițiativa noastră în fața organelor de partid și de stat.

EMANUEL VALERIU

Desen de SIMONA POP

Teatrul pentru tineret sau un copac, stînga-mprejur, alt copac

Spre deosebire de adulți, care în-deobște au grijă să spună numai ceea ce poate fi crezut, copiii spun ceea ce au de spus. Afirmațiile lor nu pot fi întotdeauna dovedite. Copiii nu dau probelor sau lipsei de probe importanța pe care le-o dau oamenii mari. De aceea, cînd un grup de elevi de la Liceul Industrial I.O.R. afirmă că pe nedrept li s-a acordat locul 2 și nu locul 1, pe care l-ar fi meritat, susțin ei, în cadrul unui recent concurs al unor formații de teatru, putem să-i credem, putem să nu-i credem. Indiferent ce cale am alege, discuția rămîne însă deschisă, fiindcă amintirea acestui concurs — așa cum se va păstra în sufletul lor în care viața, ca să zicem astfel, poate că și-a început deja pregătirea de artilerie — nu va mai fi niciodată pe de-a-ntregul frumoasă.

Concursul, pentru care ei s-au pregătit un an și jumătate, s-a desfășurat la Universal-Club în ultima zi din februarie, Fiecare sector al Bucureștilui a trimis câte o echipă de teatru. Desigur, au fost prezente echipele care se situaseră pe locul întâi în cadrul fiecărui sector. Miza era mare, Obținerea premiului întâi la faza pe municipiu deschidea drumul pentru participarea la faza pe țară în cadrul Festivalului „Cîntarea României”. Juriul a hotărît să acorde premiul 1 Liceului de filologie-istorie nr. 1, premiul 2 Liceului I.O.R. și premiul 3 Liceului pedagogic.

În prima sesizare din viața lor, elevii de la I.O.R. zic multe și de toate. Să trecem peste afirmația că s-ar fi făcut arumite „presuni” asupra juriului din moment ce nu există altă dovadă că, susțin ei, chiar ei ar fi văzut, furișaji într-un colț al scenei, cum în sala în care nu mai rămăsesse decît juriul, pentru dezbateră finală, ar fi fost prezente și două profesoare de la liceul situat pe locul 1. Să trecem și peste faptul că în prima pauză a concursului, pînă la care evoluaseră și ei și elevii de la liceul ce avea să obțină locul 1, li s-a spus, tot ei afirmă, că pînă în acel moment au fost „fără egal”. Să trecem și peste faptul că liceul cărui i s-a acordat locul 1 a prezentat un spectacol cu multe momente de nesiguranță, încă nefinisat, după cum și peste bucuria celor de la I.O.R. că vroie cîțiva dintre ei, foarte inzeștrați, au fost remarcăți de juriu, ori că aceștia din urmă au venit, din păcate, cu un spectacol de două ori mai lung decît prevedea regulamentul con-

curului, ceea ce înseamnă că din capul locului puteau fi descalificați!

Ei cer un concurs de baraj. La Comitetul municipal U.T.C., Vasilica Burbon, care a fost secretara juriului, ne încredințează că un astfel de concurs n-ar fi deloc dificil de întreprins, numai că elevii trebuie să-și îndrepte cererea către Comitetul municipal de cultură și educație socialistă, către Comisia de organizare a Festivalului „Cîntarea României”. Perfect! Rîndurile de față pot fi considerate chiar o cerere în acest sens.

Dar dincolo de sorții, de bună seamă imprezvizibili, ai concursului, discuția tot neîncheiată rămîne. Fiindcă pe noi, care n-am văzut spectacolele și nici n-am citit piesele, nu ne-a interesat nici o clipă să dovedim că Liceul I.O.R., situat pe locul 2, ar fi meritat să ia locul 1, ci faptul că, iată, a trecut o lună de la acest concurs, rîstimp în care elevii scriu sesizări și umbli să-și caute ceea ce ei cred că este dreptatea lor, fără ca nimeni să ia hotărîrea de a merge în școală și de a vorbi cu ei. Și dacă au dreptate, să fie ajutați să-și dobîndească dreptatea ce li se cuvine. Iar dacă n-au dreptate, să li se explice curat, fără ocolșuri, de ce n-au dreptate.

Hotărîrea copiilor de a merge la Teatrul de comedie și de a vorbi acolo cu actorul Costel Constantinescu — care, el însuși le-a declarat, „a convins” juriul să le acorde locul 2 și nu 1 — a fost un eșec, după cum rezultă din comentariile acestora și deopotrivă din convorbirea telefonică pe care am avut-o și noi cu actorul avînd acest nume. Mai întâi, domnia sa ne-a reamintit ineficiența măsurilor metrice în spațiul gingaș al artei, ceea ce, mărturisim, ne-am zis că era o lecție pe care nu prea o meritam intrucit nu ne aducem aminte să fi susținut vreodată, drept unități de măsură adecvate, cotul sau ruleta. Dar mult mai important decît acțiunea pedagogică de reactivare a simțului nostru estetic ni s-a părut ceea vorbire a tovarășului Costel Constantinescu în care ni se preciza că I.O.R.-ul a prezentat „o piesă pentru tineret în care apăreau cîțiva bătrîni”, pe cînd ceilalți „s-au jucat pe ei”.

Va să zică elevii de la I.O.R. „nu s-au jucat pe ei”, deși piesa prezintă un caz real, petrecut chiar la ei în liceu!

Dar să urmărim și o altă nuanță a gin-

dirii „foarte” estetice sus-menționate, care după ce mai întii consideră valoarea unui spectacol de teatru în funcție de vîrsta personajelor, nu pierde din vedere că piesa celor de la I.O.R. prezenta „un tînar bun, unul rău și unul care oscilează. Or, asta e proporția tineretului nostru?” Precum se vede, infailibila estetică tot timpul socotește ceva și numără pe degete!... Noi ne vom spăla pe miini de a intra în contact direct cu acest sistem estetic-statistic, ce emană un ușor iz de „evidența populației”, și intrucit promisa-i acuratețe amintește imbecileala și jilăveala linii unei țurcane după un sezon ploios, vom aminti doar ce spunea elevul Claudiu Stănescu de la I.O.R., despre care chiar tovarășul C. Constantinescu afirma că ar fi fost cel mai bun actor dintre toți elevii bucureșteni prezenți la concurs: „Păi asta înseamnă ca tata să aibă 20 de ani...” Și-apoi, se mai întrebă elevii de la I.O.R., cum se face că la ei — care au prezentat piesa în premieră absolută — pot să vină oameni în toată firea ca să numere și să stabilească „proporții” nejuste în vreme ce aceeași piesă se joacă la Teatrul „Ion Creangă”?

Din ce în ce mai puțin, precum se vede, este vorba despre o sesizare a unor elevi de la un liceu și din ce în ce mai mult este vorba despre chiar teatrul de tineret care, în anumite concepții, iată, merge încotro simte că poate merge mai ușor, ca o săniuță la voia intimplării. Unde e vale, într-acolo o ia! Și chiar dacă teatrul pentru tineret este chemat să exprime problemele reale ale tineretului nostru, săniuța se dedă uneori la tot felul de ghidușii. Cînd elevii de la I.O.R. discută despre locul 1, ei pot să aibă sau nu dreptate. Dar cînd amintesc de premiul 3, aceștia deschiu o discuție de principiu, fiindcă rămîne totuși la mîntea cocoșului — fie și a celui din poveste — că viața unor adolescenți ca ei și-a cam luat demult zborul din ograda poveștii „Pungața cu doi bani”. Tovarășul C. Constantinescu, apelînd la instrumentarul său de evaluare estetică, zice că elevii Liceului pedagogic au fost „drăguți”. Un elev, de exemplu, purta pe piept o bucată de carton pe care era scris „un copac” iar la un moment dat s-a-ntors și pe spatele lui, pe alt carton, scria „alt copac”. Poate că ne-am simțit și noi covîrșiți de-atîta inventivitate, de-atîta „modernitate”, dacă, bineînțeles, n-am uitat că elevul este unul și același. Cu alte cuvinte, dacă teatrul pentru tineret n-ar trebui să rămînă, chiar atunci cînd face stînga-mprejur, tot teatru pentru tineret.

Altfel, vorba unui cîntec vechi: „Plecați să mă plimb într-o frumoasă zi de mai din voioasa dulce lună iulie”...

DUMITRU ELIADE ■

Cronica șoselei

„Păcat, era un mare specialist”

Împreună cu doi colegi, inginerul R.I. de la un institut de proiectări din București se deplasează cu mașina sa în județul Constanța pentru rezolvarea unor probleme de serviciu la șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră.

După cîteva zile, doi din cei trei specialiști, terminîndu-și treburile, se întorc la București cu trenul. Plecarea are loc din gara Cernavodă, pînă unde au călătorit tot cu mașina condusă de inginerul R.I. De aici, după nici o oră — timp în care a mai pus la punct cîteva detalii cu șefii unor șantiere —, inginerul „la cap compas”, cum se spune în aviație, spre Constanța. Vremea s-a înrăutățit brusc, a început să bată puternic vîntul, să cadă o lapoviță densă care reducea vizibilitatea la nici 30 de metri.

În comuna Poarta Albă, în dreptul intersecției dintre drumul național și cel județean, un grup de elevi de la Liceul agroindustrial nu știau cum să se apere cit de cit de iarna reapărută așa din senin pe meleagurile dobrogene. Una din ele, se precipită spre „Dacia” condusă de inginer, făcîndu-i semn să oprească. „Ori-cum aveam de gînd să vă iau în mașină”, a prevenit R.I. solicitarea elevi care se apropiase de autoturism. Neștiind cum să-i mai mulțumească șoferului, fetele intră în mașină. Trei dintre ele s-au înghesuit pe canapeaua din spate, iar a patra s-a așezat lingă șofer.

Tineretele s-au mai dezmoșit, iar șfiala firească a început treptat să se risipească. Pilotul era curios să afle ce intenții au fetele după terminarea clasei a 12-a de care nu le mai despărțea decît cîteva luni, iar ele își destăinuiau cu o notă de timiditate planurile de viitor.

Autoturismul nu a parcurs prea mulți kilometri de la ieșirea din localitate spre Basarabi și în direcția de mers a mașinii, inginerul observă circînd un autovehicul greu, „Nici nu-mi dau seama despre ce e vorba: autocamion, vreau autocamion, autobasculantă, naiba știe, nici locomotivele cu aburi nu scoteau atîta fum!” „Dacă dumneavoastră nu știți, noi nici atîta”, răspunde una din fetele pilotului.

Șoferul reduce viteza mult și rulează cuminte în spatele mașinii care se dovedește a fi o autobasculantă de mare gabarit. După accident se stabilește că mașina se deplasa la rampa gării Basarabi, unde urma să fie imbarcată pentru a fi trimisă la Cîmpina, în vederea unei reparații capitale.

Fumul dens, negru, împreună cu lapovița viscolită, formau practic o perdea care reducea vizibilitatea la zero.

„Dacă merg în spatele aștia, cu 10 km pe oră, nici diseară n-ajung la Constanța”. Nici nu termină bine cuvintele și vîdit nervos, șoferul se angajează apăsînd cu putere pe accelerație în depășirea coloșului care rula în fața sa. Să faci o dublare în asemenea condiții e ca și cum, legat la ochi, ai merge pe marginea unei prăpastii. Pilotul nu reușește să-și termine manevra. Se izbește în plin, frontal de o autocisternă care circula din sens contrar. Autoturismul este aruncat la 10 metri în șanțul din stînga și transformat într-un ghem de metal torionat. Trei din fete și șoferul mor pe loc. A patra este transportată în stare gravă la spital.

O femeie care se afla în cabina autocisternei avea să declare ulterior: „Nu mă pricep deloc la automobile, dar vă spun că am rămas îngrozită cînd am văzut mașina mică cum răsare din fum și viscol nici la 5 metri în fața noastră”.

„Era un foarte bun specialist. Oriunde l-am trimis, spunea șeful său, a rezolvat cu mare competență problemele oricît de grele ar fi fost ele. Am pierdut un valoros inginer, păcat. Incolo, cam nervos, irascibil, nu prea admitea alte păreri, chiar cînd în mod vîdit n-avea dreptate”.

„Cu conducerea mașinii avea probleme. Temperamentul său își punea amprenta probabil și aici. Nu o dată colegii, după ce coborau din mașina condusă de el, spuneau: „A doua oră m-ai pierdut de client, nu mai urc în mașină cu tine, pentru nimic în lume!”

Soția: „Deseori era un pachet de nervi. Cu greu îi intra cineva în voie. Aceste stări tot mai dese în ultima vreme îi măcinau literalmente sănătatea. Am încercat să-l schimb, dar parcă la 42 de ani cîți avea era așa ușor!”

De unde să știe bietele fete în ce mașină se urcă, cine este cel ce conduce mașina?

A avea însă în vedere, a presupune că la volanul unei mașini întîlnite la întimplare pe drum poate fi un șofer ca cel descris în rîndurile de față, ori un bețiv, un individ care a furat mașina ori unul care face „antrenament”, neavînd permis, e însă credem datorită fiecăruia.

VICTOR BEDA ■

Povestea unui transfer

Cînd un om este transferat „în interesul serviciului”, tîndem să credem că omul acela este necesar locului de muncă unde va pleca. Într-o astfel de mișcare a fost cuprinsă ingineră Petrina Zaluțchi. A muncit 11 ani la Combinatul de industrializare a cîrni — Bacău. Cum? Să o ascultăm: „Veneam acasă noaptea. Copiii uitau cum arăta la față. Oriunde am fost dată să lucrez, am făcut mai mult decît trebuia, am căutat să aduc îmbunătățiri muncii. Un an am lucrat la un studiu pentru scăderea timpului de maturare al salamului de iarnă. La transări am arătat că se pot obține cantități mai mari de carne printr-o organizare judicioasă a locului de muncă, a muncii în sine. N-a interesat pe nimeni. A trebuit să caut, și numai eu știu cit, respectivele studii care rămăseseră prin sertare”.

În același combinat lucra și sora ei, ingineră Emilia Caloianu, șefa secției C.T.C. În septembrie 1980, după schimbarea conducerii unității (în locul lui Nicolae Barbu a fost numit director Chirea Ghionea), surorile au fost anunțate de noul director că vor trebui să plece din combinat: Emilia la Întreprinderea de industrializare a laptei, iar Petrina la cea de morărit și panificație. Petrina Zaluțchi ne mărturisește că nu știe din ce motiv a fost transferată. Ni s-a părut ciudat. Cum? Nimeni nu a reușit să o lămurească?

Așa că, iată-ne la combinat. Ne angajăm într-o discuție al cărei subiect este cel al transferului „în interesul serviciului”. „Inginera a primit răspunsul, zice tov. director Ghionea; atmosfera de birfă din combinat, întrefînută în special de dînsa, nu se mai putea tolera! Acum, după plecarea celor două, nu mai există reclamații, nu mai vin controale și anchete peste anchete, se lucrează ca într-o mare familie. Principalul vinovat, un inginer care nu mai lucrează aici, făcea tot posibilul și imposibilul spre a obține locul de director. Cele două surori se lăsaseră influențate de el și de modul lui încoret de a proceda...” Îl întrebăm dacă știa cum muncește ingineră Petrina Zaluțchi, dacă o cunoștea. Ne răspunde că nu o cunoștea. Abia fusese numit.

Poate un director abia numit să se dispenseze de un inginer fără a-i cunoaște, direct, capacitatea, modul de a lucra, de a trăi? Poate! — ni se răspunde. Înainte de inginerul Nicolae Barbu fusese director Mihai Dragomir, coleg de facultate și de an al Petrinei Zaluțchi. Între ei au existat neînțelegeri. Ne-o confirmă Mihai Dragomir, acum director tehnic al combinatului. El susține că fosta colegă avea o fire

greu de suportat, că nu s-a găsit un limbaj comun între doi colegi de facultate (chiar dacă unul fusese numit director — din acea clipă Petrina a trebuit să i se adreseze numai cu reverențiosul dumneavoastră). Nedelicat este și argumentul adus în fața noastră cum că, în 1975, în timp ce dînsul era plecat într-o delegație peste hotare, Petrina Zaluțchi a fost acasă la familia Dragomir (de 8 Martie) și i-a dăruit acestuia un măștișor... un inel de aur! Rugămîntea surorilor, adresată cu acel prilej soției: directorul — adică fostul coleg — să nu se mai poarte atît de dur cu ele... Ei, și ne aflăm în plină arie a calomniei: reclamații, rapoarte, motivații... Mai important decît a șterne pe hîrtie ce spune inginerul Mihai Dragomir despre ingineră Petrina Zaluțchi și vice-versa, considerăm că e imperativul de a semnaliza fenomenul, greu de acceptat, de tolerare a climatului de hîrțuieli, neproprie muncii. Următorul director, Nicolae Barbu, mărturisește că descoperise o soluție: nu vorbea niciodată între patru ochi cu ingineră. Ciudat! Un director speriat atît de tare?!

Pe de altă parte, Mihai Dragomir, calomniat prin mașinările diabolicului inginer care se voia director, a primit o sancțiune pentru niște învinuiri de neprobat: că ar fi tratat în mod preferențial cu anumii delegați străini. Prinde orbul, scoate-i ochii! În tot acest rîstimp (e vorba de ani!) Petrina Zaluțchi era mutată din secție în secție și, ciudat, cînd era promovată, cînd era dată mai jos. Aflăm de la tovarășa Domnica Crișmaru, secretara organizației de bază, că ingineră avea un vocabular colorat, chiar prea colorat pentru un om cu înaltă pregătire. Atunci cînd i-a atras atenția, Petrina i-a răspuns că vorbește astfel pentru că lucrează cot la cot cu cei de la fumărie, de la transare, oameni care, în vîltoarea muncii, nu prea au un limbaj de pension. O întrebăm dacă a discutat cu tovarășa Zaluțchi după hotărîrea de a i se da transferul. Ni se răspunde că sotelul a fost cel care a încercat să rezolve necazul soției. Dar au mai fost opt zile, atît a mai rămas ingineră în combinat, opt zile în care directorul în persoană a căutat post pentru dînsa. Opt zile în care ingineră s-a frîmintat, a trăit într-o stare de tensiune. După cum însuși directorul ne-o spune: „Bea cafele și fuma țigară de la țigară”. Poate e greu de înțeles un astfel de comportament, dar, oricum, ni se pare omenească frîmintarea Petrinei. Nu e ușor, totuși, să pleci după 11 ani dintr-un loc de muncă! Mai ciudat ni se pare rîvnă depusă pentru a i se

găsi inginerul un alt loc. Și indiferența față de adevăratele motive care au dus la starea de alarmă. Un nou director care își înscrie ca prim punct pe agenda de lucru: mutarea a două femei, specialiste, „pentru liniștea combinatului”. Dar combinatul, după opinia noastră, nu sînt cei cîțiva oameni care se plîng de anumite stări, mai mult sau mai puțin minore (nouă ni se pare că s-a vorbit prea mult despre „birfă” și prea puțin despre muncă), ei bine, combinatul înseamnă nenumărați oameni, înseamnă un colectiv încheiat, înseamnă și opinie muncitorească, nu numai opinie de culise, iar prima nu s-a făcut simțită atunci cînd a fost vorba despre cele două surori. „Birfa” a determinat neîmplinirea planului pe 1980? Aflăm că lucrurile merg acum ceva mai bine la „combinatul de carne. Inclinaș să nu scriem despre ceea ce a fost, dar cu riscul de a nu da ascultare rugămîntii de a lăsa în umbră aspectul „nepăcut” semnalat nouă, pentru că sîntem pentru mai bine, vom scrie. Nu poate exista „mai bine” în umbra unor resentimente.

Și, o ultimă problemă, nu cea mai mică: dacă am fi auzit doar din exterior ciudata constatare: „Le vine greu să plece de la... carne, dacă ar fi fost vorba de șuruburi n-ar fi făcut o dramă”, am fi spus că se interpretează subiectiv. Dar venită de pe buzele unor oameni care lucrează nemijlocit în combinat, fraza ni se pare de un absurd dureros: cum adică, atît de mari sînt suspiciunile acolo? Atît de nelocali se consideră dînsii unii pe alții?

Sîntem cu totul de acord: tehnologie se face și în industria cîrni, și la morărit, și în industria laptei. A forța însă nota, a precipita un eveniment cum este cel al transferului — postul inginerii a fost cedat, prin Departament, Întreprinderii de morărit și panificație — și a pune temelia unei noi munci de conducere prin eliminarea a două cadre specializate, fără a căuta să cunoști bine, înainte de a șterge cu pixul două nume, iată un stil cel puțin ciudat, care dovedește prea mare ușurință în decizie sau chiar un abuz!

Iscălitura a fost așezată sub niște rînduri privînd o schimbare în viața unei femei care a intrat de cel puțin 3150 de ori pe poarta combinatului, și pentru acest motiv credem că înainte de a lua o hotărîre trebuia ca ea să fie gîndită, nu de 3150 de ori, dar gîndită cu omenie, comunist, gîndită și de alții, de acei alții, alături de care în cel puțin 3150 de zile, Petrina Zaluțchi a trăit și faptele bune și rele din combinat.

Un climat sănătos se cucerește greu, o știm, dar, cu riscul de a ne repeta: nu ascunzîndu-ne după deget, ci așumîndu-ne chiar și erorile, luptînd să le remediem!

PIA OLARU ■

„Eu le-am dat viață, educație să le dea alții...”

Ancheta autorității tutelare sună rece și nemilos: „hoată de buzunare”. Marieta Iacob, născută în august 1965, din părinții Ștefania și Teodor Iacob din Focșani, la 16 ani are un calificativ care doare și exasperează orice om normal. Are în „palmares” peste 20 de furturi. Are doar 5 clase și a rămas repetentă 3 ani la rând. Și cam de tot atâta timp umblă hai-hui prin oraș, la pîndă. La pînda buzunarelor. A ajuns expertă, se zice în același raport de anchetă, are celebritate. La 16 ani, cînd fetele în floare ale generației sale visează să călătorească printre astre cu rachete adevărate, și ca eternele fete în floare se uită îndelung în oglindă, descoperindu-și culoarea ochilor și catifelele obrajilor, ea peregrinează într-un scop atît de blamant. Inteligența ei se exersează, de cîtiva ani, într-o singură țintă: să opereze fără a fi surprinsă. Cum s-a cotrobăie neobservată prin buzunarele oamenilor! Victoria ei interloară este cînd nu e prinsă. Dar a fost prinsă. Este în curs de a fi trimisă într-o școală de reeducare a Ministerului Muncii. Privește indiferentă. Tace. Lumea ei fabuloasă, aventuroasă, dar tenebroasă, s-a prăbușit. Și totuși, această prăbușire e un triumf al sufletului ei. Și-a ajuns scopul. Răzbușarea! E încă minoră, nu răspunde singură de faptele ei. Răspund și părinții, cei pe care i-a iubit, dar au nesocotit-o. Ea a fost tratată ca un obiect, împărțită la despărțirea lor, ca mobilele, ca lucrurile adunate într-o viață în doi.

Ce-l poate împinge pe un copil — și mai ales pe o fetiță, cîndva dragălașă și cîmîntă — să fure? Cînd, în ce moment s-a produs anomalia? Nu privește chiar pe nimeni? (De aici s-ar putea începe reeducarea!) Atenție, Marieta a început să fure la 12 ani, la răscură dintre pubertate și adolescență, cînd copilul începe să devină conștient de sine și de lumea în care trăiește, cînd începe să judece această lume, cînd are nevoie, mai mult ca oricînd, de o busolă și de un cîrmaci pe corabia ce-l poartă pe marea furtunoasă a vieții. Ștefania Iacob — mama — este casnică și prin urmare nu i se pot acorda nici un fel de circumstanțe atenuante ce s-ar putea acorda unei femei împovărate de răspunderi profesionale și de multe griji familiale. O vreme au fost doar ele două: mama și fiica. Apoi, a apărut în casă un alt bărbat. Care n-a știut — și poate nici n-a vrut — să preia și rolul de tată al Marietei. Fetița se maturizează de timpuriu și începe să înțeleagă itele încurcate ale familiei. Și s-o doară. Îi vine pe lume un frate, de care amîndoi, ea-mama și el-tatăl, soțul mamei, se ocupă cu atenție și dragoste. Marieta se simte neglijată și suferă. Geozia pe fratele mai mic în proporții incommensurabile în micul suflet de copil. Mai înțelege că soțul mamei, nu-i este sot — poartă încă numele tatălui — îl este concubin. Nu înțelege de ce tatăl ei nu vrea să mai știe de ea. N-o caută, nu

vrea s-o mai vadă, nu se interesează ce face, cum crește, nu vine măcar de ziua ei să-i spună „la mulți ani!” și să-i dăruiască un zîmbet. Mai înțelege că cei doi bărbați rivali se întîlnesc zilnic, au același loc de muncă — I.T.A., Autobaza nr. 1 Focșani. Ce-or fi zicînd, trecînd unul pe lîngă celălalt? Care a cîștigat cursa vieții, care a pierdut-o? Primul semn de protest: nu învață. Ia note proaste. Profesorii pun note în catalog și dincolo... Indiferență! Mama o ceartă și o bate. Un copil-problemă pentru școală, un copil-problemă pentru familie. Nu prea se străduie nimeni să rezolve dificila problemă umană, în urma căreia s-ar fi putut cîștiga un om. Nici un om-profesor n-a vrut, n-a putut, n-a încercat, să trăiască acea satisfacție firească, și totuși unică pentru un educator, de a fi salvat un copil de pe marginea unei prăpăstii morale?! Un om pentru o viață demnă! Marieta e singură, e insingurată, plutește în derută printre tenebrele frustrării de afecțiune, de căldură, de înțelegere, de prietenie, de încredere. Primul gest a fost al disperării și a vrut să atragă atenția asupra sa. Ori pentru a avea ceea ce nu i se oferea: 1 leu pentru un covrig, o mîngie, dar mai ales, iubire. Nu e inconstiență de fapt că se autodistruge, e conștientă — și în asta constă forța ei — că vrea să-și pedepsească părinții. Iacob Toader nu știe nimic despre drumul josnic pe care a apucat-o fiica sa — și, ciudat, comisia autorității tutelare n-a găsit de cuviință să-l înștiințeze și să-l tragă la răspundere. (Cu ce este mai puțin vinovat decît Ștefania Toader? Copiii aparțin ambilor părinți, nu unuia singur! Pînă cînd va mai domina această optică strîmbă prin unilateralitatea ei?! O optică, să ne fie cu iertare, prea masculină și anacronică!) Ștefania Iacob se dezice și ea de răspundere, se vaită că nu are ce să-i mai facă și e fericită că o scapă statul de „pacoste”. Să îndrepte alții greselile sale. Nu a știut să educe, nu a fost capabilă să fie mamă. Ce anomalii pot exista în sufletul unor asemenea femei? Ea n-a știut să crească un copil, iar numeroase alte mame cresc și educă exemplar 3, 5, 7, 8 și 10 copii. Cum pot rămîne în afara actului justițiar al societății asemenea falși părinți?

Hoții de biciclete

„Asigurați-vă bicicletele!”, cirula un discret afiș la intrarea în întreprinderile și instituțiile din orașul Focșani. Și chiar la intrarea în blocuri. Organele de miliție erau alertate, pentru a descoperi hoții, sau hoții de biciclete. Se bănuia a fi vreun abscon și abil meserias, deoarece, după ce erau depozitate de piese, erau abandonate. Dacă surpriza a fost mare, mare este și starea de alarmă pe care o impune descoperirea făptașilor. Cine erau hoții de biciclete? Copii și adolescenții. Unul dintre ei se numește Păun Ion, care la 3 iu-

lie anul acesta va împlini 17 ani. Ne ocupăm de el, din același motiv al lipsei de motive ale familiei de a-și neglija rolul și atribuțiile de părinte, față de un copil pe care l-au adus pe lume. Cu atît mai trist și mai grav, cu cît Păun Ion nu trăiește — cel puțin din punct de vedere juridic — într-o familie dezorganizată, dezmembrată. Are părinți încă tineri și aparent onorabili, cu responsabilități sociale. Tatăl, Ion Păun, are 48 de ani și este muncitor necalificat la Întreprinderea de prelucrare a produselor alimentare a Cooperativei de consum, iar mama, Sanda Păun, este vânzător-gestionar la Administrația Loto-ponosport, sucursala Vrancea. Oameni, pînă acum, onesti față de îndatoririle lor profesionale. Dar, iată, nu și față de cele familiale, în fond, la fel de sociale. Nu are măsură durerea pentru un copil-rebut! Sau n-ar trebui să aibă, din optica oricărui om de conștiință, îi doare pe soții Păun drama lui Ion? Se pare că nu. Nici măcar pentru faptul că ar putea să-i judece mai tîrziu, să le ceară socoteala ce-au făcut din el, unde erau ei, cînd el a apucat-o pe drumuri greșite? Și de ce, și cînd s-a produs alunecul? De ce nu i-au întins mîna, cînd se afla doar cu un picior în prăpastie?

Cînd s-a constatat a fi printre hoții de biciclete, fiind minor și la prima abatere, organele de miliție și comisia autorității tutelare a Consiliului popular municipal Focșani, l-au incredintat — firește — părinților în „supraveghere deosebită”. Familia a admis, tot în mod firesc, în schimb, n-a făcut nimic. Sau a făcut ceea ce nu trebuia. Bătaia, asprimea, tortura, batjocura în fața celorlalți frați erau metodele educative intru supraveghere deosebită. Ion ar fi putut fi salvat tocmai de către frații săi, sora mai mare cu aproape doi ani urmează cursurile de calificare la Filatura de lînă pieptănată, iar cealaltă mai mică, de 11 ani, este elevă în clasa a IV-a, la Școala generală nr. 2. Prăpastia dintre ei au săpat-o înșiși părinții. I-au îndepărtat reciproc, prin lipsa de tact și de pricepere educativă. „Să nu faceți ca el...!” o placă obsedantă care sfredeala sufletul băiatului. Întoarsă pe cealaltă față, placa, la fel de obsedant, îi dădea mereu băiatului drept exemplu comportarea surorilor. Au ajuns să se disprețuiască și să se urască. Ion voia atunci, inadins, să fie rău, ca să aibă motiv să-l certe, să-l bată, să-l chinuie. Numai bunele intenții nu ajung în educație, aici scopul, într-adevăr, nu scuză niciodată mijloacele. Ele sînt esențiale și chiar vitale pentru destinul unui copil. Ion evită să mai stea acasă, „supravegherea deosebită” are prea greu de suportat, egală cu neîncrederea, cu suspiciunea, cu lipsa totală de libertate, cu suplicul. Se îndepărtează tot mai mult de el, mediul familial devine o povară, un loc unde nu mai vrea să rămînă. Se înrăiește total și de la furtul de biciclete, se simte atras de răul cel mai rău, se înhăitează cu infractorii notorii, se dedă, împreună cu ei, la tîlhării — atacă oamenii pe stradă pentru a-i prăda de bani și de bunuri de valoare — culminînd, la 22 iulie 1980, cu spargerea unui magazin, împreună cu Chirică Constantin, de unde extrag băuturi. Cei ce aveau datoria morală și socială să-l recupereze, pentru El, pentru El, pentru Societate, capotează. Își declină răspunderea sub prea banala frază: „Preluați-l, faceți-i orice, duceți-l la închisoare, la reeducare, noi nu mai știm

ce să-i facem!” Dar, oare, ați știut vreodată, nestimabili părinți, Sanda și Ion Păun? Educația se face în fiecare zi, de la nașterea copilului, iar răspunderea pentru destinul lui, ca și pentru supraviețuirea lui, este tot de fiecare zi și clipă de clipă.

La cuvîntul „absent”, nu tresare nimeni?

„Iulian Gîndac!” „Absent!” răspund (de cite zile?!) voci de elevi din clasa a VII-a. „Vasilică Gîndac!” „Absent!” răspund la fel de de multă vreme, alte glasuri de copii, dintr-o altă clasă a Școlii generale nr. 2 din Focșani. Iulian și Vasilică Gîndac vagabondează. Bat orașul în lung și lat după furtisăguri. Primul are 14 ani, al doilea, 12. Sînt frați. Copiii unei familii așa-zis, tot în termeni juridici, încheiate. În drept, în fapt, cum poate fi încheiat mediul unde apar infractorii? La 14 și 12 ani, vîrstă, încă, a marilor candori și gingăși, infractorii!!! Încredenează realitatea cuvîntului și, mai mult, indignează realitatea că mama acestor doi minori este casnică. Fără o altă atribuție, și cu destul timp să-și crească fiii, Legal, nimeni n-are dreptul s-o tragă la răspundere pentru faptul că nu este încadrată în muncă, e mamă a doi copii și soție. Codul familiei o apără și o ocrotește. Tot legal, tatăl minorilor primea și alocație de la stat, ca ajutor pentru creșterea și educarea acestora. Dacă, să zicem, funcționara de la biroul retribuțiilor ar fi uitat să-i înmîneze, într-una din luni, alocația, s-ar fi simțit frustrat de un drept și ar fi protestat. În schimb, de ce nu se simte responsabil de faptul că copiii, săl frustrează cetățenii orașului de bunuri agonisite prin muncă?! El este cel ce frustrează societatea de înșiși acești copii, de dreptul de a avea o tînră generație sănătoasă fizic și moral în totalitatea ei. Eșecurile sale de părinte nu-l privesc în exclusivitate, nu-i o chestiune particulară, ci una socială. Nu în sensul în care o consideră acest gen de părinte, care cresc la sinul lor infractorii: „eu asta am făcut, le-am dat naștere, educație să le dea alții, școala, societatea, oricine...”

Totodată, cazul micilor vagabonzi Gîndac forțează la o profundă meditație și școala în care au fost elevi. Cîți profesori din Școala generală nr. 2 din Focșani au tresărit, la repetatul „absent”, cînd strigau cataloagele celor două clase? Cîți s-au simțit răspunzători de această realitate? Dacă ar fi tresărit, dacă și-ar fi simțit electrocutate conștiințele de educatori, de formatori de oameni, dacă ar fi ars mai intens pentru profesia pe care și-au ales-o și pentru misiunea pe care le-a incredintat-o societatea, poate că frații Gîndac nu se aflau azi într-o școală de reeducare! Nu cumva au gîndit ca și părinții acestora: să facă alții ce este foarte greu pentru noi?! Cîtă pasiune și cîtă muncă, și cîtă dăruire, și cît timp a afectat școala din Focșani pentru recuperarea micilor vagabonzi, în mediul lor natural — colegii lor, profesorii lor, părinții lor? Școala de reeducare nu poate fi întotdeauna cea mai bună soluție pentru infractorii minori. Ea poate deveni pentru unii un stigmat care, în loc să vindece, deformează sufletele sensibile.

CICI IORDACHE

Turma fantomă

— Veniți în satul nostru și-o să vedeți cum stă uneori treaba cu încrederea în oameni. Obștea l-a ales pe Ion Găucan președinte de C.A.P., cu mai bine de 10 ani în urmă. Ce s-a ales de încrederea noastră? Aș zice că praful dacă n-ar fi prea mult spus. Oricum, și pe el și pe alții ca el, i-a tîrît în proces tocmai nemulțumirea oamenilor față de abuzurile și hoțiile pe care le făceau în ochii tuturor.

Invitația era generală pentru toți călătorii din compartimentul de tren spre Piatra Neamț. O lansa un pensionar C.A.P. din comuna Roznov, județul Neamț, care, în discuția ce se legase despre oameni, despre respect și încredere, trăsese o concluzie care nu prea se lega cu faptele de viață ce se derulaseră în mersul trenului: nu se poate încredere dîntro-o singură parte.

N-am ajuns la Roznov. Am ajuns însă la cazul Găucan et comp. printr-un voluminos dosar penal pe care studîndu-l am înțeles amărăciunea bătrînului. Urmărirea penală s-a declanșat în această cauză ca urmare a unui mare număr de sesizări făcute de membrii cooperatori la diferite organe locale și centrale de partid și de stat, în care se arătau numeroase ilegalități și abuzuri săvîrșite, în principal, de Ion Găucan, în calitatea sa de președinte, și vărul acestuia, Constantin Găucan, brigadier la sectorul construcții al C.A.P.-ului. Pe banca acuzării au mai fost chemați și Vasile Baciu, șofer, Mircescu Neculai, responsabil de stînă la C.A.P. Roznov, Ciubotaru Costache, achizitor la Cooperativa de consum Roznov, și Rotaru Dumitru, achizitor la D.C.A. Piatra Neamț, implicați, la rîndu-le, în această horă a necinstei. Prin săvîrșirea infracțiunilor de delapidare, abuz în serviciu contra intereselor obștești, fals intelectual, uz de fals, instigare la infracțiunea de măturie mincinoasă, fals în declarații, favorizarea infractorului în paguba avutului obștesc — cei 6 inculpați au cauzat C.A.P. Roznov

un prejudiciu ce depășește jumătate de milion.

Nu știm din care zi anume a început alunecarea lui Ion Găucan — pentru că, totul se învîrtește în acest dosar în jurul președintelui de C.A.P. Retîner însă, ca un leitmotiv, că în ultimii ani conduita lui s-a situat în afara respectării legii, caracterizîndu-se prin neprimăritățile, prin abuz. E ușor de înțeles, de acum încolo, cum s-a ajuns la clanul președintelui care într-o asemenea „acțiune” de proporții avea nevoie de susținători fermi în ale cîștigului necinstit. Iată cîteva din „procedurile” la care a apelat Ion Găucan et comp. A vîndut 10 porci al C.A.P.-ului lui Costache Ciubotaru, cauzînd cu bună știință pagubă unității pe care o administra. Ciubotaru, care pentru cumpărarea porcilor scosese bani din propria gestiune, i-a revîndut, realizînd un cîștig aproape dublu. Vânzătorul s-a dovedit a ști să-și aleagă cumpărătorul, antecedentele acestuia — furt și infracțiunea de speculă constituînd, probabil, temelia alegerii. Abuzul în serviciu al președintelui a înlesnit infracțiunea de delapidare a lui Ciubotaru, cît și pe cea de complicitate la abuz în serviciu și fals intelectual. Tot abuziv a procedat președintele cînd, de unul singur, fără comisia imputernicită în acest scop, a procurat animale de la persoane particulare care, datorită bolilor de care sufereau, au decedat. „A cumpărat toate reformele de oi din comună — sesiza, cu obidă, un grup de cooperatori — iar pe lîngă toate acestea au fost aduse cu 18—20 de oi mai puține decît cele cuprinse în acte, banii cu care trebuiau cumpărate fiind sustrași”. În urma cercetărilor care s-au efectuat, spusele oamenilor s-au adevărit: Ion Găucan, cu ajutorul lui Rotaru Dumitru și-a însușit din gestiune prețul oilor fantomă, bani pe care i-a împărțit „frățește” cu Rotaru. Iată cum, pornind de la același abuz al președintelui s-au născut și infracțiunile lui Rotaru de complicitate la delapidare și fals în declarații. Președintele a întocmit acte fictive cum că Rotaru ar fi adus 18 oi tinere în tur-

ma cooperativei, Rotaru, pe baza unui asemenea înscris, a făcut declarații false la consiliul popular, primind în schimbul lor actul de origine și sănătate, prin care au ajuns la bani. Cu Mircescu, șeful de stînă, președintele s-a înțeles să „deguste” din cazul și urda cooperativei, degustare care s-a finalizat cu o lipsă în gestiune de 400 kg caș și 60 kg urdă.

Cei doi Găucani — președintele și vărul său — rămîn însă cap de afiș în acest proces al necinstei. Împreună dictează construirea unor garaje particulare la Buhuși, cu material sustras de la C.A.P., echipa de lucrători fiind plătită nu de particulari, ci tot de C.A.P.: își rețin, dînt-un condei, peste 10 000 bucăți de cărămidă dînt-un lot de două sute și ceva de mii, pe care au făcut-o bani ce au intrat în buzunarul lor. Nevedîndu-le lor în scripte au acoperit-o cu acte fictive, amîndoi asudînd la întocmirea lor cînd au simțit că se apropie vijelia. Tot împreună și-au însușit din gestiune aproape 10 000 lei, sumă încasată de la membrii cooperatori pentru paza vitelor. În sfîrșit, verii nu s-au dat înapoi nici să sustragă un munte de cartofi — peste 5 000 kg — pe care din nou i-au făcut bani și din nou și-au umflat buzunarele.

Nu, nu mai aveau nici un scrupul verșorii noștri! După cum nu mai aveau nici o măsură a faptelor care o porniseră galopant spre singurul final posibil: să suporte cuvîntul legii. Și acum își amintesc constructorii C.A.P.-ului cit de socați au fost cînd din dispoziția președintelui au fost puși să aleagă „pe sprinceană” 7,5 mc material lemnos din depozitul C.A.P. pe care l-au încărcat într-o mașină și l-au dus tocmai la Vălenii de Munte. Își construia acolo o rudă de-a lor o vilă. Transportul s-a făcut, firește, cu autocamionul C.A.P.-ului, fără a fi taxată cursa. Duceau cu ei lemn de cea mai bună calitate în valoare de aproape 14 000 lei. Lemnul C.A.P.-ului, mașina C.A.P.-ului, muncitorii C.A.P.-ului puneau „umărul” la ridicarea vilei în care cei doi Găucani sperau că vor avea răgaz să-și odihnească oasele după atîta „muncă”.

Ar fi multe de spus despre scotocitoarea minte a celor doi în folosul lor și în paguba C.A.P.-ului. Ion Găucan devenise

în ahi un... intangibil căruia nimeni nu avea voie să-i atragă atenția asupra unui lucru sau altuia. Sfațul și hotărîrile obștești nu-l mai priveau, el era președinte, el administra după capul lui averea comună. Și cum o administra am văzut. Pînă și capriciile lui țineau locul de hotărîri colective: a cumpărat un televizor pentru C.A.P. contra unei cantități de 35 500 kg coceni...

Obștea n-a tolerat acest lanț de abuzuri. Ei, oamenii locului care își dăduseră girul încrederii pentru Ion Găucan, au fost cei care sesizînd au deschis drumul adevărului. Trebuie spus însă că dacă ar fi adoptat o poziție mai fermă față de ilegalitățile președintelui, lucrurile n-ar fi ajuns atît de departe, paguba n-ar fi depășit jumătatea de milion. Sigur, nu se poate încredere numai dîntro-o parte. Dar încrederea presupune și curaj deschis. Curajul de a-l spune în față celui-căruia i-ai acordat încredere că nu a luat-o pe drumul cel bun. Curajul de a stopa inechitățile, hoția și abuzul.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

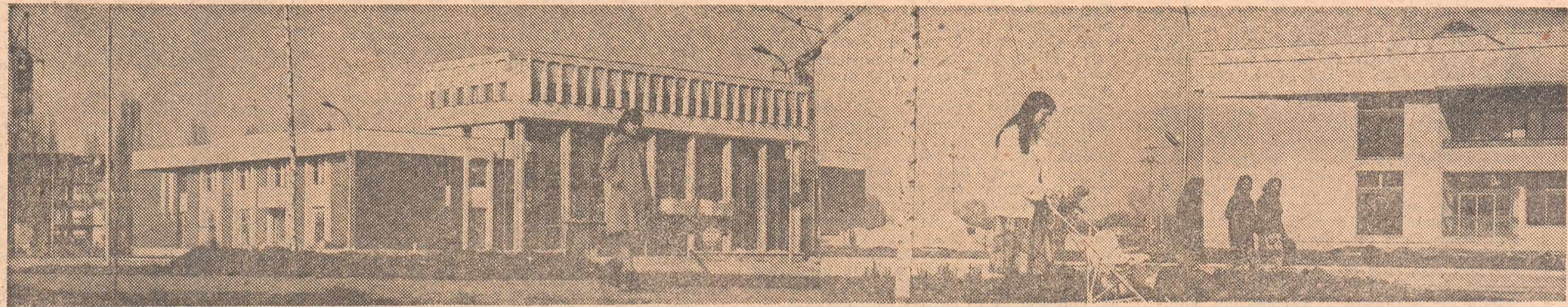

Desen de GH. D. CONSTANTINESCU

De ce-s în stare oamenii conduși de un partid al oamenilor

ZIMNICEA RENĂSCUTĂ!

Ridicat parcă peste noapte, centrul orașului la care au pus cărămizi 10 județe și inimă toată țara

I s-a întâmplat Zimnicei să trăiască mai multe descălări. Două din ele aveau să joace un rol de seamă în destinul unei așezări plasate deopotrivă în cel mai sudic punct al geografiei patriei și în buza Dunării, cit și, respectând vorba molcomă a cronicilor, „în calea tuturor răutăților”, a pîrjolurilor, cotropirilor, invaziilor și nedreptăților de tot felul. Prima descălcare s-a petrecut, firește, demult. Despre ea dă știre monografia realizată, cu respectuoasă mîgală, de un localnic, profesorul Hariton Marinescu, de la care aflăm, din pagini încă nelegate, că întemeierea Zimnicei se pierde în aburul vremurilor, o cetate geto-dacă înălțindu-se aici, fortificată, încă din a doua jumătate a secolului al IV-lea înainte erei noastre.

N-o să facem acum, lesne de înțeles, un istoric al Zimnicei. Vom scrie însă că, deși învecinind un vechi vad al Dunării, Zimnicea n-a cunoscut, în timp, dezvoltarea pe care bogățiile locului, lunci, pășuni, pește, lemn, stufăriș etc., ar fi justificat-o. Iată, harta orașului din 1791 recunoștea abia 116 case, iar dinamica ulterioară a fost la fel de lenesă, 2.655 de locuitori în 1835, 4.500 în 1899, 7.563 în 1912, 10.879 în 1930 și așa mai departe, slaba dotare economică punîndu-și amprenta pe destinul mărunt al așezării. În 1929, de pildă, Enciclopedia României trecea în dreptul Zimnicei două mori sistematice și o fabrică de sifoane, iar Cezar Petrescu nota, în același an, că mai bine de jumătate din locuitorii orașului erau analfabeți, trăind în case pitice, într-o urbe prăfoasă, stăpînită de noroaie și de tuberculoză.

Asa a ajuns Zimnicea, după ce va fi fost pârtașă, mărtoară implicată, la marile evenimente ale istoriei neamului, la 23 August 1944, dată care a marcat o cotitură hotărîtoare în viața orașului și a locuitorilor săi. Dar a doua descălcare a așezării s-a petrecut în zilele de după 4 martie 1977, seismul izbînd orașul cu furie și transformîndu-l în ruine, dărîmîndu-l în proporție de 80 la sută și avariîndu-i grav 90 la sută din capacitățile industriale. Să ne aducem aminte :

„Dacă n-ar spune-o oamenii, nici n-ai crede că aici a fost, în urmă cu o săptămînă și ceva, centrul Zimnicei. Dar oamenii o spun și oferă amănunițele de rigoare, cum că acolo se afla restaurantul „Dunărea”, mărginit de un magazin alimentar, că alături se ridica un cămin al Liceului real-umanist, apoi o parfumerie, o cantină și așa mai departe. O spun și ești obligat să le dai crezare, chiar dacă ceea ce se înfățișează acum ochiului e un teren viran, din care muscă buldozere de mare capacitate, pregătind spațiul pentru fundațiile viitoarelor blocuri”.

(„Flacăra” din 17 martie 1977)

Deși loviți năprasnic, cu agoniseala unei vieți spulberate într-o clipă de răstăcire a naturii, oamenii Zimnicei nu s-au socotit înfrinți. Mereu alături de țară, la bucurie și la necaz deopotrivă, neostenit și pilduitor în fiecare act, cel dintîi bărbat al țării a sosit imediat la locul sinistrului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a insuflat localnicilor fîria și încrederea de a lua totul de la capăt, iar vorbele rostite în acele ceasuri de cumpănă — „Vrem să refacem în întregime orașul. Să-l reconstruim din blocuri, care s-au dovedit foarte rezistente. Vom acorda tuturor celor ce doresc credite pe termen lung. Vom construi aici noi unități industriale, vor fi condiții mai bune de muncă și venituri mai mari” — au pus în mișcare ambiții și energii nebănuite, reconstrucția Zimnicei devenind opera zimnicenilor înșiși și mai mult decît atît, a întregii țări.

La toată această muncă, Zimnicea n-a pornit de una singură, chiar dacă greul reconstrucției a rămas, fapt firesc, pe umerii fiilor ei. Din prima clipă, orașul

a simțit alături umărul sănătos al țării, solidaritatea umană a întregii României socialiste, a comuniștilor din toate județele patriei, care n-au precupețit nici un efort pentru a schimba, în ritm accelerat, fața orașului și viața locuitorilor lui. După seism, Zimnicea și-a suflecat minciile și s-a așezat pe muncă. La renașterea ei, asemenea păsării Phoenix, au pus cărămizii și mortar 10 județe și inimă a pus toată țara, întreaga suflare românească. Exprimînd o stare de spirit generală, monografia profesorului Marinescu menționează, pe ultima din paginile ei, că „acestor oameni minunați, comuniști, suflet din sufletul neamului nostru, zidit definitiv la temelia noului oraș Zimnicea, le purtăm o nestînsă recunoștință”.

SCURTUL DRUM DE LA VIS LA REALITATE

Revenim după 3 ani la Zimnicea și prima senzație e de buimăceală. Am mai fost pe aici, e sigur, parcul din centru a rămas la loc, Primăria e aceeași, dar parcă n-am mai fost niciodată?! E același oraș și totuși e altul, modern, curat, aerisit. Dacă avea, la data de 4 martie 1977, exact 104 apartamente, Zimnicea numără azi 2.300, alte 234 urmînd să fie date în folosință pînă la sfîrșitul anului, zice primarul Florea Ungheanu. Deși n-au decît 4 etaje, blocurile par mai semețe, căci clădirea Consiliului popular, altădată cea mai făloasă, abia dacă le ajunge pînă la briu. Pînă și străzile, aflăm, și-au schimbat numele, de parcă istoria lor ar începe odată cu blocurile ce le mărginesc, oferindu-le trînicie și frumusețe. Fosta stradă a Portului a devenit Bulevardul Reconstrucției, iar cea a Cooperativelor se numește a Solidarității, din motive ce nu se mai cer, credem, explicate. Și-a deschis ușile, cu puțin timp în urmă, cinematograful „Unirea” și într-una din sălile lui, are două, rulează „Portele dimineții”. Alături, magazinul general „Dunaris” își expune mărfurile pe 5.500 de metri pătrați și galantarele lui sînt pline. Pe locul acesta, îl auzim pe primar, era un fel de obor.

Zimnicea însă, iată a doua senzație, rămîne în continuare un vast șantier, răspîndit pe întreaga geografie a orașului. La intrarea dinspre Alexandria, nu departe de punctul în care se preconizează arcurile unui pasaj pentru șosea, se lucrează din plin la extinderea întreprinderii de panglici. Devenirea acesteia se arată, din multe puncte de vedere, simbolică pentru sensurile Zimnicei de azi, așa că vom zăbovi. S-a născut în 1970, cînd tradiția industrială însemna, la fața locului, o promisiune mereu aminată. La început, cițiva muncitori realizau un produs. În prezent, se fabrică

aici 8 produse, foarte căutate în țară, iar modernizarea de care aminteam urmează să deschidă noi orizonturi, zimnicenii stăpînind de-acum o meserie pentru ei nouă și, totodată, sute de războaie mecanice de înaltă productivitate. Pe spațiul pe care, cînda, se lăcea nesățioasă moșia prințului Ipsilante, se ridică la această oră hale moderne, de pe urma cărora culoarea piinii e tot mai albă. Cînd se încumetă la asemenea comparații, directorul unității, inginerul Constantin Dumitru, nu-și ascunde satisfacția și umorul, zicînd că, iată, zimnicenii nu scot, ci fac panglici. Mai spre centru, alte macarale și alte schele, clădirea viitorului sediu politico-administrativ și cea a casei de cultură fiind vecine și pe cale de a fi terminate. De ultima răspunde, din partea întreprinderii de construcții și montaj Neamț, maestrul Nicolae Ilie, un bărbat mai degrabă robust și mai degrabă timid. A venit la Zimnicea în detașare, pe 6 luni, dar n-a mai plecat și, cum spune, n-a greșit, căci are de gînd să iasă de aici la pensie, în orașul acesta fiind încă multe de făcut. Sigur, la început i-a fost greu, munca la Dunăre și familia la Piatra Neamț, după care s-a hotărît și, punînd piciorul în prag, și-a chemat și soția, pe fiică, pe Daniela, n-a avut cum s-o convingă căci, la data la care soții Ilie s-au mutat la bloc, pe Bulevardul Reconstrucției, ea încă nu se născuse, văzînd lumina zilei, la maternitatea din localitate. Legat și prin fiică de Zimnicea, constructorii au, oricît ar părea de ciudat, un sentimentalism al lor, aparte, Nicolae Ilie s-a decis să se stabilească aici și dacă a decis așa, îl auzim, a făcut-o și pentru că i-a fost dat să înfiltească o serie de oameni de ispravă, între care Constantin și Mihai Niculiță, tată și fiu, zidar și subinginer, constructorii care, pe unde au trecut, au lăsat în urmă ziduri trainice și loc de bună-zlăua.

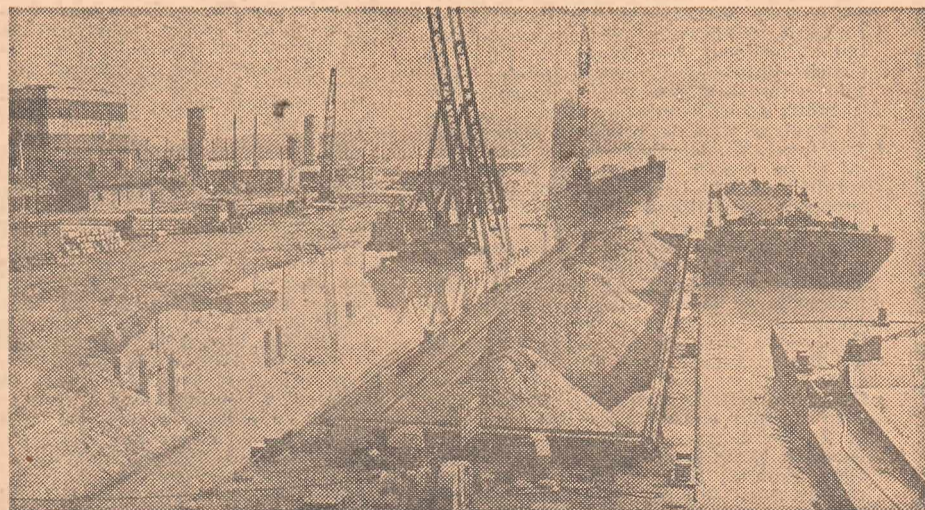
Dacă Zimnicea te întîmpină cu schele și macarale dinspre Alexandria, e bine de știut că toate portile orașului oferă aceeași priveliște, a muncii și seriozității, a temeiniciei. Nici portul, supus unor transformări radicale, nu face excepție de la regulă, căci zimnicenii și-au propus ca el să devină cartea lor de vizită, demnă să fie așezată pe oricare din mesele Dunării, această singură arteră de navigație fluvială ce taie Europa pieziș. Așa stînd lucrurile, nu-i de mirare că șeful portului, Florea Manea, e încălțat cu cizme, pantofii de fiecare zi ai celor obișnuiți să înfrunte noroaiele șantierelor. Portul Zimnicei e, firește, vechi. Înființat în 1812, cînd s-a stabilit și punctul de vamă, el datează mai demult, încă din secolul al X-lea fiind semnalată aici o

colonie de navigatori genovezi. Portul e vechi, dar șantierul e recent, el urmărind să mărească de 4 ori capacitatea de lucru și să echipeze Zimnicea cu utilaje moderne de încărcare și descărcare. Primii metri de cheu drept, pe piloți, se conturează și el se vede mai bine, ce e, ce va fi, din carlinga macaralei plutitoare ancorată alături. De acolo, imposibil la norii care se adună și la apele care cresc, cota la zi e 663 + 17, nu tocmai linistitoare, Constantin Preoteasa strunește frînturile de zbor ale cupei ce deșartă nisip în marsupiile unor autocamioane ce-si așteaptă, ascultătoare, rîi. Primul din ele poartă înmatricularea 33-B-2693, e o basculă, de 6,5 tone și se cheamă „Nadia” pentru că așa a botezat-o șoferul ei, Alexandru Matache. Ambii, Preoteasa și Matache, au 25 de ani și sînt necăsătorii, punînd treaba asta pe seama drumurilor pe care sînt obligați să le tot facă. La Matache, să zicem, e de înțeles, dar la Preoteasa?! Am terminat profesionala la Galați, povestește macarașul, de atunci tot umblu, ba la Giurgiu, ba la Cernavodă, ba la Bechet, ba la Calafat, ba la Corabia, pe unde e nevoie de mine și de bucată asta de macara. Aici însă, parcă gîndește cu voce tare, cred că e de stat, vrem să facem un port pe cîste, pe măsura orașului, nu-i nici o supărare, la noi și cînd stai parcă mergi, te leagă apă.

Între port și oraș se întinde, pe locul unor păduri răzlete, așa-zisa platformă industrială a Zimnicei, termen și realitate de dată recentă în istoria așezării. Întreprinderea de tevi sudate, ce va avea în final o capacitate de 70.000 de tone anual, e într-un stadiu avansat, ca și Fabrica de zahăr, a cărei punere în funcțiune e prevăzută pentru acest an, dar la care mai sînt, din cite am înțeles, unele greutăți, cauzate mai ales de întîrzierile semnificate la centrala termică din zona. În rest, șantier în toată puterea cuvirului, se montează, se sapă, se toarnă, se fac armături, iar șeful de brigadă Florea Pîrlivie aleargă de colo pînă dincolo, asudat sub o pufoaică brumărie. Se recomandă și așteaptă să reacționăm. Tăcem și omul, înțelegînd că nu pricepem încotro bate, ne luminează, Pîrlivie e neam de frunte în Zimnicea, Jordan Pîrlivie, de i-a fost unchi, a întemeiat primul club socialist din oraș, există și o placă memorială în acest sens. Ducînd un astfel de nume, zice șeful de brigadă, e musai să muncești mai mult ca alții și să dai exemplu. Nici n-ar fi corect să fie altfel, Zimnicea a fost, pînă mai ieri, un sat care avea un parc în centru, azi e o mîndrie de oras, cum să răsplătim noi grija țării decît prin muncă și strădanie?

Răspuns la această întrebare, răspicat, afirmativ, a dat și da Zimnicea renăscută în fiecare zi, în fiecare ceas. Răspuns articulat cu demnitate și sudoare căci, în ciuda dificultăților, firești în cazul unui oraș prefăcut, acum 4 ani, în ruine, Zimnicea a raportat o depășire pe 1980 a producției nete cu 7 procente. Primarul însă nu e pe deplin mulțumit. Florea Ungheanu a început ca mecanic în petrol, la schelele de extracție de la Moșoia și Videle, conștiința sa de muncitor și comunist îl determină să creadă, argumentat, că orașul, întreprinderile, oamenii lui pot și mai mult. Se poartă aici, în cel mai sudic punct al geografiei patriei, ca pretutindeni în România socialistă, o aspră bătălie pentru o nouă calitate a muncii și a vieții, iar comuniștii se află în primele rînduri ale acestui efort. E o bătălie incununată de succes, iar această a doua descălcare a Zimnicei, comisă cu palme bătătorite și în salopetă, înseamnă și un răscolitor mesaj viitorime.

Semn că oamenii, sub conducerea unui partid al oamenilor, pot scurta pînă la poezie drumul de la vis la realitate.

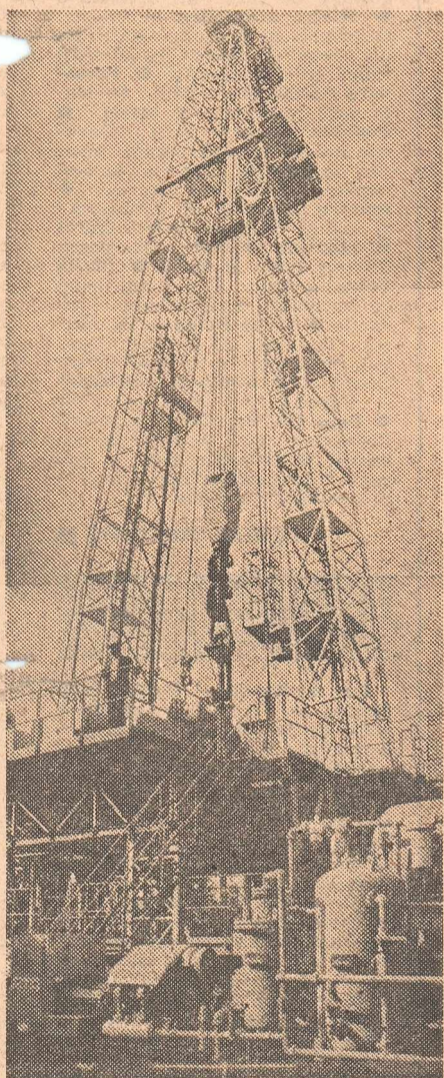
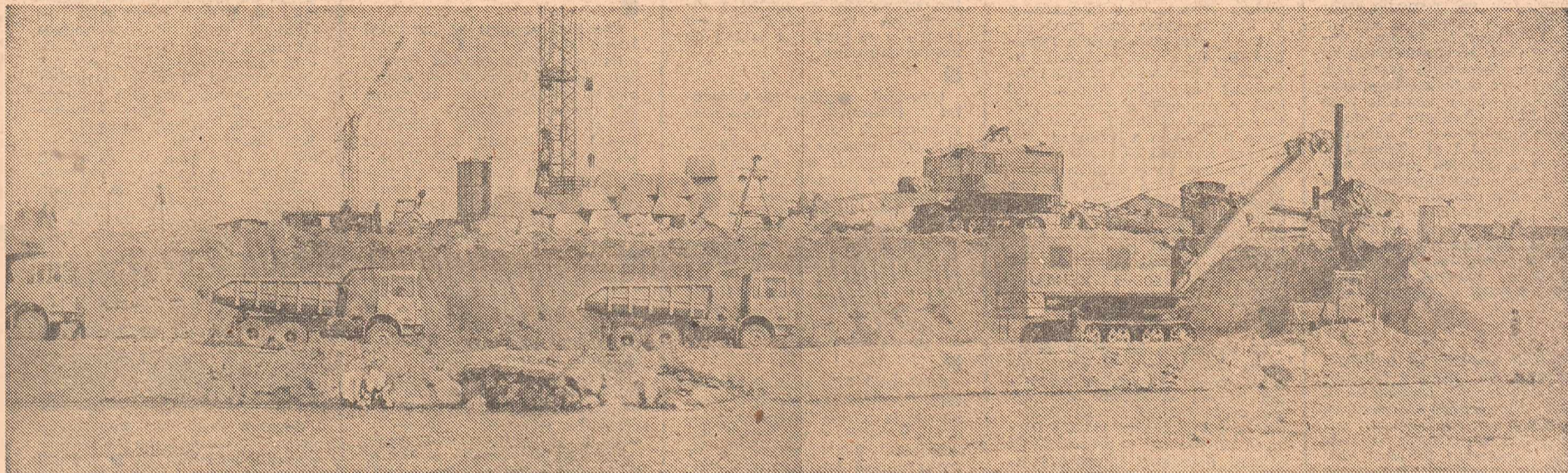
Portul, șantierul dinspre apă al Zimnicei

OVIDIU IOANIȚOIA

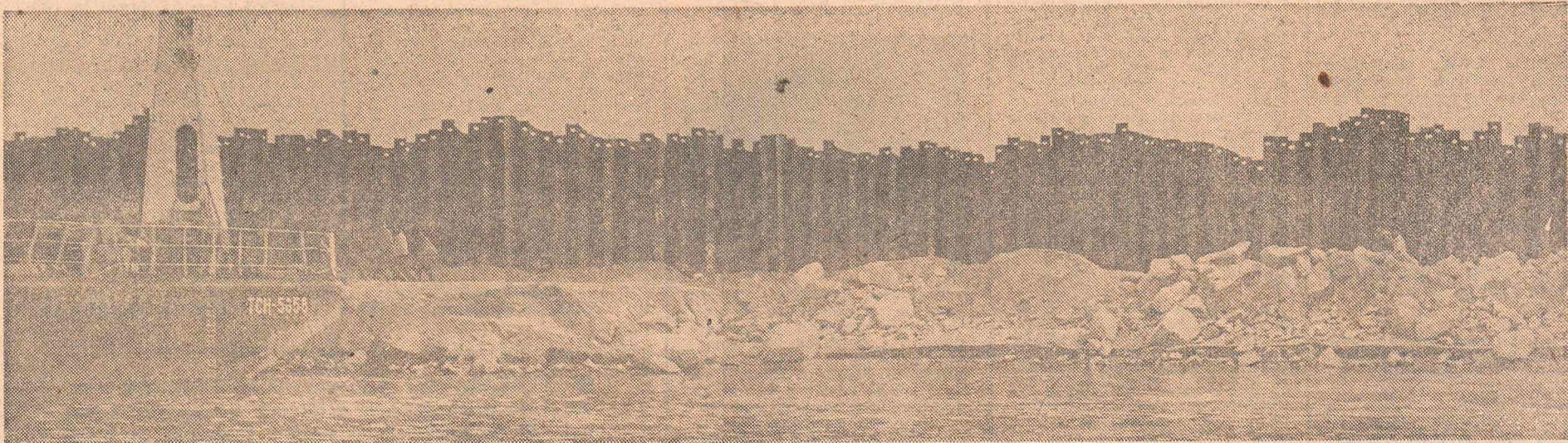
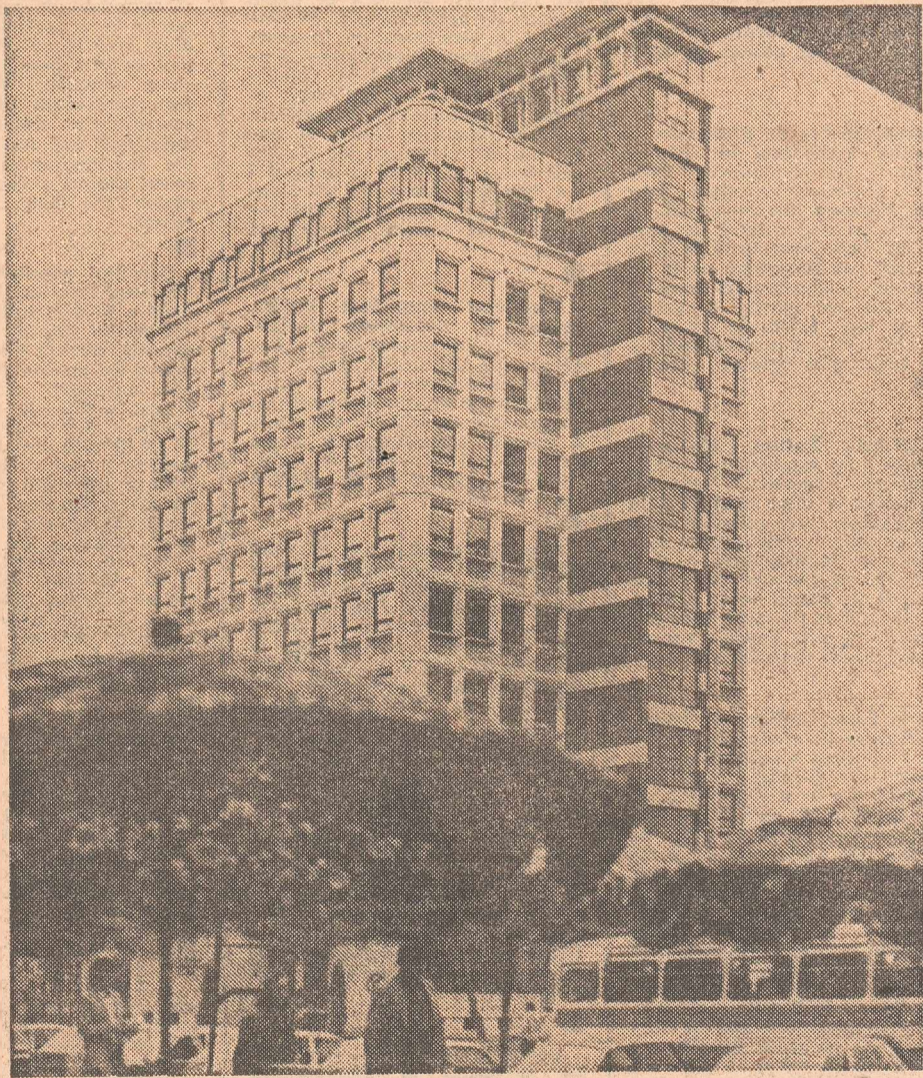
Imagini dintr-un ev eroic:

CONSTRUCȚIA NOII ROMÂNII

Avindu-i în frunte pe comuniști, constructorii scriu azi, pe întreaga întindere a geografiei patriei, o tulburătoare și nobilă epopee, înălțând o Românie mai mindră, mai trainică. Imaginile de față, realizate la Porțile de Fier II (sus și jos), la E.R.E.N. (instalație de foraj - stînga mijloc) și la Pitești (dreapta mijloc) sînt doar un crîmpei al muncii încinse care a transformat țara într-un vast și rodnic șantier

Fotografii de AUREL MIHAILOPOL

Consiliul popular al municipiului Arad. La scrisoarea inginerului Alexa Octavian, prin care acesta solicita sprijin pentru obținerea transferului de la Întreprinderea mecanică din orașul Dr. Petru Groza, la I.V.-Arad, vă comunicăm că cererea a fost soluționată favorabil, în prezent tov. Alexa Octavian fiind încadrat la secția turnătorie a întreprinderii de vagoane.

Eugen Butnaru, din București. str. Lamotești, bloc 62, scara E, ap. 197, sector 4, ne semnaleză un caz curios, care demonstrează încă o dată că numai cuvintele nu pot remedia deficiențele: „În răspunsul dat revistei „Flacăra” nr. 49 din 4 decembrie 1980, de către Comitetul de partid Construcții București, se spunea că deficiențele apărute la terasă se vor remedia până la 30.XI.80, închiderile la căzile de baie (măștile) vor fi executate de șantierul 3 al grupului 5, tot până la 30.XI.80. Acestea sînt doar o parte din angajamentele pe care constructorul și le-a luat, dar de executat n-a executat nimic pînă la această dată.”

N. R. Sperăm ca răspunsul corect al Grupului de șantier nr. 5 să ne parvină după executarea faptică a angajamentelor.

Consiliul popular al județului Dimbovița. În legătură cu scrisoarea tovarășului Constantin I. Chiriță, din comuna Cornești, vă comunicăm că, într-adevăr, sesizarea este întemeiată, intrucît acesta a executat în anul 1980 lucrări la obiectivul „Școală cu 8 săli de clasă”, pentru care consiliul popular nu i-a plătit întreaga sumă ce i se cuvenea, din lipsă de fonduri, urmînd ca diferența să-i fie plătită în luna martie 1981.

Întreprinderea de prelucrare a lemnului Timișoara. În „Flacăra” nr. 2, din 8 ianuarie 1981, apărea sesizarea tovarășei Gabriella Popescu din București, în legătură cu o garnitură de mobilă TM Lux, cumpărată în luna mai 1980. Vă informăm că în evidențele întreprinderii noastre reclamația sus-numitei a intrat doar în luna februarie a.c. și a fost rezolvată cu promptitudine, prin trimiterea oglinzii reclamate.

I.C.R.A.L. Pajura. răspunde Asociației de locatari din strada Berzei nr. 72, sector 1, referitor la demolarea unor corpuri de clădiri anexe, care prezintă uzură avansată, următoarele: „Demolarea și împrejmuirea spre stradă se va executa de către S.G.L. 5, în cursul lunii martie, numai după ce unitățile care dețin spații pentru depozit vor evacua această construcție.”

De la **Întreprinderea de transport București** primim acest răspuns: Urmare sesizării apărute în revista dumneavoastră din 22.01.1981 din care rezultă că, la data de 21.01.81, orele 8,40, șoferul autobuzului 32-B-9162 de pe linia 203 s-a retras la garaj fără a opri în stații, refuzînd în același timp să-și comunice numărul de serviciu, vă informăm că șoferul se numește Mihai Dorneanu și este de la autobaza Floreasca. Conform regulamentului întreprinderii, el avea datoria să dea explicațiile necesare, să-și comunice numărul de serviciu și să oprească în fiecare stație pînă la garaj. Pentru că nu a făcut acest lucru, a fost sancționat cu reducerea retribuției cu 10 la sută pe 30 zile.

Tot de la **I.T.B., exploatare transport camioane taximetre.** Urmare scrisorii apărute în Flacăra nr. 7, din 12.02.81, vă facem cunoscut că fapta comisă de tovarășă Lenuța Negruț, dispecer de serviciu la 053 în ziua de 28.01.1981, a fost prelucrată cu toată oamenii muncii din acest sector, spre a se evita pe viitor comiterea unor asemenea abateri. Pe linie administrativă ea a fost penalizată cu reducerea retribuției pe 60 de zile și i s-a schimbat locul de muncă.

I.C.L. Materna. Urmare scrisorii dumneavoastră, vă aducem la cunoștință următoarele: Cu adresa 341/9.02.1981, tovarășă Iulia Paulescu a fost invitată în vederea definitivării încadrării sale. Pe data de 11.02 s-a prezentat la Biroul personal și i s-a oferit funcția de vânzător, funcție cu care a fost de acord și

pentru care îndeplinește condițiile de studii și de stagiu prevăzute de normele legale în vigoare.

Consiliul popular al sectorului 1 București. În ședința Biroului permanent din 28 februarie a.c. i s-a aprobat tovarășei Elisabeta Niculescu, din București, repartizarea garsonierei din str. Știrbei Vodă nr. 16, parter, sectorul 1, pentru care i s-a și emis comunicarea de repartizare nr. 231, din 28 februarie 1981.

Răspunzînd scrisorii tov. Minodora Mercea, care comandase în luna ianuarie 1980 două covoare la cooperativa **Arta Populară din București**, respectiva unitate își „liniștește” clientela confirmînd că, după aproape 13 luni, o comandă a fost onorată. De ce după 13 luni? „Neexecutarea în termen a comenzii s-a datorat faptului că materia primă din care se execută covoarele (firele de lină albă) este un produs deficitar”. Clar, nu? E bine însă ca oamenii să cunoască această motivație înainte de a face comanda, nu după un an, mai ales că este vorba de o mulțime de bani care se plătesc anticipat.

La scrisoarea lui Miron Trandafir, din comuna Munteni, județul Galați, **Comitetul municipal Teucei al P.C.R.** face următoarele precizări: Se confirmă că șeful unității „Dacia Service” din Teucei a primit de la diferiți muncitori încadrați în unitate anumite bunuri materiale, cu ocazia încadrării sau cu ocazia trimiterii acestora la unele cursuri de perfecționare. Se confirmă, de asemenea, că, în urma reparării unor autoturisme la această unitate, șeful ei, Gheorghe Crihană, a încasat bani și bunuri materiale. Cercetările privind abuzurile făcute de șeful unității continuă, iar pentru cele constatate pînă în prezent i s-a întocmit dosar de trimitere în judecată, dosar ce a fost înregistrat la Miliția municipală Teucei.

Comitetul municipal P.C.R., sectorul 2, București. Urmare scrisorii cetățeanului Sorin Penescu, din București, prin care acesta solicită mutație în locuința părinților săi din București, vă comunicăm că ICRAL Colentina a aprobat includerea lui Sorin Penescu în contractul de închiriere al părinților, la partida „alte persoane”.

Consiliul popular al orașului Caransebeș trimite următorul referat privind rezolvarea scrisorii tovarășului Victor Elăș prin care acesta atrăgea atenția că Autobaza Caransebeș nu răspunde la adresele ADAS, tergiversînd astfel rezolvarea unei asigurări. Din acest referat reiese că problema a fost dată spre rezolvare tov. Ion Cebuc, contabil șef la A.T.A. Caransebeș. După verificări, se spune în continuare, pe 17.01.1981 a fost expediată adresa de confirmare către ADAS București.

N. R. Verificînd pe 16.03.1981 corespondența ADAS-ului din București, Victor Elăș constată că la ADAS nu a sosit nici o confirmare de la Caransebeș. Ne întrebăm: cit va dura jocul confirmărilor și al infirmărilor birocratice între București și Caransebeș?

Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București, către Silvia Hudiță din București. Analizîndu-se comportarea necorespunzătoare a tov. Nicolae Vlad, s-a hotărît sancționarea sa cu retrogradarea din funcție pe trei luni de zile și trecerea sa din funcția de șef birou organizare spectacole în funcția de instructor principal. Conducerea Teatrului „C. Tănase” a stabilit ca, lunar, să analizeze modul în care tov. Nicolae Vlad își îndeplinește sarcinile de serviciu, comportarea sa în relațiile cu colegii de muncă, pentru stabilirea măsurilor ce se impun în vederea îndreptării sale.

Procuratura județeană Maramureș. Dosarul privind faptele la care se referă Ludovic Dobes, din comuna Bocicolu Mare, se găsește la Procuratura locală Sighetu Marmăției, cercetările făcîndu-se sub aspectul infracțiunii de vătămare corporală, prevăzute și pedepsite de art. 181 din Codul penal. Soluția care se va da în cauză va fi comunicată sus-numitului.

Comitetul județean Tulcea al P.C.R. Pentru abaterile săvîrșite la A.E.I.P.I. Tulcea, semnalate de Căciric Toader, s-au luat următoarele măsuri: începerea imediată a unei verificări financiare-gestionare de fond, care să cuprindă întreaga activitate a unității, sub toate aspectele — retribuții, consumuri normate de montaj și materiale, combustibili, folosirea capacităților de producție și forței de muncă; sancționarea directorului, inginerul Adrian Mocanu, și a contabilului șef Toader Căciric, cu reducerea indemnizației de conducere și a retribuției pe 3 luni cu 10 la sută. Punerea în discuția organizației de partid a directorului și contabilului-șef pentru a se hotărî și luarea de măsuri statutare.

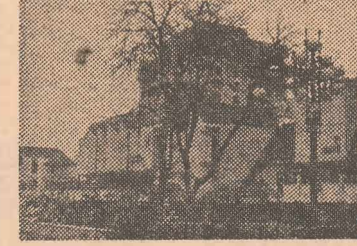
Consiliul popular al sectorului 3, București. Din cercetarea efectuată la fața locului și din discuțiile purtate cu președintele comitetului, cu administratorul și cu o parte din locatarii a rezultat că aspectele sesizate de Nicolae Efrim se confirmă. S-a trasat sarcină comisiei de cenzori a asociației de locatari să verifice de urgență gestiunea, să stabilească cu exactitate sumele care au fost încasate ilegal de la membrii asociației și să se ia măsuri de recuperare a lot de la cei vinovați.

Ministerul Educației și Învățămîntului. Față de lipsurile constatate la școala Tulnic, din județul Vrancea, s-au hotărît următoarele: S-a atras atenția directorului să aplice măsuri unitare pentru toate cadrele didactice, să-și îmbunătățească stilul și metodele de muncă, să renunțe la organizarea unor sedințe inutile, să acționeze insistent pentru crearea unei atmosfere sănătoase de muncă. A fost atenționată conducerea Inspectoratului școlar Vrancea să manifeste mai multă grijă pentru îndrumarea și controlul acestei unități școlare al cărei director are mai puțină experiență.

Consiliul popular al județului Vrancea. Dumitru Tudor, în numele a 30 de familii locatari ale cartierului Unirea din orașul Odobești, solicită înlocuirea conductei de apă potabilă. Sursa de apă, instalațiile de pompare cit și conductele de distribuție aparțin C.A.P.-ului Unirea. Cele 30 de familii sînt amplasate la capătul de est al coloanei de distribuție care, din cauza unor reparații anterioare, s-a colmatat. Proprietarul rețelei cunoaște acest lucru și s-a hotărît ca C.A.P.-ul, cu sprijinul populației și cu ajutorul Consiliului popular al orașului Odobești, să treacă la decolmatarea și repararea conductei, într-un termen de cel mult 30-40 zile de la dezghetarea solului.

Procuratura județului Dimbovița. Urmare adresei dumneavoastră, vă facem cunoscut că, prin rechizitoriul Procuraturii locale Tirgoviste, din 5 februarie 1981, a fost dispusă trimiterea în judecată, sub stare de arest, a inculpatului Nicolae Ghiță, pentru săvîrșirea infracțiunii de tentativă de viol.

A fost dat în folosință la Tirgu Mureș noul hotel turistic „Continental”, cu o capacitate de 226 locuri, construcție ce se încadrează armonios în originalul și modernul complex arhitectural din plața Teatrului Național. (Nicolae Tocacek, București)

Ministerul Sănătății. Urmare scrisorii tov. Ciotu Ioan din Iași, vă facem cunoscut că Direcția sanitară a județului Iași a cercetat acest caz și a constatat următoarele. Copilul Ciotu Dan, în vîrstă de 10 ani, a fost internat în spitalul clinic de boli contagioase în perioada de 5-8 august 1980, prezentînd insuficiență hepatică acută, boală care a determinat decesul, cu tot tratamentul corect administrat.

MTTe — Centrala de transporturi auto. În vederea îmbunătățirii regularității curselor pe traseul Făgăraș — Soars — Bărcuț — Seliștat au fost luate măsuri de activizare a parcului și de dotare a autobazei Făgăraș cu noi autobuze A 83 care pot circula pe drumuri nemodernizate. De asemenea, prin organele locale, s-au întreprins acțiuni de îmbunătățire a stării de viabilitate a drumului. La 22 ianuarie, vicepreședintele Consiliului popular comunal Soars ne-a confirmat telefonic că pe respectivul traseu transportul călătorilor se desfășoară în condiții bune.

Consiliul popular al orașului Jibou, județul Sălaj. Privind scrisoarea cetățenei Ana Ureche din comuna Gîrbovu, vă comunicăm: Minorii au fost incredințați pentru întreținere mamci lor și, prin hotărîre judecătorească, s-a stabilit în sarcina tatălui lor suma de 450 lei lunar. În urma discuțiilor purtate cu părinții numiților s-a expediat pe adresa soției suma de 1800 lei, restante pentru întreținerea celor doi minori.

Locuiesc în București, str. Lujerului nr. 2, bloc 22 C, ap. 133, etaj X. Din 1978 locuiesc în acest apartament în care, de aproximativ doi ani, am început să apară insectul cu insectul infiltrații de apă în tavan și în dreptul ferestrelor. Am făcut tot felul de sesizări, dar fără nici un folos. Iar noi continuăm să locuim și să plătim sume mari pentru un apartament cu igriasie și pe care nu-l putem aranja din cauza acestor deficiențe ce nu sînt remediate la timp. (Lavinia Stancu, București).

Comitetul orașenesc Sinaia răspunde lui Radu Constantin Băcescu din București, care semnaleză deficiențe la pensiunea „Palas”: Referitor la comportarea personalului de serviere și la ținuta acestuia, s-au luat măsuri pentru uniformizarea echipamentului de prezentare și s-au efectuat o serie de instructaje privind modul de comportare și servirea în pensiune. În ceea ce privește calitatea meniurilor și respectarea structurii, acestora, într-adevăr s-au constatat cazuri cînd acestea au fost modificate datorită lipsei unor materii prime și preparate, cu care nu a putut fi aprovizionată.

Din scrisoarea tov. ing. Ecaterina Fabian Ghicon, care ne relatează cum a decurs și cum decurge demolarea imobilului din str. Crîngăși nr. 132 A, sectorul 6 — București: În luna decembrie 1980, m-am adresat Direcției domeniului public pentru urgenta marcare a celor 12 coniferi (60-70 ani) ai grădinii — pentru care D.D.P. îmi comunicase că nu a dat aviz de defrișare. În aceeași zi am găsit două din intrările casei violate, toate ușile interioare sparte, lucruri personale lipsă, firul luminii tăiat. Vecinii mi-au spus că I.C.R.A.L.-ul fusese în vizită în două reprize... În dimineața zilei de 18. XII. 1980, fără întocmirea procesului verbal de predare-primire, echipa I.C.R.A.L., condusă de tov. Militaru Paul, a trecut direct la smulgerea ușilor și ferestrelor din zidărie. Delegații nu au voit să introducă în procesul verbal, adus mai tîrziu, și cei 12 coniferi, deși mie mi se precizase altceva de către C.P.C.P., D.D.P., C.P.M.B. — Comisia pentru protecția naturii. În prezent, cu toate directivele de ocrotire și cu toate promisiunile primite, acțiunea de distrugere a acestei plantații — aflate acum în cîmp deschis (elemente huliganice au jefuit tot ce era material de construcție, inclusiv gardul, fără ca I.C.R.A.L.-ul să se simtă păgubit) — este în plină desfășurare. Astfel s-au rețezat patru tei (circa 60-70 ani), virful unui conifer, iar un falnic cires negru este în pericol să piară, datorită cărămizilor prăbusite peste el. Vă rugăm să interveniți urgent pentru oprirea distrugerii acestei plantații!

Pagină realizată de **GEORGE CUȘNARENCO**

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Poșta redacției

ÎNVĂȚĂMÎNT

Iulian Păunescu — Amărăștii de Sus, Dolj: Potrivit Legii nr. 57/1974, republicată în 1980, învățătorii cu gradul didactic II, cu o vechime în învățămînt de peste 25 ani, beneficiază, începînd cu data de 1 decembrie 1980, de o retribuție tarifară lunară de 2 780 lei (cl. 23)

● **Victor Arpad — Sibiu:** Veți primi un răspuns scris la domiciliu ● **Maria Ungureanu — Grecești, Dolj:** În conformitate cu legislația în vigoare, învățătorii care funcționează pe posturi de educatori primesc retribuția pentru funcția pe care o îndeplinesc. Este și cazul dumneavoastră ● **Olimpia Dragoș — Satu Mare:** Am intervenit la M.E.I., problema dv. este pe cale de rezolvare, veți primi răspuns în timp util ● **Vasile Cioncu — Mediaș:** Gheorghe Onofrei — Suceava: **Matilda C. Ilarie — Giurgiu:** Scrișorii ilizibile, ne pare rău dar în acest fel nu vă putem ajuta ● **Ioan Mitroi — Teregova:** Aveți dreptul la plata orelor suplimentare efectuate.

HORIA PATRAȘCU

SOCIAL

Ionescu Vlad — București: Avem nevoie de copii de pe hotărîrile judecătorești ● **Feraru Vasile — Brașov:** Suportarii, de fapt, consecințele stării de nelegalitate pe care ați acceptat-o ● **Mirică Alexandru — Vlcea:** O anchetă ar fi ineficientă; este un proces de dosar; vă adresați Procuraturii Generale ● **Postăvaru Costachi — Vaslui:** Sentința este temeinică și legală ● **Popescu Elena — Gorj:** Dovezile noi de care dispuneți, însoțite de un nou memoriu, le veți trimite Procuraturii Generale ● **Ionescu Dimitrie — Timișoara:** Și totuși termenul este expirat ● **Căpățînă Teodor — București:** Copiile sînt ilizibile ● **Meilă Petru — Arad:** Cînd aveți drum la București, vizitați-ne la redacție ● **Sărbu Doina — Tg. Mureș:** Instituția de la care așteptați răspunsul este Procuratura Generală ● **Bobocă Constantin — Vlcea:** Consultați un notar ● **Popa Gh. Panaite — Vrancea:** Prezentati cazul instanței de judecată ● **Calangiu Ana — Argeș:** Plîngerea trebuie adresată procuraturii județene.

NICOLAE CRISTACHE

ADMINISTRATIV

Ion Ambrozie — Buzău, Ioan Mazilu — Deva și Colectivul DEF de la Regionala C.F. — București: Funcția de „dispecer energetic” este prevăzută prin Legea nr. 57/1974 ca funcție specifică în industria energiei electrice, la structura de personal TESA. Folosirea acestei funcții la punctele dispecer energetic feroviar nu este posibilă deoarece atribuțiile, lucrările, operațiile și competențele personalului de la aceste puncte nu sînt comparabile atît ca nivel cit și ca grad de răspundere cu acelea ale dispecerilor energetici din cadrul industriei energiei electrice ● **Elena Dragomir — comuna Ciocirlia (Ialomița):** Dumneavoastră ați lucrat 10 ani în C.A.P., dar ați realizat normele stabilite de adunarea generală numai în 8 ani, ceea ce nu vă îndreptățește la pensie ● **Ionica Irizoiu — comuna Corcova (Mehedinți):** Femeile, membre ale cooperativei agricole de producție, care participă la muncă, beneficiază de concediu plătit pentru sarcină și lezuție pe timp de 60 de zile lucrătoare ● **Pavel Ghiță — Bocea:** Vechimea în muncă luată în considerare la stabilirea pensiei este timpul cit o persoană a fost încadrată în baza unui contract de muncă și pentru care unitățile au depus contribuția prevăzută de lege pentru asigurările sociale de stat.

MARGA NEDELEA

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„E captivant să urmărim literatura română în faza ei de proiect“

— Dacă v-aș ruga să-mi indicați un eveniment — sau evenimentul — care a influențat ori a schimbat fața scrisului românesc în ultimul timp, ce mi-ați răspunde?

— Pozitiv sau negativ?
— Pozitiv.
— Indiscutabil, desființarea de către conducerea de partid a cenzurii. Se vorbește prea puțin despre acest act, ale cărui incalculabile consecințe pozitive se văd și se vor mai vedea în timp. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a înțeles că mersul înainte al literelor române impunea acest lucru. Noua situație cere însă și o responsabilitate nouă din partea oamenilor scrisului.

— Și care ar fi aspectul negativ?
— Unii ceruseră desființarea cenzurii cum ar fi cerut luna de pe cer, știind că luna nu se dă niciodată. Libertatea de acțiune n-a produs însă imediat mult așteptatele opere, ci violente incriminări în presă, ca și cind desființarea celebrei instituții n-ar fi avut alt rost decât să defuleze vechi aversiuni.

— Care ar fi, după dv., cărțile acestui nou climat?
— Să ne referim la cele din ultimul an și jumătate, în ordine aproximativ cronologică: „Fiul secetei“ de Ion Lăncrăjan, „Cel mai iubit dintre pământeni“ de Marin Preda, „Biblioteca din Alexandria“ de Petre Sălcudeanu, „Vocile nopții“ de Augustin Buzura, „Fluviile“ de Paul Anghel, „Iepurele schiop“ de D. R. Popescu, „Dragostea și revoluția“ de Dinu Săraru, „Manifest pentru sănătatea pământului“ de Adrian Păunescu, „Elegii politice“ de Ion Gheorghe și încă o dată Păunescu cu „Jubiți-vă pe tunuri“.

— Acceptați ideea existenței unor grupuri literare proaspăt constituite în literatura română?
— Într-un articol din „Neue Zürcher Zeitung“ se încerca să se acrediteze, pe baza unor informații interesante, că s-ar fi constituit cu scopuri obscure un „grup Eugen Barbu“ în literatura română. Astfel de informații, ori de unde ar veni ele, dovedesc multă fantezie și, mai presus de asta, rea credință. Ele încearcă să desfigureze fizionomia unor scriitori români de cunoscută independență și inconformism prin ralieri născocite. E citat Adrian Păunescu, cunoscut la noi pentru numeroasele și vechile dezacorduri cu cunoscutul prozator Eugen Barbu. Este cu atât mai ilustrativ cu cit, alături de Eugen Barbu, au fost puși scriitorii tratați în chipul cel mai neprotocolar în „Săptămâna“, Consider astfel de configurări prefabricate tendențioase, iar preluarea lor un îndemn la disensiune. Obiceiul de a împărți literatura română în tabere distincte și antagonice nu-si mai are rostul astăzi.

— Dar l-a avut vreodată?
— În epoca în care trebuia să ne despărțim de trecut, instaurarea unei astfel de viziuni a fost posibilă și considerată chiar necesară. Coexistența lui Gherea cu Maloescu nu era posibilă atunci, după cum nici a lui Ibrăileanu cu Lovinescu. A concepe gloria unui scriitor prin eliminarea obligatorie a altcuiva produce efecte nefaste. Aceași mentalitate a prezidat, recent, denigrarea lui Călinescu în favoarea lui Lovinescu. Mecanismul, maniheic, e același, minuitorii lui — vechi sau noi — și-au schimbat doar elementele demonstrației. Impărțirea istoriei literare în campamente militare s-a extins, din păcate, și asupra literaturii contemporane. Literatura era animată de tensiuni contrare. Marin Preda a fost opus cu încăpăținare lui Eugen Barbu, deși nu-s, artisticește, structuri compatibile. Multă vreme, dezvoltarea poezilor Nichita Stănescu și Ion Gheorghe a fost văzută tot sub forma unui cuplu antagonic. Ce decurge de aici este ușor de văzut. Excluzivismul acestei mentalități produce un climat literar pe măsură.

— Imi puteți da și alte exemple de exclusivism în critica literară?
— Urmăriți o parte din bilanțurile literare ale anului 1980. Din ele lipsesc cu consecvență citeva nume, ca și cind acești scriitori n-ar exista și n-ar fi existat niciodată, ca și cum ei n-ar fi scris nimic. Ajungem în situația paradoxală să înțelegem la cititori, cum imi spunea un prozator, imagini mai bine conturate ale unor scriitori foarte citați, despre care critica tace ca pește sau intră în conflict violent cu gustul cititorilor. Într-una din aceste

Fotografie de ION CUCU

cărți recente, „Dragostea și revoluția“ de Dinu Săraru, există portretul unui activist de partid bolnav de un bovarism special, al poezi aristocratice, Anghel Tocsobie, artistul științei de a sta în prezidiu.

— De ce imi citați acest personaj?
— Pentru faptul că și critica literară, ca și Anghel Tocsobie, este obsedată de modele, animată de bovarisme estetice, și uită să contemple cu adevărat ființa vie, concretă a literaturii. Oricât ar părea de ciudat, în pofida profesiunilor de credință care se fac, o parte a criticii noastre literare este incredibil de normativă. Ceea ce nu intră în rețetărilor unui critic sau al unei conferințe de critici este fie neglijat, fie ignorat cu bunăștiință, fie respins. Nu vi se pare semnificativ că s-a pierdut gustul urmăririi fenomenelor literare în întregul lor, pe distanțe mari, și că astăzi critica literară se reduce, de foarte multe ori, la simplul co-

— Protocronismul nu normează nimic, dimpotrivă, el cere desființarea normelor care văd orice literatură într-o excesivă dependență creatoare și subordine valorică față de altele. Protocronismul, așa cum îl înțelege Edgar Papu, pe urmele lui Tudor Vianu, cere valorificarea zestrei valorice neglijate a oricărei literaturi. El nu pleacă de la intimitatea obligatorie a unei culturi anume, obsesia sincroniștilor, ci de la ceea ce Blaga numea „echivalența culturilor“. Pe scurt, se propune o altă perspectivă asupra literaturii române, cu accent pe independența actului creator. Această perspectivă s-a schimbat de altfel sub ochii inamicilor ideii de protocronism, și faptul cel mai elocvent este relevarea unei epoci literare moderne fără complexul sincronizării înapoi în secolele XVII-XVIII de către o echipă de „vechiști“, cităm între ei pe Virgil Căndea, Dan Zamfirescu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Al. Duju, Dan Horia Mazilu, despre ale cărei merite se vorbește încă prea puțin. După unii lingviști, și apariția limbii române literare e mai veche decit secolul XIX, dar la aceste revizuri radicale se ajunge prin investigații care refuză din principiu ideile preconcepte, exclusivismele metodologice.

— Dar nu funcționează și aici o „destituție“, un exclusivism? N-a fost respins sincronismul în favoarea protocronismului? N-a fost E. Lovinescu o victimă a discuției despre protocronism și sincronism?
— Alternativa fatală „protocronism sau sincronism“ nu aparține celor ce au dezbătut cele două noțiuni, ci este o proiecție maniheică produsă de minți maniheice. Dacă cineva este daltonist, nu sint vino-vați pentru asta cei din jur. Protocronismul poate coexista foarte bine cu sincronismul, ceea ce au arătat pe larg participanții la dezbaterile pomenite. După cum, preluând ideea de sincronism, nu este obligatoriu s-o înțelegem așa cum o expune E. Lovinescu. Minus termenul, ea a fost expusă anterior de Gherea — nesistematic, este drept — dar destul de precis conturată. Totul este discutabil, începind de la paternitate. Se uită apoi prea ușor că inteligențele cele mai mari ale epocii au contestat, refuzat ori criticat modul în care formulase E. Lovinescu sincronismul. Astăzi, orice fel de critică la adresa acestei teorii este considerată un sacrilegiu. Chiar cind se face de pe poziții marxiste.

— S-ar putea ca o astfel de critică să fie înțeleasă ca o întunecare a meritelor lui E. Lovinescu.
— Meritele lui E. Lovinescu sînt istorice și nu i le poate retrage nimeni. Dar a prelua teoria lui asupra sincronismului și viziunea asupra formării României moderne fără nici o rezervă nu este un act de inteligență. În primul rînd. Au apărut între timp lucrări diverse, de istorie, de

(Continuare în pagina 17)

ILIE PURCARU

Apropoziții

Cît costă „Oda în metru antic“?

De acord: pălăriile și bretelele („ne-supraviețuind“ model ori greu vandabile) pot fi oferite cumpărătorilor cu preț redus. E un ritual comercial împotriva căruia n-avem a ne ridica. Bine dar ce facem cu „Oda în metru antic“? Tipărită într-o carte purtînd iscăliura lui Eminescu ea capătă (deși nu poate fi plătită nici cu toată platina planetei ori cu Groenlanda) un fel de preț. E o convenție fragilă pe care avarii de capodopere o acceptă fără murmur, mai ales în România de azi ce se situează (încă) între țările lumii cu cele mai ieftine cărți, pe un loc de frunte, dacă nu chiar pe primul.

Calculul nu e complicat: se adună cîteva cifre reprezentînd costul hîrtiei, al muncilor tipografice și al procesului de difuzare. De drepturi de autor nici nu poate fi vorba: poetul nostru național n-a primit (pentru vreo carte) „drepturile“ cuvenite nici cît a trăit și evident, nici în posteritate.

Din drepturile de autor ale lui Mihai Eminescu sînt plătite cărțile (cu negustorească pierdere planificată) ale celor mai mulți dintre poeții de azi, să zicem. (Și chiar să zicem!)

Așadar, există contabili care capătă brusc investitura coplesitoare de a-l prețui pe Eminescu. Vreau să spun că ei stabilesc cifra azvirlită într-unul din talgerele balanței (în cealaltă e geniul) și care e tipărită în final, discret, pe coperta a patra a cărții. Deși „în metru antic“ oda eminesciană se măsoară, desigur cu un alt... metru.

Deci și produsele genurilor sînt integrate, logic, circuitului comercial. N-am nimic împotriva să fie astfel. Ce nu înțeleg eu e doar enormitatea de a vinde aceste produse (dulce termen prăfuit) cu preț... redus.

Din motive felurite (proastă difuzare, rapida dosire în depozite, neatractiv aspect grafic etc.) multe cărți capitale ale culturii universale ajung să nu poată fi vindute suficient de repede în librării și atunci cineva (cine?) ia hotărîrea de a încerca să le propună cumpărătorului cu un preț mai mic.

Tacit, Plu'arch, Eminescu, G. Călinescu pot fi cumpărați cu prețuri de chilipir.

Se pierde ceva din câștigul scontat dar se „scapă“ în acest chip de balastul tomurilor nevindute.

Eu vin și zic aici cu slovă apăsată că o asemenea aberație are accent de falimentare. O librărie care nu-l poate vinde pe Eminescu trebuie să tragă obloanele!

Noi nu avem (ca aiurea) un public al cărții dezabuzat de lecturi, în stare să se abandoneze altor petreceri spirituale decit vechiului ritual al cititului solitar sub lampa de seară a visului și speranței. A ștampila brutal geniul cu eticheta greu-vandabilității înseamnă a arunca anatema asupra a milioane de destoinici cititori.

Puse în lumină pe care o merită (vai, pe clasică teighea brusc poleită cu marmură de Olimp) operele — unele — ce par să nu-și afle cumpărătorii, ar ajunge rapid acolo unde se cuvine: în casele unor oameni insetați de frumos. Am scris puse în lumină, nu pitulate prin unghere unde buna-cuvîntă a cititorului n-are cum să se insinueze.

Nu facem eforturi prea mari pentru a scăpa de cărțile proaste, considerînd că titanii se ajută și singuri?

Rușinea cărților cu preț redus n-are nimic comun cu mișcarea ideilor din România.

E dezonorant procedeele și el ne face să ne întrebăm dacă nu aplicăm cumva metrul de croitorie (ocaua ori cotul) spre a măsura șansele de „rentabilitate“ a celui mai suav comerț posibil.

S-a ajuns astfel ca „Eminescu — Literatura populară“ să coste, diferențiat, mai mult la București, puțin la Bacău și mai nimic la Cimpulung-Muscel. Fiindcă e îngăduită formula prețului și județul.

Deci cît costă cu adevărat „Oda în metru antic“?

Cît mai costă?

(Raționamentul e brutal — costisitor și n-avem atîtea parale încît să-l putem plăti.)

GHEORGHE TOMOZEI

Prelegeri de filosofie

Cu titlul de mai sus și cu mențiunea „inedit” pe copertă, Editura Scrib Românesc a dăruit în 1980 culturii noastre un volum de mult așteptat, cuprinzând Cursul de Istoria filosofiei contemporane (germane, franceze, engleze) ținut de Titu Maiorescu, timp de un pătrar de veac (1884-1909), la Universitatea din București. Când și când s-a mai zvonit despre existența acestor manuscrise la Biblioteca Academiei, s-au citat ori s-au reproduș segmente, însă aluziile inițiatice n-au făcut decât să sporească enigma și, odată cu ea, curiozitatea deșvăluirii. Cei doi îngrijitori ai ediției Grigore Traian Pop și Alexandru Surdu, au ambiționat să smulgă „pecetea tainei” și să etaleze, în toată splendoarea, științelor până acum occultate ale lucrului filosofic maioreșcian. Truda descifrării textelor, a alcătuirii notelor și comentariilor a fost anevoioasă, dar greul ei a fost survolat de bucuria restituirii întregitoare a operei marelui înainte-mergător. Deciși să ducă până la capăt acest fascinant excurs de „arheologie a cunoașterii”, editorii își propun să tipărească în viitor și manuscrisul ce conține notele cursului de logică, să desăvârșească așadar nobila imixtiune în laboratorul secret al lui Maiorescu-filosof.

Dacă în trecut despre rigozitatea și seducția extatică a lecțiilor de filosofie ale lui Maiorescu au mărturisit cu admirație numai ascultătorii săi (printre ei, unii deveniți gânditori de seamă — P.P. Negulescu, Constantin Rădulescu-Motru, Ion Petrovici), acum — pus în fața textelor — poate mărturisi, tot cu admirație, și cititorul de azi. Cînd, de la catedră, Maiorescu revivia cu claritate și limpezime carteziană, portretul lui Kant, Hegel sau Schopenhauer, el comunica liniștit unui

auditoriu electrizat bilanțul dramaticei aventuri spirituale încheiate de el mai înainte: aventura interiorizării unei bibliografii uriașe, a străbaterii unor spații aproape de necuprins ale istoriei gândirii, a renunțării la crearea unui sistem propriu pentru a-i învăța în schimb pe discipoli metoda de a-l crea. „A da metoda sigură în căutarea adevărului și nimic mai mult, aceasta este datoria unui profesor, — căci esențialul stă tocmai în libera argumentare lăsată studenților”. (p. 5). Superba lui decizie de sistem se convertește într-o socratică angajare la făurirea unei școli a gândirii: ca învățăminte esențiale, el recomandă exerețiul liberei cugetări, deplina slobozenie și neînfeudare față de vreo concepție, maximă probitate, austeră și îndrăjită aplecare spre studiu. Și, contrar opiniilor curente, că el ar fi cedat înrîuririlor diverse, fie kantiene, fie hegeliene, fie herbartiene, fie schopenhaueriene, lecțiile adevărate cit de mare a fost autonomia și neatîrnarea spiritului său, vigilența liberatoare a duhului critic. Ceea ce îl face să binemerite numele de „Socrate al filosofiei românești” (considerat astfel și de Gr. T. Pop în „Cuvînt înainte” al cărții). El, constructorul nu de sistem filosofic ci de filosofi, a deșteptat, prin arta dialogului, prin maieutică, prin regeasca umilință a celui „știu că nu știu”, conștiința de sine a iubitorilor de înțelepciune.

Orjunde domnește erudiția, ea imprimă unei scrieri o alură modernă; așa privește, prelegerile de istoria filosofiei ale lui Titu Maiorescu, deși concepute cu aproape

un secol în urmă, își păstrează neștirbit farmecul modernității. Tineretea lor e eternizată și de harul magistrului de a reda concepțiile și conceptele într-o precizie și elegantă roștire românească. Obisnuința de a însoși expunerea unui gânditor cu fragmente traduse din cărțile lui este și un prilej de a pune la încercare și a dovedi virtuțile filosofice ale limbii române, deschiderea ei plastică la netărmurirea gândului. Bunăoară, prezentarea lui Kant este asociată cu traduceri din *Critica rațiunii pure*; pe acest drum Maiorescu se întâlnește cu rivna depusă mai înainte de Eminescu de a transpune această operă în graiul nostru (cum s-a revelat cîndva printr-un alt volum-surpriză de texte inedite — Mihai Eminescu, *Lecturi kantiene*, Editura Univers, 1975). Talentul de tălmăcitor, conjugat cu voința întemeietorului de școală, conferă o aură legendară prezenței la catedră a lui Titu Maiorescu și marchează ceasuri solemne, de renaștere și imprimăvărare, în biografia gândirii românești.

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU

Primim

În numărul 11 al revistei „Flacăra” am citit o plingere a criticului Valeriu Cristea care protesta la faptul că un articol de contestare a cărții mele „Fluviile” nu și-a aflat găzduire în „România literară”. Rog insistent revista „Flacăra” să publice acest articol, pentru ca dreptul legitim la critică să se exercite liber.

Cu prietenie,
PAUL ANGHEL

Mult e dulce

Luminînd serin

A apărut la Editura Dacia din Cluj-Napoca o carte sub îngrijirea lui Mircea Zdrenghea, o carte din temelia neamului românesc: *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* a lui Samuil Micu și Gheorghe Șincai. Publicată pentru prima oară, acum două sute de ani, la Viena, cea dintîi gramatică a noastră, făcută „spre folosul obștesc”, cum afirmă Șincai, ținea să demonstreze, pe deasupra a toate urgisire, latinitatea limbii române și prin aceasta tulpina de marmură din care izvorăsc ca popor și continuitatea noastră, neîntreruptă, nici de pulberile năvălirilor barbare în matca fericitei Dacii. Gîndită să lumineze serin (serinum est), ca soarele spațiului carpatic, sau ca Dunărea scufundările cîmpiei în genuni albastre, cartea aceasta prin care graiul nostru își limpezese esențele, cum își limpezeste oul, adus în zarea primordiale a singelui din flacăra, miracolul ființei, e o poartă prin care ne-am deschis lumii ca împărăție augustă menită să urce spre chemările ei: „căci sau că ar face cineva comerț cu daco-romani sau că ar face o călătorie prin Țara Românească, Moldova, Transilvania, Maramureș... Silvania, Cușo-Vlahia, Basarabia chiar și în Crimeea va avea nevoie de limba daco-romană înaintea altora, fiindcă nu vei auzi niciuna mai des folosită în provinciile enumerate...”

Intr-o notă asupra ediției, Mircea Zdrenghea afirmă că dorința sa a fost să pună la îndemina specialiștilor, precum și a unui cerc mai larg de cititori, crezul unic și sfînt al Școlii Ardelene. Gestului de modestie al cărturarului clujean îi suprapunem bucuria pe care vor fi încercat-o Samuil Micu și Gheorghe Șincai, autori și ai celui dintîi îndreptar de conversație în limba română, cînd au înscris în fruntea „formelor de vorbit despre lucrurile cele ce mai adeseori vin în cuvîntare”, urările: bună dimineața (ziua, seara), domnule, fire-ai sănătos.

Apariția cărții *Elementa linguae* reprezintă un act de cultură care singur ar putea să evoce strălucit dragostea, străduința și vocația Editurii Dacia pentru păstrarea în lumină arătată a cărților fundamentale din istoria neamului, dovedind „că acelea sînt temelul și chela tuturor învățăturilor”.

FANUȘ NEAGU

ale privighetorii purpurii, rochiei de aur a ploii, și mai ales ale trandafirilor roșii, floarea cea mai invocată în arderea acestor poete a iubirii și luminii, însetate de frumusețea eleganței. Lumea ei e plină de pulberi de aur și scoici trandafirii, nori aurii, flori de aur, ciorchini de struguri sîngerii, melancolia ce-i înțeapă sufletul cu ace de aur, haine de purpură, lumină de aur dulce, oglinzi și cearșornice, amestecîndu-se uneori cu lucrurile insignifiante care ne asediază existența zilnică. Iată un poem ca o audiție colorată. *Geologie I*: „Sufletul meu este noaptea o casă părăsită / pe cîmpia mării, / În care oricine poate intra: un copil, cu un / ceasornic de zăpadă în mînă, o vra- / bie albastră, o stradă melancolică, / pavată cu clopoșel din argint, vîntul / suflînd în trompetele crinilor, o ju- / cărie mecanică, muntele strălucitor, / cîinele celest, o ploaie de aur, / Poți să treci tu, îmbrățișat cu altă femeie, / Mîinile tale de adolescent, care au mîngîiat / pină acum cai sălbatici, marmora crudă / a statuiilor, visele unui nufăr, zilele / parfumate ale tutunului, mătășurile apei, / Să mîngîie acum ceva din afara mea, / nu purpura vîșmintelor mele, nu ochii / și disperarea, nu scoica mea trandafirică, / nu țărîna albă în care mă umilesc, nu li-niile / mele ca niște sunete de flaut, nu merele roșii / de pe tavă, / Mă trezesc și toate oglinzile se umplu de zăpadă”.

Poezia Marelui Nicoară are atunci ceva din parfumul amețitor al crinilor și din frumusețea tristă a petalelor de trandafir risipite pe mobile vechi printre bibelouri prețioase.

DAN ALEXANDRU CONDEESCU

Trandafirul și scoica

Între cele două cărți ale Marelui Nicoară, despre care scriem — *Boala crinilor*, placheta apărută în urmă cu un an la Editura Eminescu, și ultimul volum *Obiectele verii* (Ed. Albatros) — nu se află numai o diferență de timp „editorial”, ci distanța dintre două vârste poetice separate de pragul celor treizeci de ani ai autoarei (n. 3.XII.1948), care marchează alcătuirea lor reală: distanță vizibilă nu atât printr-o schimbare a elementelor (motivele poetice se relau în evoluția acestei poete), ci printr-o mai profundă „roștire” de sine, o „limpezire” a temelor poetice și o improspătare a limbajului (ca în poemele în proză din ciclul *Lucruri năstrușnice*, anunțate de citeva fragmente din volumul anterior): „Sufletul acesta pe care nu îl pot struni, infulecă tot ce vede: miniaturile aurite ale vechilor cărți, flori, sutele de cărți ale bibliotecilor, purpura unui amurg, porțelanuri, încrustațiile unui cristal greu, tot ce scînteie, miroase tot ce e frumos”. În ciuda unor tendințe vizibile în unele „meditații” lirice (remarcabil poemul *Armurile timpului*), Mara Nicoară nu este însă ceea ce s-ar numi obișnuit o „scritoare”, ci în primul rînd o poetă. Poezia este la ea necesitate vitală și exces de trăire, cuvintele sînt prelungiri directe ale stărilor sufletesti (dar și ale abstractizării emoției, demonstrînd uneori) adresîndu-se parcă unei lecturi „senzoriale” în mișcarea imprezvizibilă a unei beții de imagini

pătimașe și jucăuse, desfășurîndu-se cînd simplu în interioare, cînd grațios ingenioase într-o natură stilizată, ca în rococoul senzual și „prețios” al tablourilor lui François Boucher. Orice „literaturizare” prea apăsătoare strică efectul ghirlandelor de cuvinte cizelate rafinate („Privesc pietrele aruncate pe țărîm / Turmele caprele albe ale valurilor / Le-au lins și au scobit în ele / Goluri pentru ceasornice” — a trata imaginea drept „semănătorisită”, cum procedează un tînar recenzent, e semn de curată inadecvare critică), pîndite — ca întreaga artă a acestei sensibilități „fin de siecie”, exaltată de strălucirile suprafetelor și oglinzilor — de ariditatea degustării „spirituale” a senzației („Fiecare suflet, un gong de aramă în care bat sunetele de gheață ale toamnei. / Oglinda este un pește, s-au depus pe ea solzii cuvintelor de ieri”). O involburare a culorilor străbate poezia Marelui Nicoară cu tonuri diafane de roz și argintiu și nuanțe tandre de azur și galben, ca desfășurarea spumoasă a unor rochii somptuoase („Cînd să mai visezi? Desi uneori / Ți se pare că ai casa înconjurată de un nor / de argint, / Intinzi mîna, și găsești o floare galbenă...”). Dar culorile din care se intrupează versurile sînt pastele grele de roșu purpuriu și aur strălucitor care poleiesc lumea ascundîndu-i urînia și cenușul. Crinul, crizantema, pasărea galbenă rămîn o aspirație în timo ce poemul se aprinde de petele violente

Vorbiți și scrieți românește

AIURE. De la acest adverb avem derivatele a aiuri și a aiura, binșor diferențiate semantic: *mă aiurește, cutare se aiurește* = a (se) prosti, a spune (sau a umbla cu) lucruri de necrezut, care să-ți incurce înțelegerea celor din jur. Nu mă aiuri, vorbește clar! În schimb, *cutare aiurează* = delirează. Cf. și aiurit, aiureală — derivate de la aiuri, față de aiurare. Dacă în textele literare mai vechi se poate constata o ezitare între cele două forme verbale, în limba română actuală, vorbită azi, se face deosebirea clară între a (se) aiuri și a aiura, greșit date în DEX ca sinonime. *Cutare nu se aiurește, ci aiurează.* Avem aici un bun exemplu de diferențiere semantică între un verb de conj. I și unul derivat de la aceeași rădăcină, de conj. a IV-a. Să sperăm că alte exemple asemănătoare ne vor îngădui pînă la urmă să distingem semantic între cele două conjugări.

Derivatele aiurare și aiurare se deosebesc și ele în privința sensului.

Inrudite cu aiurea sînt și adverbele **AINDE, AINDEREA** = altunde. Astăzi, min-e-s p-aicea, Mine-alaltă p-aianderea, Astăzi beau apă din Criș, Mine-alaltă din Somș.

AJUNA. „A minca de sec sau de post. A posti. „Ajună trei zile nemîncat (Dostoievici) Ajună... pentru că n-are ce minca.” Fetele (la unele zile de sărbătoare n.n.) nu mîncîncă, pînă nu sîrăută crucea... De aceea zic în doină: Ce bărbat am căpătat, E păcat c-am ajuns. Și noaptea să fi

mîncat. Tot mai bun mi s-ar fi dat! “ A nu minca nimic: „Cine-ar putea spune nopțile petrecute în lacrimi... nopțile fără somn și zilele ajunînd”.

Cuvînt pe cale de a fi uitat, odată cu obiceiul care nu era rău deloc, dacă e să credem ultimile recomandări ale medicinei.

ALB în citeva expresii utile și azi: *de cînd lupii albi* = în vremurile de demult, *lumea albă* (în opoziție cu *lumea neagră*) = lumea pămînteană, *calea albă* = drumul pe care merge mireasa la casa mirelui, îndată după nuntă: „Paharul pe care părinții miresei îl dau tinerilor căsătorii de băut acum la despărțire și după care îi demit apoi în pace din casa lor, se numește, mai ales în Moldova, „pahar de cale albă” (Marian). „După cetirea actului, soții pleacă în „calea albă” (Iorga). În Dobrogea, vîntul care bate dinspre miazăzi se numește *bălan* sau *alb*. La feminin Alba este numele zorilor, al aurorei, iar în alte regiuni, al fîntii, al primei zăpezi. În satul maică-mii „a intrat bălana-n sat” se spune cînd cade prima ninsoare. Derivate: *albei* (blond), *albețe* (util alături de *albeață* al cărui sens s-a restrîns, prin concretizare), *alboare* (lucire albă, „că-i pămîntul ca un mușon, și un fel de alboare, ca apa, prin prejurul lui”), *alburii* (a străluci ca alboarea, „calea robilor alburea pe cerul liniștit”), *albuș*, *albiu*, *albiu*, *albișor*, *albol*, *albime* etc.

ION COJA

O poemă-simbol a lui Goga

După lungi și grele confruntări politice, care i-au adus numai decepții și suferințe, îndepărtîndu-l de creația literară majoră, Goga se retrage la Clucea și completează un volum de poezii scrise de-a lungul anilor, regăsindu-și, miraculos, forța expresivă a verbului său.

În volumul de postume *Din larg* (1939) se află *Cărbunii*, scurta poemă de o mare densitate lirică, simbolizînd istoria unei vieți tumultuoase, tensiunea luptelor pentru un ideal și realizarea lui în Unirea cea mare din 1918: formarea Statului național unitar. Goga a fost unul dintre ctitorii lui, cum se știe. Dar poema aceasta este de fapt un testament și un îndemn la continuitatea eforturilor de construcție, de solidaritate și frăție între generații, între cei ce au fost și cei care vin. Transparența versurilor și simbolul imaginilor conturează adîncimea meditației poetului. Să-l ascultăm gîndurile de pe urmă, acum la împlinirea centenarului nașterii sale:

Cărbunii cînd țî-or arde-n vatră,
În seri de ani tîrzii și goi,

Tu, stînd la lespede de piatră,
Să te gîndești c-am ars și noi!

Iar cînd din ochii de jăratie
Vor tresări scînteie, scînteie,
Să știi că visul meu sălbatic
S-a mai aprins odată-n ei...

Sensurile adînci ale unor sintagme, specifice limbajului poetic al lui Goga, sînt grăitoare acum, în gravitatea mesajului ultim poate, cu suprema mărturie a credinței sale în supraviețuire prin ceea ce, el și generația sa, au putut realiza: am ars și noi, — ca niște cărbuni în vatră, — un gînd altot pe o realitate a vieții familiare, țărănești. Cele opt versuri reinvie verbul străbătător al lui Goga pentru a ni-l păstra viu pe poet, aliat al visurilor de creație contemporană.

Cărbunii rămîne o bijuterie lirică și un simbol al gândirii și al artei poetice a lui Goga.

GH. BULGAR

constelația lirei

ILARIE HINOVEANU

Speranță

Pământul bun, pământul mui, Mușcat de plug, rănit de elumă, Strivit de tancuri în puhoai Tăria piscurilor moaie.

Așa-ntore stele cald și rece Destinul nostru îl petrece Prin vînt de viață și de moarte Tot mai aproape de departe.

În el mor vise, nase idei, Apun victorii, aștrii grei, Pământul singeră spre soare Albastră jale călătoare.

De lungă vreme ne aduce Propțiți de cer, lipiți pe cruce, Potopul luptelor de ură Sorbindu-l pașnica natură.

L-am sărutat pe rouă crudă Cu buze seci, de paparudă. În mărăcini de pălămizi Durerea cimpul a deschis.

Din asprul brazdei suflet ros — Cîntate sus, murite jos — Tulpini de flori pâlind visează Luminii vieții caldă rază.

Fugă

Priviți șacalii cum îndură Cuțitul foametei mîncînd Le arde singele pe gură Rod inimă, privire, gînd.

Elanuri viscolite-n oase De necurmte bătălii, Amurguri singerind viscoase Infierbîntate berghelii.

Casapii doborînd destine Cu streanguri, intrigi și măciuci Nu pot astîmpăra în vine Foamea șacalilor năuci.

Cînd noaptea îi izbește-n față Cu raza unui singe mut, Păduri de negură înhață Călfîndu-i firavru-nceput.

Acolo-l carnea dătătoare De viață, moarte și destin. Acolo clocotul de soare Din care naștem și pierim.

Acolo pulberea minunii, Pustiul lumii înghețat, Inelul nepătat al lunii La gîtul vremii spînzurat.

De raza singelui minaii Cu ochii-n lacomă beție, Pe goana foamei inspumați În zori, șacalii se sfîșie.

1877, Iarna

In memoria lui Ion al Ioanel din Izbiceni-Olt

În tranșea înghețată Colții crivățului mușcă, Sabia privirii cată Țîntă focului de pușcă.

Răbdă Ioane iarnă dură, Veacuri multe ai răbdat Și străinu-n bătătură Și hotarul sfîrtecat.

Răbdă vremea călătoare Vlăguită de urgii, Conferințe planetare Urzind sfori pe oameni vii.

Trec răvașe în serviete Cu rădvane diplomate, În cuvinte nici confete, Nici surisuri, nici dreptate.

Sub cerneli de negru furu Și stampilele-cocarde Nu știu ce și nu știu cum Soarta noastră o tot arde.

Nu la plumbi de bătălie Impărații vin să vadă Mînioasa-ți viteză Pe furtuna de zăpadă,

Ci-n ascunsele unghere Cu mătăsuri și satrapi Fîdîn tine sorb putere De calvar să nu mai scapi...

...Spre redute boii sue Cu genunchii frînți în rugă, Limba tunului gâlbue Începu pe jug să mugă.

Peste aburii cimpief Drumurile răsfirate, Spinii albi ai sărăciel Pe bordeiele din sate.

La răsucii de cînte sfîntă Zac rădvanele secrete, Ion asupra lor s-avîntă Și le vămue cu sete.

Reintors în luptă sol Strigă peste iarnă dură : „Împărații ead în gol ; Sint stăpîn pe bătătură“.

Istorie vie

Chemați tovarășii de lupte Tumultul vieții să îl serie, Istoria să îi asculte În bătălia veșnic vie.

Să pară luți ca o tornadă Sub ideal infrînți sau tari, La vîrsta dusă prin zăpadă De negrii timpului ogari.

Cînd vâlul moliciunii tras Destine va-ncerca să-mbete, Să fie toți la un popas Uniți de zîmbet și regrete.

Cît omenirea se sufocă În lanțul unor inși bogăți, Voi luptători cu braț de rocă Iubiți-vă mereu ca frați.

Trimși de lumile sărace Cu soare-nalt să le slăviți, Furtuna vremii vă e pace, Abia vă nașteți cînd muriți.

Numai vîntul

Sufia nepăsare peste statuia gîndului ingenucheat umil la picioarele tale iubire, Valuri de strigăte se izbeau de fărîmîl stîncos al auzului meu. Urișele păsări ale plînsului agonizau bătînd eu disperare aerul durerii și mureau cu ochii speranțelor serum. Totul ardea și pierea numai vîntul sufla nepăsare...

OCTAVIAN NESTOR ■

Carul

Nu celebrez moliciunea boilor prin Ulcioase ierburi. Amîntese Ochii lor tremurînd în lumină. Pe drumuri vărsate-n miresme Trece memoria ca un oștaș Sting-drept, stînga-mprejur. Cît a rămas ? Cît am uitat ?

Carul cu tîn, carul bătrîn ? Mai trece, mai treacă prin lume Care cu mere și prune. La carul mare, la carul mic Fericit mă despice.

Declarație

Ceoa ce spun de-aici încolo sună A moarte de om — eu însumi fiind Victima privighetorilor. Susnumitele Mă urmărese din fragedă copilărie. Unele chiar mi-au încălcat integritatea Cuibărînd în inima mea — Și, uite, Au pui zburători și totuși nu pleacă. Fie într-un ceas bun.

GH. LUPU ■

Oena Slănic

O gură de aur laudă-n cetate ca un munte de sare inconjurînd, Lumea-i bolnavă de eternitate Și lacrimi cît marea aud plîngînd.

ruginite verbe latine la timpul trecut Cară imagini din oena de sare, Revolta mă poartă în brațe de lut Și din tăcere o silabă sare — răsare.

Intră-n cuvinte acum ultima noapte Purfînd pe umeri ca pe-un mormînt Această logică ce arde-n șoapte Gîndul primăverii-trist legămint.

Așteaptă-n doliu memoria acasă, Luna-mi culege chipul din apă, Deasupra luminii cîntă o coasă Și viața din moarte erunt se adapă.

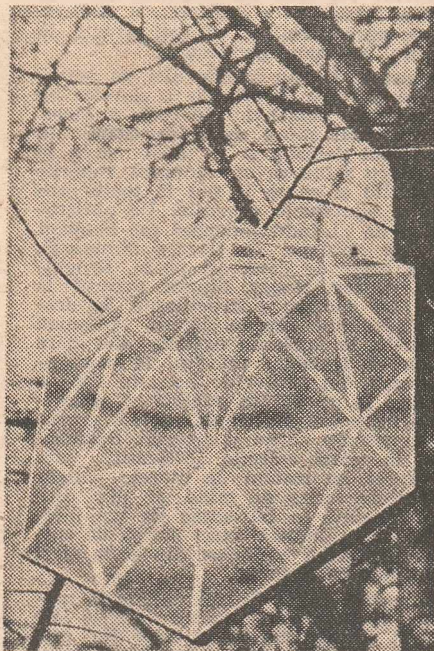
Amintiri despre grota nopților

decit piatra mai tare este lacrima eum mă doboră sub lentă curgere sferă a durerii, oglindă flagelară, eu umbra pămîntului arzînd în focare

mi-e fruntea grea sub ninsoarea întunecimii octombrie deschide-n trecut porți de mănăstire prin care trec eu smerenie cuvinte indoliolate, arse de lumina timpului...

Fără speranță mă așez în fotoliul albastru fericite iluzii ard în florile artificiale și-n peștera muierii aud putrezînd aerul mîncîunii nu mă atinge veninul acestor mărăcini drept rîmîn în fața melanholiei, eu fruntea de marmoră a tristeții, drept să se facă spiritul locului, puterea de-a fi eu însumi cînd totu-i amăgire. o, cum am iubit steaua speranței din roua căzută pe ochii trandafirilor... Niciodată rana nu-i mai strălucitoare sub colții de fiară a realității...

AUREL M. BURICEA ■

FLORIN MAXA ■

Spune-mi...

(Bacoviană)

Spune-mi, iubito, dacă lacrimile tale au sare Pentru sufletul meu condamnat la regim ? Timpul ne bate cu elipe barbare Și nu întîrzie oricît de puțin

Spune-mi, iubito, dacă ochii tăi au lumină Pentru inima mea în întunerie lăsată Dacă pentru un gînd ai ziua senină Sau la această idee n-ai gîndit vreodată ?

Spune-mi, iubito, dacă ai trupul de inger În fața lui s-ar putea să închin E-o rană în piept Poezia și singer Mai toarnă-mi, oricum, o cupă cu vin !

Poem

Tramvaie de cîlți traversează orașul Cînd singele urcă-n spre soare Echilibrul zilei-i zdruceinat de un fluture Condamnat la moarte de-o floare.

DIONISIE DUMA ■

Curier literar

Georgian Istrățescu, după o oarecare meditație, ține să ne comunice că soarele : „Ne dă lumină, căldură / Ne dă speranță spre mai departe / E o stă obîșnuită / E la fel ca celelalte ?“ Am citat din poezia (?) Stele, Intr-o alta Pescăruș, aflăm că : „Deasupra mării / Plutește în aer / O pasăre albă, frumoașă // Zboară lin / Cu aripile-ntinse / E ca o barcă pe un lac liniștit / E ca o balerină în aer / E ceva feeric.“ Dincolo de aceste banalități aproape insuportabile, respectivul autor ține să ne mai chinuie și cu inadmisibile greșeli de ortografie : „i-mi face semn, totuș doresc ceva, pămîntul e acelaș, v-oi visa“. Unor astfel de scrisori nu le putem spune decît un CATEGORIC NU, părere pe care ne-o exprimăm și în legătură cu încercările trimise de Dochîța I. Plăcintă, Ion Săndulescu, Mihail Croitoru, Maria Băloiu, Florea Gheorghe, Dan Vulpescu, C. Niculescu, Ecaterina Cerneschi, Anis Derama, E. Ionescu, Teodor Marian, Gherman Gheorghe, Elena Ionescu-Cringuri, Ion C. Pădureanu, Olimpia Pop, Elena Ungureanu, Zamfir Maria, Mona Pastramă, Dumitru Pietraru, Bogdana Andrei, Carmen Bureca, Nora Sandu, Radu Ilie, Carmen Petre, Ioan Chende, Norge Neghad, Pavel Andor, Andrei Trifu, Nicolae Culcea, Truca Gogă Bondoc, Alexandru Chiș, Gheorghe I. Negoescu.

O altă categorie de încercări într-ale poeziei sînt de tipul și valoarea celor trimise de Mircea Chiriță : „O lacrimă din univers / printr-o goană triumfală / minată poate de-un eres / prin colbul din cimpia-astrală“. Am citat din poezia Meleor. Dar să cităm și din poezia Primăvara : „Ride vișnu-n cărare / min-dru ca o fată mare / vișin ride și se-ngîină / eu un dor de lună plină...“ Cele două fragmente fac dovada că autorul are o oarecare îndeminare, dar modelele sale poetice sînt mult depășite ca timp și ca expresie. Bineînțeles că și acestui gen de poezii nu le putem spune decît același categoric nu, dar celor ce ni le trimit, pentru că se vede că sînt cît de cît obișnuiți cu scrierea, fie ea și depășită, a gîndurilor și simțămîntelor ce-i încearcă, le spunem să se adreseze mai întîi unor cenecluri literare, unde, după părerea noastră, vor afla multe lucruri noi și folositoare scrisului lor.

Manuscrisele nu se inapoiază.

V. N. ■

Un strîmt arhipelag

S-a spart în tîndări ziua cu guler de mătase și-aripile resfrinte în caldă catifea, încît o iau la apa în care se scaldase pe noapte-n taina lumii, cu-amăgitoarea stea.

Ea trece cu păstala care pleznește-n erug vărsîndu-și coaja-aprînsă a orei trecătoare și-mi lasă fulgerate uimirile pe rug, să știu cînd buza-i arsă și singerînd mă doare.

Mi se desprinde-alături un strîmt arhipelag din zările în care-s uraniu viu și crom. Și nu pot din abisă-mi să nu dau în vileag incandescenta-argilă ce cade de pe om.

Am adunat

Și-o sete m-a cuprins, necunoscută de ierburile — amare, de pelin. Se spală zilele podgoriilor cu vin roșînd pămîntu-n ploaie nevăzută.

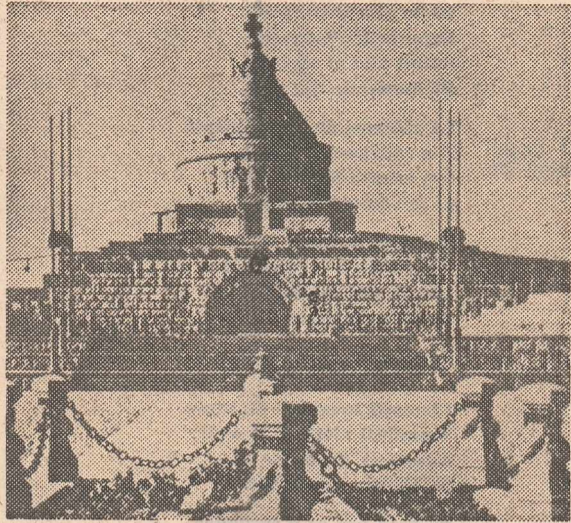
Și se prăvăle-n șanțuri dimineața gonînd să soarbă — aromele în jur. Luciferii mă-acoperă ; să-i fur mă-mpiedică tăcerile și ceața.

Sosese buimac, iar părul mi-l de rouă, și minji de aur umblă toropiți. Am adunat toți norii risipiți cu palmele de vînturi, amîndouă.

AL. RAICU ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Urmind cu evocarea primelor luni ale anului 1917, Ion Gh. Duca insistă asupra cazurilor de „vinzare a conștiinței” din vremea neutralității. Știut este că în acei ani personalul Legației germane la București desfășurase o activitate sistematică de corupere și îndrumare a unor persoane publice și a unor organe de presă către politica imperialismului german. După intrarea României în război, la societatea de petrol „Steaua română”, în casa de fier a fostului director Gunther, s-au descoperit registre în care erau consemnate sumele de bani întrebuințate pentru „cumpărarea” unor oameni politici din România. Între paginile acestor zdrobitoare probe, unde era însumat un total de 37 000 000 lei, își aflau numele Gh. Bogdan-Pitești (asupra cărui I.G. Duca va reveni în partea finală a capitolului) — cu suma de 840 000 lei, N. Fleva — cu 100 000 lei pentru ziarul „Libertatea”, Al. Bădărău — cu 50 000 lei. Și tot în seiful lui Gunther s-a găsit o cantitate de otrăvă pe care era notată indicația că omoară liniștit în 7—8 zile.

Memorialistul relevă, apoi, câteva detalii privitoare la organele de presă ale partidului de guvernământ, cu care prilej vorbește și de aportul personal adus pe tărîmul gazetăriei (cu deosebire în contactul fructuos purtat permanent cu corespondenții de presă aliați). Date mai puțin cunoscute ne oferă și în legătură cu ziarul „România” — editat de Marele Cartier General al armatei și la care și-a adus o remarcabilă contribuție mai toată floarea scriitorilor române aflați pe atunci în Moldova.

Spre a se intensifica imperiosul proces de cunoaștere a României în străinătate sînt activate legațiile de la Paris, Londra, Roma ș.a.; se organizează trimiterea unui grup de profesori universitari în Apus — în scopul de a întregi propagarea cauzei românilor în conștiința opiniei publice din țările aliate — memorialistul consemnă și în acest sens prețioase informații. Pline de culoare sînt imaginile zugrăvite de I.G. Duca, atunci cînd rememorează campania de regenerare sufletească dusă, în acele luni grele, în interiorul țării. Nu pe front, unde moralul ostașilor era excelent, tonic și reconfortant pînă și pentru cei atinși de aripa deznădejții; ci în Iașul spitalelor încă pline de răniți și al refugiaților, în mijlocul trupelor în refacere. În această ordine de idei am reținut mai cu seamă ciclul de conferințe publice — despre „Principiul naționalităților” — ținut de N. Iorga; de asemenea, festivaleturile interallate prezentate cu tot ceremonialul pe scena Teatrului Național ieșean. Apoi, concertele date de diferiți artiști români, între care marele muzician patriot George Enescu, în anul aniversării celor 100 de ani de la naștere, rîndurile ce-l închină Duca compunînd în mod cit se poate de fericit un vibrant omagiu adus unuia din gloriile spiritualității românești.

STELIAN NEAGOE ■

A fost din partea noastră o greșală gravă că nu am luat măsuri penale împotriva tuturor acelor care în timpul neutralității își vinduseră conștiința. Cînd am vrut să ordonăm cercetările judecătorești, a început dezastul. Și toți vinovații cuprinși în hirtiiile lui Gunther au beneficiat de acest concurs de împrejurări. De mai multe ori, la Iași, i-am atras atenția lui Brătianu că această toleranță slăbește moralul țării. Îmi dădea dreptate dar tot amina și, din aminare în aminare, am ajuns ca să rămîm toți nepedepsiți, ba mai mult — ca pe urmă unii dintr-inși să ne sfideze ei pe noi. Firește adversarii noștri nu s-au dat în lături să declare că atitudinea lui Brătianu era dictată de interese de partid. Se spunea pretutindeni că Brătianu mușamaliza chestia fiindcă pe listele lui Gunther figurau partizani de ai săi. Se șopteau chiar numele lui Ferechide și al lui Morțun. Adevărul e că spre cînstea partidului liberal, nici un membru al său nu figura pe aceste liste... În schimb listele erau pline de prieteni ai lui Marghiloman și chiar Take Ionescu. Mai mult, cînd după revoluția rusească s-au dezvăluit și tainele arhivelor imperiale rusești, s-a constatat că pe listele negre de la Petersburg figurau numeroși amici ai opoziției intervenționiste. Dar nici aci vreun singur liberal. Partidul nostru ieșise curat din toată corupția neutralității. Și totuși el era cel hultit, acuzatorii lui erau vinovații aliaților sau Puterilor Centrale. La urma urmei merităm această hultă dacă n-am știut să infierăm pe vinovați și dacă n-am știut să ne apărăm onoarea cu hotărîre și să asigurăm, prin aceasta, izbînda adevărului și a dreptății.

Noi, partidul liberal, aveam două ziare: „Mișcarea” și „L'Independence Roumaine”. „Mișcarea” era ziarul organizației noastre din Iași. O conducea Nicu Maxim, o minte limpede și un spirit ponderat. Cîțiva ziaristi refugiați de la „Viitorul” — ca Hasnaș, Compotea, Tăușan — au venit să îi completeze și să îi întărească redacția. „L'Independence Roumaine” a trebuit să fie reorganizată în întregime. Am incredințat această sarcină amicului Drăghicescu care a îndeplinit-o cu multă răvnă și cu mult devotament. Pe lângă el, ca redactor mai de seamă, era un tânăr evreu Algazy, secretarul lui Tavernier, un ziarist de mult talent, foarte muncitor, cu o inteligență foarte subtilă și care mă interesa nespuse de mult fiindcă sintetiza toate calitățile curioase și îngrijitor de putericele sale rase. După război, Tavernier l-a luat cu el la Paris unde și-a creat repede, la „Le Temps”, o situație din cele mai bune și a murit în urma unei infecții din neglijența medicilor. L-am regretat cu atât mai mult cu cît a lăsat în urma lui o familie numeroasă pe care o întreținea cu munca lui neobosită și o încuraja cu o dragoste și o solidaritate semitică mișcătoare.

Mai tîrziu au apărut încă două ziare — unul numit „Acțiunea” al unui anume Nicolau, fratele ziaristului din București cu același nume, și altul numit „România”. Acesta din urmă era ziarul oficial al Marelui Cartier, ziar de front care se vindea însă mult și la Iași. Inițiativa inițiatorii lui o luase generalul Prezan și principele Carol. Era continuarea planului meu din primele zile ale declarării războiului. Ideea era de altminteri nu numai bună dar și logică. Moldova era plină de scriitori băstinași și refugiați. Ce întrebuințare mai bună li se putea da, decît punîndu-i pe toți să scrie pentru a susține moralul soldaților și al populației civile. Mulți din cei aflați pe la diferite regimente au fost aduși la Iași și mobilizați la redacția „României”. Se constituie un comitet de redacție compus din Delavrancea, Minulescu, Corneliu Moldovan, P. Locusteanu, Goga, George Ranetti, Mihai Sadoveanu și Gongopol. Director fiind Sadoveanu iar printre colaboratori: Radu D. Rosetti, C. Bucsan, G. Rotică (bucovineanul), Aurel Marcu, C. Caranfil, D. Marmeliuc, Virgil Bărbat, Mircea Rădulescu, etc. Primul număr a apărut în februarie. Inspiratorul și conducătorul efectiv era aghiotantul generalului Prezan, maiorul Petrescu. Un tânăr și necunoscut avocat din Ploiești, care luase în căsătorie pe sora doamnei Prezan, fosta doamnă Negulescu, de altminteri

1917 — Primele luni (urmare)

terii simțitor mai bătrînă decît el și care datorita acestei împrejurări îndoindu-l privilegiu de a ocupa la adăpost un loc de încredere la Marele Cartier și de a fi adus să joace prin „România” și rolul quasi-politic de îndrumător al opiniei publice. Nu era lipsit de oarecare inteligență sau mai bine zis de acea facultate specific românească de a prinde lucrurile cu ușurință și de a se strecura cu șiretenie prin greutăți. Și-a închipuit însă prea lesne că e într-adevăr un mare personaj și a creat astfel protectorului său neplăceri și lui oarecare antipatii, care după război — cînd a fost din nou redus la singurile lui puteri și cînd o sentință de divorț l-a scos din rodnicul cerc al familiei Prezan — a căzut într-o obscuritate ce pare definitivă. Totuși, atunci la Iași era un mare personaj.

Cu acest ziar nu aveam nici un amestec. De cenzura propriu-zis a ziarelor nu mă ocupam personal. Mavrodi o făcea. Venea numai să-mi ceară deslegarea în cazuri mai delicate și se ținea mereu în contact cu mine ca să cunoască vederile guvernului și ca să îi dau în toate problemele directivele venite. De „Mișcarea” și de „L'Independence” mă ocupam însă de aproape. În fiecare dimineață, adesea chiar de două ori pe zi, Drăghicescu, Algazy, Haneș, Maxim veneau la mine. Le dădeam instrucțiunile, le arătam chestiunile asupra cărora trebuiau să insiste, le înmînam extrase din ziare străine ce trebuiau folosite, le comunicam vești din teritoriile ocupate spre a le aduce la cunoștința publică cu comentariile necesare. Mai mult, dictam personal numeroase notițe și articole. Răsfoind acum în urmă colecția „Mișcării”, am fost mirat eu însumi de marele număr de articole scrise de mine și din care unele prezintă în întregime un viu interes fiindcă oglindesc exact starea de spirit a guvernului românesc din acele mari și zbuciumate vremuri.

De asemenea, în fiecare dimineață primeam vizita lui Tavernier de la „Le Temps”. Raporturile cu el erau din cele mai plăcute, înțil fiindcă era tipul francezului simpatic și al doilea fiindcă se identifica așa de mult cu aspirațiile și cu suferințele noastre încît nu mai aveam cu el impresia că te afli în fața unui străin. Prin el comunicam presei franceze ceea ce socoteam trebuincios cauzei noastre și tot prin el se stabileau între mine și deci între guvern și Misiunea franceză raporturi mai intime. În viesparul de intrigi al Iașilor refugiuului, multe incidente, multe greutăți au putut fi dejucate prin contactul meu permanent cu Tavernier. Cunoscînd adevărul, știînd gîndul nostru intim era destul ca de la mine să treacă pe la Legația franceză sau pe la generalul Berthelot, care în restimp se mutase și el la Iași, pentru ca lucrurile să fie lămurite și neînțelegerile evitate. Ceilalți corespondenți de ziare străine, atît de numeroși la început și la București și la Iași, acum ne cam părăsiseră. Cu rușii nu aveam aproape nici un contact. Revoluția odată izbucnită se întorseseră în Rusia. Se vede că cei mai mulți erau revoluționari camuflați sau revoluționari în întimitatea sufletelor lor. Cu reînvierea libertății, Iașul cu mizeriile lui nu îl mai interesa. Mai des vedeam pe Braun și pe Dubochet. Amîndoi au avut o atitudine corectă și ne-au adus servicii. Braun — un evreu român anglicizat în Brown — era ofițer britanic, printr-unul din acele miracole a căror taină evreii singuri o au. Era vesnic vesel, îndatoritor și optimist. Trăia în întimitatea lui Rattigan, secretarul Legației britanice și izbutise să capteze și bunăvoința mai grea de obținut a lui Thomson. Thomson îl judeca, îl învinuia îndeosebi că scrie o englezească imposibilă (ba bine că nu — se mira și el că o scrie și pe aceea după studiile superficiale ce făcuse în București) dar îl tolera și îl întrebuința. Bătrînul Bouchier care de vremuri imemorabile era corespondentul ziarului „Times” în această parte a lumii își avea reședința la Sofia

și era de un bulgarofilism cunoscut. În primele zile ale refugiuului, cu corneliul său acustic, a venit să mă vază la Mitropolie. Nu-și putea ascunde disperarea de a vedea țara sa în război cu scumpa lui Bulgarie. Bănulesc că în fundul sufletului său, Turtucaia și ocuparea Dobrogei i-au umplut inima de o nesfîrșită bucurie. Față de noi avea simțămînte de antipatie pe care nici confraternitatea militară cu patria sa nu au putut-o micșora. Așa la Iași, n-a avut decît un gînd: să plece și așa și-a făcut. S-a dus în Rusia și de acolo în Anglia. Îndată ce armistițiul a fost scîlbit, s-a întors la Sofia. Bolnav a apărut cu ultimele lui puteri cauza Bulgariei invinse și a murit la Sofia, Bulgaria recunosătoare făcîndu-i funeralii regale. Pentru noi a fost mai bine că n-a rămas în Moldova. În starea de spirit în care se afla, nu s-ar fi putut abține să trimită la „Times” informații tendențioase sau chiar lămurit răuvoitoare. Dubochet era un elvețian palid, blond și delicat. Reprezenta pe lângă ziarele patriei sale și ziarele franceze. Ne-a arătat întotdeauna o sinceră prietenie și a fost neconștient de o corectitudine perfectă.

Totuși e netăgăduit că acțiunea pe care o exercitam prin acești corespondenți și prin aceste mijloace restrinse asupra presei străine — erau insuficiente. Ne dădeam bine seamă de aceasta prin știrile ce ne veneau de la Paris, de la Londra, de la Berna și din Italia și mai ales prin cuprinsul ziarelor din aceste țări. În genere, afară de presa franceză în care se puteau găsi din cînd în cînd unele excepții, presa aliaților continua să se ocupe prea puțin de noi. Rare ori apăreau vești din Moldova și adesea se strecurau note inexacte sau chiar puțin amicale care de fapt erau ecoul nesocotitelor clevețiri ale compatrioților noștri sau al calomniilor vrășmașe trecute prin sita neutrilor: Olanda și Elveția.

Am înțeles deci că — pe lângă o acțiune mai intensă a legațiilor noastre din centrele respective — se impune o propagandă mai sistematică și mai hotărîtă. În consecință, fiindcă la Iași erau mulți profesori universitari fără întrebuințare și dintre care unii aveau legături în Franța și doreau să plece la Paris — ne-am gîndit că cel mai bun lucru ar fi să le punem mijloacele convenite la îndemînă și să îl trimitem în Franța să facă propagandă. După diferite discuții s-a stabilit ca să plece 12 din care cei mai mulți de la Universitatea din București, și anume: Pangrati, Hurmuzescu, Dănilă, Lalescu, Pompei, Drouhet, Ursu, Murnu, Măndrescu, Niculcea, Tafrali și Găvănescu. Conducătorul echipei era Pangrati. Înainte de plecare am avut cu el în întunecoasa odăită ce-mi slujea de birou în casele Praja mai multe întrebări în care le-am dat instrucții. Ca punctele asupra cărora urmau să insiste mai mult să fie bine precizate, le-am remis chiar un memoriu scris cu vederile noastre. Din nenorocire, lipsiți de coeziune personală între ei, neurmînd un plan bine definit și metodic, abea sosiți în Franța, acești profesori s-au imprăștiat și rezultatele acțiunii lor au fost departe de a corespunde așteptărilor noastre. Nu e vorba poate că au și ei circumstanțe ușurătoare. Nici nu le-am pus la îndemînă toate mijloacele materiale necesare. Poate că nici Legația din Paris nu le-a dat tot concursul. Dar ceea ce e neîndoieinic, oricare ar fi vina noastră a celor din Iași, e că sufletul apostolic a lipsit acestor reprezentanți ai înaltei culturi românești. Era cu atît mai trist cu cît mulți dintre ei fuseseră tocmal în timpul neutralității, printre protagoniștii, cel mai nerăbdători și cei mai inflcărați ai intrării în acțiune.

Tot pe atunci, părăsînd direcția „Independenței” a plecat la Paris și amicul Drăghicescu, care singur a făcut mai multă propagandă decît cei 12 profesori universitari laolaltă. Într-adevăr, cu tenacitatea sa de țaran oltean, Drăghicescu a alergat din redacție în redacție, a luat contact cu iugoslavii, cu Beneș și cu re-

fugiații cehi și a adus reale servicii cauzei noastre naționale. În același timp, un alt tânăr român, Petrescu-Comnen, pe care starea precară a sănătății sale îl ținuse în Elveția, a întreprins pe socoteala lui acolo o operă de propagandă din cele mai rodnice. Înzestrat cu excepționale însușiri de propagandist, Comnen a întrecut chiar pe Drăghicescu — fără a reuși însă a-i depăși bunăvoința care aceea era desigur neîntrecută... Concomitent cu propagandă în afară, era nevoie să ridicăm și moralul țării înăuntru. Toate știrile ce ne veneau de pe front erau excelente. Moralul trupeii era admirabil. Cînd vreunul din noi trecea printr-o criză de deznădejde, i se recomanda ca leac o vizită pe front. Dar erau trupele în refacere și îndeosebi populația civilă, Iașul cu spitalele, cu refugiații, cu cafenelele lui. S-a întocmit deci și aci un întreg plan. Pe lângă acțiunea zilnică a presei s-au organizat conferințe, festivaluri, concerte etc. Conferințe a ținut îndeosebi Iorga. Întil un ciclu pentru elevii școlilor militare. Pe urmă un alt ciclu pentru public; subiectul: principiul naționalităților. Mărturisesc că n-am urmărit aceste conferințe. Știu însă că erau folositoare și c-au contribuit mai ales în primele timpuri, cînd lumea era încă atît de deprimată, la întărirea credinței în biruința noastră.

Pe de altă parte, la Teatrul Național, Mavrodi a organizat nu numai reprezentații care să slujească de distracție publicului din Iași și numeroșilor ofițeri ce veneau în permisie de pe front, dar și o serie de festivaluri în onoarea aliaților noștri. Primul s-a ținut la 19 ianuarie. Festivalul româno-rus cu piese, muzică și dansuri rusești. Al doilea, la 26 ianuarie — în onoarea englezilor — cu muzică, piese și dansuri engleze și pe urmă în fiecare joi au urmat pe rînd, cu același program, festivalul francez, italian, belgo-sirbesc și românesc. Fiecare din aceste festivaluri erau un prilej de manifestări interallate. Legațiile, misiunile respective asistau la reprezentații, erau aclamate șgornotos de public. Lumea avea senzația că nu suntem singuri, simțea solidaritatea ce ne unea pe toți, speranțele renășteau. În calitatea mea de ministru al instrucției eram șeful suprem al teatrelor și ca atare eram silit să asist la toate aceste sărbări. Am putut deci să constat că ele au exercitat asupra moralului lumii o mult mai simțitoare influență decît aș fi crezut-o, cînd Mavrodi a venit să suplească această idee aprobării mele.

De asemenea, artiștii noștri mergeau prin spitale, declamau în fața bolnavilor versuri patriotice, cîntau cîntece, dădeau concerte. În această privință cel mai neobosit a fost George Enescu. Fără răgăz pretutindeni și-a pus talentul în slujba nevoilor țării. Refuzînd orice remunerație, făcînd donațiuni generoase din modestele sale mijloace, stimulînd pe cei mai tineri, alergînd în toată Moldova — a fost admirabil. În acele grele ceasuri ale vieții noastre naționale el s-a dovedit a fi nu numai un mare talent dar și un mare suflet. De atunci, la admirația ce artistul mi-a inspirat-o întotdeauna, s-a adăugat stima ce se cuvine omului. În entuziasmul meu mă gîndisem să dau acestui vrednic fiu al neamului o mărturie publică a grațitudinii oficiale. Am sugerat regelui să-i confere marele cordon al Coroanei. Socoteam că dacă Franța dăduse marele cordon al Legiunii de Onoare unui Saint-Saens, România putea da cordonul Coroanei lui George Enescu cu atît mai mult cu cît Coroana era cel mai mic din ordinele noastre și că îl purtau atîția miniștri obscuri și atîția demnitari obosiți. Regele însă, care în materie de decorații era de un rigorism invincibil, a respins fantezista mea idee, dînd astfel juvenilității mele să aștepte încă o dată că în societățile organizate, pentru personalitățile excepționale continuă și vor continua încă multă vreme să nu existe criteriile excepționale. Aceste personalități sunt turnate și ele în tiparele obișnuite.

Ironii meschine

Gheorghe Tomozei, „fost cronicar de cinema“ după cum pretinde d-sa, publică în Flacăra din 26 feb. 1981, un „apropont“ în chenar ridiculizând premiile acordate de Asociația cineaștilor din Republica Socialistă România pe anul 1979. Și pus pe rele mușcă tot: pe vii și pe morți cu numele lor, numărul și denumirea premiilor, casele de filme și firmele respective, promptitudinea comunicării premiilor, numărul spectatorilor...

Propunem spre luare la cunoștință cititorilor revistei Flacăra câteva din realizările cinematografului românesc în 1979: 28 filme artistice de lung metraj; 273 filme documentare și scurt metraje; 40 filme de animație. În același an s-au înregistrat la filmele din producția internă peste șaptezeci milioane spectatori.

61 realizatori, actori, scenariști, tehnicieni, critici, din domeniul cinematografului, au fost distinși de către ACIN cu premii și diplome. Numele lor sînt cit se poate de obișnuite dar malițiile lui G.T. încep chiar de aici: „Catrinel (dar Dumitrescu... (?) Lista celor 61 premiați ar putea fi considerată într-adevăr cam lungă. Dar G.T. cuprins de răsfățul persiflării se întreabă: „Să fie lista spectatorilor de film din fericitul an 1979?...“ (ș.a.) G.T. se autocaracterizează „om cu gustul arhivei“. Chiar cu acest gen de gust ar fi putut evita capcana unei glume atât de grosolane, care îl descalifică din calitatea de fost cronicar de cinema. În „fericitul an 1979“ (de ce nu?) numărul spectatorilor a depășit 70 000 000.

Într-adevăr premiile au fost acordate cu întârziere. Rătăcite prin niște sertare, au fost aprobate la CCES pe data de 1 decembrie și decernate la 15 decembrie 1980. Cum G.T. nu citește decît revista lunară „Cinema“ află faptul cu și mai mare întârziere, scrie „anunțate doar în 1981“ și procedează cu aceeași promptitudine în „apropontul“ d-sale.

Cusururi ale Caselor de filme există dar nu pentru ea se numesc Unu, Trei, Patru, Cinci. La ce desăvîrșire au ajuns creațiile acestor case este într-adevăr o întrebare, o serioasă preocupare.

Dar cum G.T. recunoaște a nu fi vizionat decît „...3 din producțiile 1979“ n-ar trebui să se mire că nu „realizează“ la ce nivel se află producția națională de filme, și nici nu se face să procedeze la judecări de valoare.

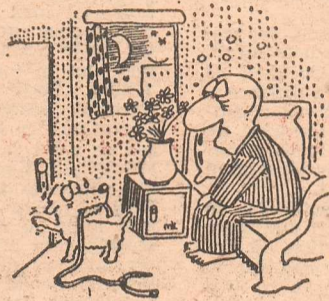
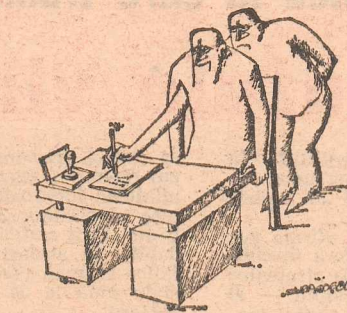
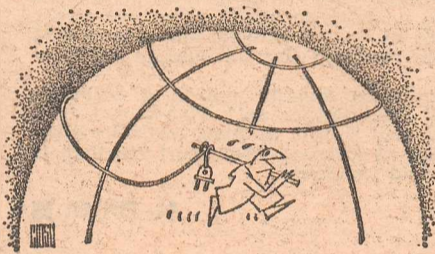
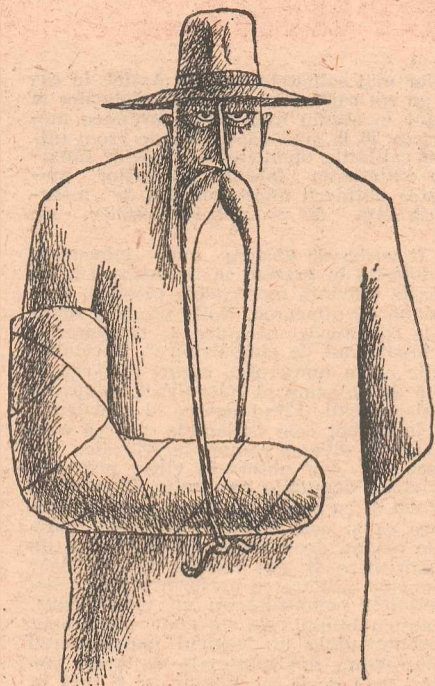
Prelungindu-și plăcerea batjocurei, G.T. se întreabă de ce pe lângă premiile acordate regizorilor, scriitorilor, actorilor de film etc. nu există premii pentru cascadori, cai, pomi etc.? Să meargă d-sa cu subtilitatea persiflării pînă la blamarea calilor. De ce un minunat cal de film n-ar merita o distincție?

G.T. crede că i s-ar cuveni și dumisale un premiu personal pentru cele trei filme vizionate. Cu trei bilete în valoare de aproximativ 12 lei cumpărate în 1979 la cinema, Gheorghe Tomozei reprezintă aproximativ 0,000 000 428 571 din totalul spectatorilor la filmele românești în 1979, cantitate pentru care nu s-au prevăzută distincții.

MIRCEA MUREȘAN

P.S. — Opera prima, distincție acordată debutanților, îl distrează cel mai mult pe G.T. Să fi fost „Pasărea albastră“ de Mme d'Aulnoy sau „Pasărea de foc“ de Stravinsky opera prima?

RACUL.

Caricaturi de ANTON DRAGOȘ, CONSTANTIN CIOSU, MIHAI MATEI și SORIN POSTOLACHE

Andy Constantinescu se amuză!

În ultimul număr pe februarie a.c., al revistei „Săptămîna“ Andy Constantinescu la rubrica „Filatelia pe scurt“ declară zeflemist că „il amuză“ articolul meu din nr. 1/1981 al revistei „Filatelia“! Deoarece conținutul articolului nu este cituși de puțin „umoristic“, ci din contră, mă consider dator să lămuresc lucrurile, mai ales pentru acei cititori derutați în urma „amuzamentului“ cu subînțelesuri al lui Andy Constantinescu.

Articolul meu din „Filatelia“ nr. 1/1981 se ocupă de tematica filatelică angajată, militantă, subliniind necesitatea unor clarificări noționale și a reconsiderării mo-

dului în care sînt prezentate unele exponate cu această tematică în expozițiile filatelice. Este deci vorba de unele aspecte ideologice ale tematicii filatelice actuale.

Totodată, dumnealui insinuează că întrucît „datele“ cuprinse în articolul meu se aseamănă cu cele din cartea recent apărută a tov. Iosif Micu, ar fi vorba, vezi dumneata de „ceva“.

Lăsînd la o parte enormitatea unei atari insinuări, cînd este vorba de principii și idei general valabile pentru concepția ideologică în care se încadrează ambele lucrări, mi se pare că de astă dată Andy Constantinescu depășește limita glumelor cu care ne-a obișnuit și ni se adresează pe un ton de intimitate pe care l-ar putea utiliza pentru colegii săi de la rubrica vecină „Gigă“.

Este cam multă vreme de cînd acest minz teribilos se zbuguește fără friu în micul țarc al rubricii Scurt-filatelică din

pagină. Nu știu ce câștigă cititorii acestei interesante reviste și ce adaugă revista însăși la prestigiul pe care și l-a creat, prin publicarea „smecheriilor“ filatelice ale lui Andy Constantinescu care înțelege să înlocuiască informarea corectă cu superficialitatea, onestitatea gazetărească cu aprecierile subiective și care confundă gluma sănătoasă cu lipsa de bună-cuviință!

Filatelia românească se găsește astăzi la un moment de răscruce al dezvoltării sale, la momentul unei necesare reconsiderări a întregii activități din acest sector al propagandei și al muncii culturale-educative de masă. Avem nevoie acum de sprijinul competent și conștient al tuturor filateliștilor cu simț de răspundere și nu de bagatelizări ale unor probleme serioase.

RAZVAN PANAITESCU

Vînătoarea de vrăjitoare din strada Trapezului

Am mai scris în revista noastră că violența nepedepsită la adresa naturii (a animalelor, a plantelor) poate degenera, luîndu-și ca țintă omul. N-am scris, temîndu-ne să nu părem exagerați, că, uneori, violența în cauză nu este, practic, decît un atac deghizat împotriva omului, asumat de niște inși cu vocații certe de criminali. Din nefericire, faptele ne confirmă în ambele ipoteze.

Faptele, așa cum le vom relata pe scurt, în aceste rânduri, par desprînse dintr-un film despre Ku-Klux-Klan sau despre vînătoarea de vrăjitoare. Vînătoarea de vrăjitoare din cartierul bucureștean Balta Albă, strada Trapezului nr. 2, blocul M-6, scara 1.

Sub pretextul că în apartamentul nr. 3 (proprietate personală) de la parterul a-mintitului imobil ar exista un cîine (sau niște ciini...) și o pisică (sau niște pisici...), a căror prezență e decretată neavenită (ciini și pisicile urmind a trăi, în această concepție, exclusiv în păduri, în virfuri de munți sau pe recife oceanice), se organizează o vînătoare, aparent împotriva animalelor, de fapt împotriva stăpînei lor. Că mobilul real era omul o dovedește, mai mult decît limpede, faptul că cei „deranjați“ de existența patrupezilor nu s-au adresat organelor competente în astfel de chestiuni, adică serviciilor zooveterinare, preferînd să „lucreze“ ei înșiși, cu miinile lor, fără nici un fel de mînuși legale, ce, evident, le-ar fi îngreunat sau împiedicat atacul. Instigatorii acestuia sînt niște locatari ai blocului (C. Stoiciu, P.

Ploșceanu, Victor Constantin, I. Birlădeanu, D. Niculescu, I. Ciocan ș.a.) și un oarecare Fieraru, care se pretinde drept „reprezentant“ al Consiliului popular al sectorului 3, imputernicit „să facă ordine“. (Nu vrem să intrăm aici în detalii privindu-l pe cei numiți, cine sînt, cu ce se ocupă etc. Acesta e alt subiect, mult prea bogat ca să-l constringem la citirea rîndurilor. Menționăm doar că unii dintre ei stau acasă, ca „pensionari de boală“, că unii, totuși, nu stau, activînd foarte harnic ca meseriași-bîșnițari, cu ateliere ilegale improvzate în boxele blocului. Dar asta, cum spuneam, e alt subiect, asupra căruia, poate, vom reveni cu un alt prilej.)

Și acum, faptele propriu-zise. Duminică, 8 martie, de Ziua femeii, la orele 9.30 dimineața, locatara apartamentului nr. 3, Teea Iancu, femeie singură, se trezește ținta unei furibunde agresiuni. Instigatorii, împreună cu alți inși, recrutați de ei sau contaminați de eroicul lor exemplu, escaladează balconul apartamentului (după ce în prealabil îi spărseseră toate geamurile) și năvălesc în casă. Cîțiva dintre huliganii o imobilizează pe Teea Iancu, o lovesc cu picioarele, cu pumnii, cu obiecte dure, alții smulg firul telefonului (ca să rețeze orice apel la ajutor), alții deschid larg ușa (ca să năvălească forțele huliganice acolite, plantate în pragul apartamentului), alții, sub balcon, aprind un foc. Un cîine și o pisică sînt capturate și aruncate în flăcări. Sînt aruncate în flăcări și o serie de obiecte

(îmbrăcăminte etc.) ale victimei. În timp ce victima este mai departe lovită, alți huliganii, înarmați cu rîngi, încep să devasteze apartamentul, sparg mobile, sfîșie haine, nu cruță nimic, nici măcar pereții. Cei ce încearcă să intervină sînt bruscați și alungați de huliganii. La fel pătoste președintele Asociației locatarilor, ing. M. Lăzărescu. La fel pătoste reprezentanta Comitetului național pentru apărarea animalelor, sosită în grabă, în urma unui apel telefonic. Sînt alertate organele de ordine, lucrători ai Cîrcii 13-Miliție, care descind la fața locului, îndeamnă la liniștirea spiritelor și se retrag. Maltratarea locaterei și devastarea apartamentului continuă cu o furie sporită. Lucrătorii miliției revin, apelează din nou la liniște, se retrag. Furibunda agresiune continuă. Reprezentantii ordinii revin pentru a treia (și ultima) oară, propovăduind din nou blîndețea. Banda părăsește terenul cînd se plictisește, cînd obosește.

Incredibil, dar lucrurile chiar așa s-au petrecut! În plin București, în plină zi, sub ochii unui întreg cartier și ai celor însărcinați să-i păzească liniștea, să-i păzească oamenii, să le păzească avutul!

La ora cînd scriem aceste rînduri, apartamentul nr. 3 din strada Trapezului nr. 2, bloc M-6, scara 1, arată ca după un cutremur. Geamurile sînt sparte, la fel și mobilele, la fel un perete, ușa poartă urme de foc. Sub balcon se văd încă vestigiile celui-lalt foc, cu resturi de obiecte și oase de animale carbonizate. Teea Iancu a fugit de acasă, doarme pe la prieteni și pe la rude, temîndu-se de repetarea agresiunii.

Comentariile — cum se spune în astfel de cazuri — sînt de prisos. Încheiem deci aici, nu însă înainte de a aminti — pen-

tru cei ce-au uitat — că trăim într-o societate guvernată de legi. Care legi nu se discută, nu se propovăduiesc, ci se aplică.

ILIE PURCARU

P. S. Tot în legătură cu cruzimea nesancționată (deși legea prevede expres sancțiuni) la adresa naturii, a animalelor. În „Flacăra“ din 8 ianuarie a.c., într-o „Scrisoare comentată“, aduceam la cunoștința organelor în drept sesizarea corespondentului nostru Gheorghe Griguru din Tg. Jiu, al cărui cîine, un Saint-Bernard, animal-monument al naturii, ocrotit de legi speciale, fusese otrăvit de persoane necunoscute, concluzia otrăvirii fiind atestată de Laboratorul de diagnostic al Inspectoratului sanitar veterinar al județului Gorj. Că otrăvitorul sau otrăvitorii au rămas pînă astăzi „persoane necunoscute“, nu asta vrem să discutăm aici. Mai sînt, din nefericire, infracțiuni al căror autori sînt descoperiți mai greu. Ceea ce vrem să amintim aici este obligația, stipulată de Legea presei, ca sesizările și semnalele noastre critice să primească, din partea celor vizați, un răspuns, în termen de cel mult 30 de zile. De la apariția articolului nostru au trecut 75, dar răspunsul încă întîrzie. Un fel de răspuns (datat 25 decembrie 1980, deci anterior articolului din „Flacăra“), emis de Procuratura locală Tg. Jiu, a primit totuși Gh. Griguru, la cîteva zile după apariția „Scrisorii comentate“. Un „răspuns“ care îl înștiințează că (cităm) „din actele premergătoare efectuate rezultă că nu a fost otrăvit de vreă persoană ciinele ce vă aparține“. Rezultă deci, ca să fim în stilul și în sugestia „răspunsului“, că Saint-Bernardul s-a sinucis. Sau că, nefiind „otrăvit de vreă persoană“, a fost otrăvit de o pisică. Involuntarul umor lugubru ce se degajă dintr-un astfel de „răspuns“ ne pune, mărturisim, pe gînduri.

Lumea în care trăim

Necunoscutele viitorului...

Doar petrolul reprezintă o necunoscută a viitorului? În timp ce lumea întreagă este preocupată de găsirea unor soluții pentru depășirea crizei energetice, se pare că „în umbră se coace o nouă criză“.

Economistii, proiectanții, inginerii — după cum afirmă gazeta italiană „Corriere della Serra“ — constată, de-a dreptul alarmanți, că perspectivele aprovizionării cu metale strategice pot deveni critice. Cererile de titaniu, spre exemplu — al cărui preț a crescut de 4 ori în numai 6 luni ale anului trecut — nu mai pot fi onorate fără un „preaviz“ de un an sau doi. Dar titaniul nu este singurul dintre metalele din ce în ce mai greu de procurat pe piața metalelor. În ultima vreme se înregistrează puternice tensiuni în privința plumbului, molibdenului, platinei și argintului. Cererile, ca și prețurile, cresc vertiginos, în timp ce ofertele stagnează.

Fragilitatea pieței metalelor strategice a devenit preocupantă. A dovedit-o un trecut destul de proaspăt în memorie. Vă amintiți de evenimentele care au avut loc în urmă cu doi-trei ani în regiunea Shaba din Zair? Atunci, prețul cobaltului — în a cărui producție Zairul ocupă primul loc în lume cu o pondere, în totalul mondial, de 65% — a crescut de 8 ori în numai câteva zile. De fapt, așa cum se știe, aprovizionarea cu diferite minereuri metalifere se face, în proporție de 40-60 la sută din țările în curs de dezvoltare, multe dintre ele situate în zone deosebit de „fierbinți“ sau în vecinătatea lor, zone afectate de evenimente frecvente.

Dificultățile situației politice din unele țări africane, dar mai ales reorientarea investițiilor ca urmare a „crizei petrolului“, au determinat multe companii industriale din Occident să amine sau chiar să renunțe la proiectele lor de extindere a unor exploatare miniere. Ca atare, odată cu creșterea consumului de metale strategice a sporit și cererea acestora, și, evident, prețurile lor. Iar investițiile n-au fost pe măsura necesităților, deoarece pentru unele companii riscurile pe termen scurt sau lung păreau deopotrivă mult prea mari.

În această situație, potrivit unor speculații care se fac în presa occidentală, nu este exclus ca marile trusturi petroliere internaționale, care au acumulat importante beneficii, să dovedească un anumit interes pentru investirea profiturilor în industria metalelor strategice care devin din ce în ce mai prețioase. Nu trebuie uitat însă că totuși, chiar și în condițiile unor investiții urgente, vor trebui să treacă... circa 8-10 ani pentru ca acestea să dea rezultatele scontate.

8-10 ani reprezintă o perioadă prea lungă pentru economia modernă. Un deceniu în acest sfârșit de secol înseamnă enorm și nimeni nu poate să aștepte. Iată de ce, după opinia specialiștilor, în anii care urmează preocupările prioritare ale omenirii ar trebui orientate spre alte direcții de acțiune. Și anume, în primul rând spre crearea unor tehnologii noi care

să reducă consumul celor mai solicitate metale. Astfel, în cazul cromului, care are un rol capital în producția oțelurilor și aliajelor inoxidabile, sînt în studiu mai multe procedee menite să diminueze cu circa 20 la sută cantitatea de crom utilizată, fără a afecta însă calitățile oțelurilor și aliajelor inoxidabile. În același timp extinderea folosirii pulberilor metalice crează posibilitatea obținerii unor economii de materiale până la 50 la sută față de procedeele clasice, de forjare.

În al doilea rând ar fi vorba de găsirea unor înlocuitori nemetalici ai aliajelor folosite în prezent în industrie. Un loc central îl ocupă în această privință materialele plastice, performanțele cărora continuă să uimească. Noile produse realizate rezistind cu brio la solicitările mecanice, la temperaturi relativ ridicate sau la fenomenul de „îmbătrânire“. Specialiștii au demonstrat practic că în numeroase cazuri materialele plastice tehnice ar putea de pe acum să înlocuiască cu succes cuprul, aluminiul și chiar oțelul. Fiind ușoare și rezistente, componentele plastice, deosebi cele poliamide, pot să aibă o prezență mult mai largă în diverse ramuri industriale.

Rezultate spectaculoase se vor obține în viitor prin extinderea folosirii materialelor denumite compozite. În asociere cu fibre de grafit, carbon și cu rășini sintetice, aceste materiale, la fel de ușoare ca și cele plastice, sînt mai rezistente, oricît ar părea de ciudat, decît oțelul. În momentul de față sînt încă prea costisitoare și sînt folosite practic doar pentru construcția avioanelor militare cu performanțe ridicate. Cu toate acestea materialele compozite au un viitor sigur, mai ales în industria automobilului. Nu de mult, specialiștii firmei „Ford“ au prezentat deja un vehicul experimental construit aproape în întregime din materiale de acest tip. Prototipul, cu 567 kg mai ușor decît cel metalic, ar fi însă la fel de solid și de rezistent la eforturile mecanice — pretind specialiștii. Exces publicitar? Optimism exagerat? Fiește orice nouitate de acest gen trebuie să treacă examenul practic. Deci să lăsăm pe seama viitorului părerea definitivă. Cu atît mai mult cu cît numeroși cercetători consideră că metalele strategice ar putea fi înlocuite, tot atît de bine, cu materialele ceramice în superaliaje pe bază de nichel, crom sau cobalt. Programele de cercetare în această direcție sînt deocamdată la început. Dar primele rezultate sînt într-adevăr spectaculoase.

Pentru deceniile următoare experții prevăd o extindere considerabilă a folosirii „materialelor noi“. Pînă atunci, însă, penuria se face tot mai acută simțită pe piața metalelor strategice. Planeta va trebui să găsească răspunsuri imediate la întrebări ce nu vor îngădui amînarea...

AL. PINTEA

Mondo umano?

Dincolo și dincoace

Cînd vineri, 20 martie, a fost echinocliul de primăvară și a început primăvara astronomică —

...dincolo de Oceanul febra urca, urca mereu. Vine, vine primăvara și, ca întotdeauna, la 30 martie, în Los Angeles are loc decernarea premiilor Oscar pentru: cel mai bun film, cel mai bun actor, cea mai bună actriță, cel mai bun regizor, cel mai bun film străin, cel mai bun scenariu original. Nume, titluri circulă din gură în gură cu repeziune incredibilă, noile șanse devin publice înainte de a exista. Tensiunea crește, crește. Pe măsura competiției în arta filmului!

...Dincoace de Ocean, mai mulți vinzători de artă barcelonezi afirmă că Salvador Dali are obiceiul să vîndă ca litografii reproducerea la offset ale operelor sale pe care, însă, le-a semnat în original. Pe cînd dispușă pare să devină acerbă, dip Milano se anunță că o pinză a maestrului Dali a bătut recordul vinzătorilor la licitație — 310 milioane lire italiene sau 1.850.000 franci francezi! Și, probabil, cifrele vor crește mereu. Pe măsura competiției financiare printre iubitorii (?!) artei.

...De dincolo de Canal, „Britain 1981“ demonstrează că englezii cumpără mai puțin tutun, mai mult alcool și stau destul (20 ore pe săptămînă — iarna) la televizor. În ce-l privește, „British Medical Journal“ arată că cealaltă dă letargie iar „France Presse“ scrie (cu maliție) dacă vor renunța la tradiționala ceașcă de ceai, britanicii vor fi obligați probabil să bea apă: doctorii americani au constatat că cealaltă cafea este cancerigenă, iar rețetele creșterii decise de bugetul d-nei Thatcher au făcut ca prețul berii să fie prohibitiv... Sînt noi constatări ivite din confruntarea dintre observațiile, noastre și realitate.

...Dincolo de Canal, aflăm (cu uimire? dar ne mai poate mira ceva astăzi?) că de, la 9 martie, N.A.T.O. și cele 14 capitale ale țărilor pactului (exceptînd Franța) urmăresc strict un scenariu. Dar nu ca oricare alt scenariu — de film sau spectacol — ci de... „război“. Altfel zis, se mimează, cu toată puterea necesară, un război și, după cum sîntem informați, „în funcție de un scenariu de criză, din «centrul situației» al N.A.T.O. de la Bruxelles“, civili și militari testează și analizează reacțiile guvernelor membre ale pactului. „Realismul“ acestui scenariu — top secret — la care, cotidian, participă sefi de stat, premieri, sefi de state-majore — merge pînă acolo încît simulează conferințe de presă zilnice asupra evoluției „crizei“. În acestea, diplomații joacă... rolul ziaristilor. Noroc că putem zîmbi măcar, intrucît este vorba de roluri și de un joc și nu de viața cotidiană, care să ne ducă la constatări triste, care să ne încrețească pielea.

Dar mai bine să revenim la ultimele știri de dincolo și de dincoace: la Oscar sînt mari favoriți R. de Niro și John Hunt (cel mai bun actor), Robert Redford (cel mai bun regizor). Independent de voința lui, Dali, nemaibutindu-și semna pinzele, și-a confecționat un tampon cu amprente digitale: în India a crescut spectaculos numărul terților, leilor și rinocerilor: în fine, vineri, 20 martie, a fost echinocliul de primăvară. Dar vor fi existînd primăveri reale și primăveri imaginare?

DUMITRU CONSTANTIN

„EFECTUL DE SERĂ“ și noua epocă glaciară

Anomaliile climatice din perioada post-belică sînt acum un loc comun. Ele au produs și produc îngrijorare, cu atît mai mult cu cît în ultimii 5 ani frecvența lor a fost tot mai mare. Astfel, după cum se știe, vara trecută Statele Unite au fost bîntuite de cele mai puternice valuri de căldură din întreaga lor istorie. Timp de mai multe săptămîni, în statele din partea de sud-est temperatura s-a menținut în jur de 40 de grade; 1.200 de persoane și-au pierdut viața, din cauza insolăției și a deshidratării, pagubele cauzate recoltelor fiind de miliarde de dolari. Iarna aceasta a fost rîndul Australiei să suporte o secetă fără precedent. Se cunosc, de asemenea, catastrofele care au încercat Sahelul în 1968 și 1974. Tot în 1974 s-a înregistrat și o puternică secetă în India. Iar rever-sul căldurilor record l-au constituit, în aceleași perioade, iernile foarte aspre.

Firește, toată lumea, și în primul rînd savanții, au căutat să explice fenomenele menționate, să le determine cauzele. Din mulțimea de ipoteze care s-au emis (și se emit încă), cea mai răspîdită este aceea care susține că perturbațiile climatice de pe planeta noastră se datoresc activității industriale. De la începutul erei tehnice, Europa și America s-au acoperit de uzine și de centrale termice, ale căror coșuri aruncă în atmosferă cantități imense de fum încărcat de gaz carbonic. Potrivit revistei „L'Express“, omenirea produce 5 miliarde de tone de bioxid de carbon anual, și tendința este de sporire. N-ar fi nimic dacă acest gaz s-ar dispersa pur și simplu în atmosferă. Dar, amestecat

cu alte substanțe poluante, el formează un ecran care perturbă circulația razelor solare reflectate de suprafața pămîntului, dînd naștere așa-numitului „efect de seră“. Permeabil ca un geam la trecerea razelor solare spre pămînt, bioxidul de carbon închide în interiorul atmosferei terestre căldura reemisă de pămînt sub forma razelor infraroșii, ducînd la ridicarea temperaturii atmosferei.

Dacă actualul ritm de folosire a combustibililor minerali — petrolul și cărbunele — va continua, pînă în anul 2050 cantitatea de bioxid de carbon din atmosferă se va dubla, iar temperatura aerului se va ridica cu 2-3 grade. Pentru profani pare puțin, dar, în realitate, consecințele pentru viața planetei, pentru omenire ar fi dezastruoase. Imense teritorii, astăzi grînare ale lumii, s-ar transforma în deșerturi, alte zone ar fi inundate. La un plus al temperaturii medii de 5 grade, calota glaciară a Arcticii s-ar topi, nivelul oceanelor s-ar ridica cu 1-5 metri, ceea ce ar însemna o catastrofă pentru multe milioane de oameni, care locuiesc în regiunile de coastă. Orașele New York, Londra, Leningrad, Bangkok, Singapore, Djakarta și altele ar dispărea de pe harta lumii. În același timp, teritorii și mai întinse ar muri datorită arșiței excesive. Toate ecosistemele pămîntului ar fi distruse.

Soluția? Ea decurge în mod logic: renunțarea la petrol și cărbune ca surse de energie. Cum economisirea petrolului se face oarecum de la sine, datorită penuriei, a prețurilor exorbitante, rămîne să

se dea bătălia mai ales cu bătrînul cărbune care, abia reabilitat, abia repus în drepturi și în funcțiune, își vede iarăși amenințată situația. Ce propun, în schimb, ecologii și climatologii? Să se recurgă la energii „curate“: solară, a apelor, a vîntului, și chiar la cea atomică, avînd în vedere că aceasta, oricum, nu produce bioxid de carbon.

Acestea ar fi deci revendicările a numeroși savanți, a unor organizații și organisme internaționale, precum și a unor oameni politici. Sînt însă revendicările respective întemeiate? Altfel spus, se bazează ele pe studii temeinice, pe date certe? Răspunsul este mai degrabă negativ. Chiar și cei mai înfocați ecologi și climatologi, care se pronunță pentru măsuri drastice de protecție în contra bioxidului de carbon, admit că cerințele lor se sprijină pe ipoteze foarte fragile. Căci în prezent de-abia se descoperă istoria climatului Terrei. Sînt foarte puțin cunoscute și înțelese efectele și rolul ciclurilor lunare, ale erupțiilor solare, ale deriverii continentelor și ale norilor, fără a mai vorbi de disputele asupra influenței oceanelor și a pădurilor. Iar verificarea unei singure ipoteze costă milioane, pe care cercetătorii n-au de unde să le ia. Rămîne, prin urmare, să se mai aștepte, cu atît mai mult cu cît nu puțini specialiști susțin că supraîncălzirea atmosferei ca urmare a „efectului de seră“ nu numai că nu este dăunătoare, dar este chiar binevenită, intrucît, spun ei, pămîntul este pe punctul de a intra într-o nouă eră glaciară.

Dar, în așteptarea momentului cînd lucrurile se vor lămurii, omenirii îi revine o misiune cit se poate de concretă, în afara oricărei dispute: să se preocupe în permanență de sănătatea globului pe care își duce viața, diminuînd și în cele din urmă eliminînd orice fel de poluare.

ION D. GOIA

La fiecare 24 de minute

Despre creșterea criminalității în Statele Unite, în alte țări occidentale, am citit sau am auzit de nenumărate ori. S-a schimbat oare între timp ceva? Nu, nu s-a schimbat nimic. Ultimele date confirmă ceea ce știam de mai demult: numărul crimelor și delictelor este în continuă sporire, nesiguranta cetățeanului devine din ce în ce mai pronunțată. Potrivit unui recent sondaj al Institutului Gallup, 58 la sută din cei chestionați au declarat că se simt într-o mare nesigurantă, 64 la sută au arătat că nu ies singuri noaptea din casă iar 80 la sută au afirmat că nu poartă niciodată asupra lor bani în numerar de teama de a nu fi jefuiți. Ministrul american al justiției a citat și el cifre care stîrnesc neliniște. Astfel, potrivit spuselor lui, atît în 1979, cît și în 1980, criminalitatea a crescut, față de anii precedenți, cu 11 la sută. În cursul anului 1980, 30 la sută din familiile americane au fost victimele unui furt, unui viol, unei agresiuni sau ale unei omucideri, fapt caracterizat de ministru drept „scandalos“.

Alte date statistice arată că în S.U.A. un act de violență este comis la fiecare 27 de secunde și un asasinat la fiecare 24 de minute.

Că între cauzele proliferării criminalității la loc de frunte se situează lipsurile, mizeria, șomajul, nu mai incapa nici o îndoaială. Că, prin urmare, pentru eradicarea criminalității este necesară înlăturarea cauzelor care o generează este iarăși un loc comun. Dar acest aspect, oricît de important ar fi, nu trebuie absolutizat. Cu alte cuvinte, nu trebuie neglijate celelalte mijloace de combatere a criminalității: forțe de ordine suficiente, înzestrate cu mijloacele necesare, reținerea promptă și pedepsirea corespunzătoare a răufăcătorilor.

Pentru că, mai întii, nu toate fărădelele izvorăsc din sărăcie. În al doilea rînd, cetățenii consideră că pentru a se apăra de hoși, asasini, bandiți, escroci, atentatori la bunele moravuri nu este deloc indicat să se aștepte pînă se va termina cu sărăcia.

Este ceea ce a reieșit și din mai sus menționatul sondaj Gallup: 59 la sută din răspunsuri sînt nefavorabile sistemului juridic american care nu se mai bucură de încredere, deoarece răufăcătorii nu-și primesc pedepsele pe care le merită. În același timp, poliția nu reușește să apere pe cetățenii obișnuși de agresiunile sau jafurile celor certați cu legea.

Nemulțumirea populației a determinat autoritățile să ia atitudine. Președintele Curții supreme americane s-a pronunțat pentru modificări în actuala legislație, pentru a se putea efectua „o arestare rapidă, o judecare promptă, o pedeapsă sigură și, pînă la un anumit punct, o judecată definitivă“. S-au cerut, totodată, limitarea deținerii de arme de către cetățeni, refuzul eliberării pe cautiune a acuzaților care, potrivit antecedentelor, sînt susceptibili de a comite noi fapte antisociale. Iar guvernul, manifestîndu-și intenția de a combate cu hotărîre criminalitatea la nivel național, a început prin a aloca fonduri necesare cercetărilor. Dar măsurile cele mai importante sînt așteptate de-abia de acum înainte.

ION CODRU

Lumea se amuză

(După „BOHEMIA“ — Cuba)

Ochii și urechile lumii

Murmur
de primăvară

„Visăm?” murmură ziaristii, la Geneva, nu demult, să tot fie veșnicia a patru luni — „visăm?”, ei bine, la ce ar mai putea visa, increduli dar rivnind mereu feeria, ziaristii acestui secol,

„visăm?” murmură ei, atunci, la Geneva, deși în aceeași zi de noiembrie se relatea în presă despre existența unui club englez, al celor care se plictisesc pe astă lume, al cărui președinte, Andy Harrison, refuzase candidatura unui ziarist care vroia să le conferențeze despre romanele fluvii din secolul 19, „temă prea interesantă, care nu ne-ar putea plictisi cum trebuie” a argumentat președintele, după cum există, invers, un alt club englez, al sporturilor cit mai periculoase, oameni care nu vor cu nici un chip să se plictisească și organizează parasutarea a 15 cimpanzi în tinută de gală la o manifestatie publică,

nu, la toate acestea — să adaug o competiție la Leeds, pentru a desemna cel mai plicticos conferențiar, cel care izbuteste adormirea întregului auditoriu — la toate acestea ziaristii nu murmură: „visăm?” și nici nu au scris, negru pe alb, ca aici, la Geneva, că „toți, nici unul dintre acești 70 de oameni care au muncit intens timp de trei zile, nu dădea impresia unui scăpat dintr-o casă de nebuni”;

în schimb, la această adunare, pentru inființarea unei Organizații a Națiunilor Unite Animaliere, cu consiliu de securitate, tribunal internațional și steag — albastru, pe care sint înscrise cele 7 specii de animale amenințate cu pieirea: balena, elefantul african, cerbul indian, chinchilla, delphinul, lama și foca arctică — la tunetul de aplauze care au răspuns delegatului libanez ridicat să proclame „existența unei națiuni a berzelor”, după care trimisul american a vorbit în numele „națiunii de balene”, o delegată vest-germană denunțând „existența unui veritabil genocid”, prin comerțul mondial de păsări și păsărele, al căror grad de fragilitate și mortalitate face necesară prinderea a 15—20 milioane pentru a vinde 6 (milioane l),

în fața acestui for care vede în salvarea animalelor pământului o încercare de salvare dacă nu a O.N.U.-lui, măcar a OMULUI, un scriitor francez cunoscut, Denis de Rougemont, explicând, tot acolo, foarte clar că „animalele trăiesc ca și noi durerea și bucuria, frica și iubirea; dar nu vorbesc; trebuie deci ca noi să vorbim pentru ele” — și la care adăuga că vorbim pentru ele, vorbim despre și pentru noi, specia umană —

aici ziaristii prea încercați se piscă de picior și murmură: „visăm?”

Acel tip care, înainte de potop, încărcă pe arca sa oameni și animale, părea mai informat, mai visător și mai lucid decât ziaristii secolului meu, atâteștiutori și atoa-teplictisiti. Incremeniti între ridicol și eterna fascinație a unui Eden; ceea ce nu mă împiedică să murmur, venind primăvara: Binecuvîntați animalele și ziaristii!

RADU COSAȘU ■

Eu comunic,
tu comunici,
el comunică

Frisoanele
bunicului
Gutenberg

Cu dreptul întiiului venit, cu rădăcinile infipte adinc în solul tradiției, cu convingerea că barba-i de patriarh impune respect și-l va ajuta să calce onorabil printre undele scurte și ultrascurte pornite la plimbare, bătrînul tipar caută a se ține în șa. Scriitura, la vremea ei, deschide fereastra către o lume neștiută: remanența cuvintului. Datorită ei cunoaștem frământările gânditorilor mai virstnici decât noi cu câteva milenii. Prima enciclopedie — apărută în China — are peste 2000 de ani. S-au născut cărțile, au apărut bibliotecile. Virsta modernă a comunicației de masă va fi însă anunțată doar de apariția imprimeriei. Cu o necesară precizare: tehnica reproducerei imaginilor și scriiturii gravate în platră și lemn era deja cunoscută de multă vreme. Adică de prin secolul al VI-lea înainte

teu erei noastre. Pe poteca ce duce la Gutenberg descoperim certificatul de naștere al hirtiei, folosită pentru prima dată în China cam pe timpul războaielor dintre Decebal și Traian. În țările arabe va pătrunde în secolul al VIII-lea. În Europa abia în secolul al XIV-lea. Cam odată cu descălecatul lui Dragoș. Imprimeria este semnalată în China în veacul al IX-lea. În Europa, cum știm, în al XV-lea.

La cinci secole de trăire încinsă, primenite de aerul noutăților, numeroase și spectaculare, trupul bătrînului tipar se încăpăținează a-și ascunde ridurile, exersează cu stăruință în registrul performanțelor de valoare, impunându-și punctul de vedere și refuzînd cu demnitate trecerea în loja senatorilor de drept, acolo de unde, indiferent cum ești privit, tot haină de pensionar vei purta. În cîmpul acoperit cu mine al secolului nostru Gutenberg avansează. Ce vom constata, aruncînd o privire în direcția ofensivei mijloacelor de comunicare în masă în ultimele decenii? Pasul înainte, vizibil sesizat pe toate canalele, este sincronizat cu evoluția factorilor demografici, educațivă, socială.

Într-un interval de 15 ani (perioada 1960—1975), populația globului a crescut cu 33 la sută. Tirajul ziarelor — crescut la mîia de locuitori — a crescut cu 5 la sută. Numărul titlurilor de cărți publicate anual la un milion de locuitori în aceeași perioadă s-a mărit cu 30 la sută. Mutînd cap-compasul în plan mai îndepărtat, vom observa că timp de 25 de ani (între 1950—1975), numărul exemplarelor publicațiilor cotidiene a sporit cu 77 la sută iar al titlurilor de cărți tipărite anual cu 111 la sută. Un mers ascendent, tinzînd spre punctul în care tipăritura, împreună cu

suratele-l mai tinere din Galaxia Marconi, vor permite un racord totalitar al populației globului la mijloacele de comunicare în masă.

Frisoanele bunicului Gutenberg vin de altundeva, nu din această parte a extensibilității cercului în care se mișcă și nu numai — dar despre asta altă dată — din temerea că oxigenul planetei va fi prea cu poftă adulmecat, pînă la limita rafeierii, doar de competitorii mai tineri aduși în scenă de Hertz și al lui. Insuficiența-i cardiacă se trage, s-o recunoaștem, de la dificultatea asigurării pe măsura pretențiilor a suportului scriiturii. Hirtia a fost și devine pe zi ce trece un stîlp pe umerii căruia se înalță, cînd există, succesul de casă. Boala devine cronică, proiectată pe ecranul ce ne permite să distingem cifra enormă a celor ce nu știu să citească și în consecință excluși din capul locului din sala unde tronează paginile mari ale ziarelor, sau mici — ale cărții — acoperite cu litere: 800 de milioane în prezent. Aproape o treime din populația adultă a planetei. În următorul deceniu este de așteptat să se adauge nivelului cert de acum încă 150 de milioane de neștiutori de carte.

În plus, zidurile de netrecut ale dificultăților lingvistice. Din 500 de limbi care se reprezintă prin scriere, cite figurează în statisticele la zi, numai 200 au tradiție scrisă și literară; alte 200 nu au decît tradiție scrisă; restul de o sută nu au decît alfabet și abecedare.

Dar nu sînt frisoanele care le evocăm acum singurele semne de exclamare ce flanchează trecerile pietonale de pe Autostrada tiparului.

NEAGU UDROIU ■

Deceniul opt: cu stîngul înainte...

Un an cu somaj record, cu o creștere economică lentă și o inflație galopantă le așteaptă pe membrele O.E.C.D., potrivit unui studiu de prognoză comentat de „International Herald Tribune”. El presupune că încrederea — definită ca o corelație stabilă între dorința consumatorilor de a cheltui și a oamenilor de afaceri de a investi — se va menține nealterată, orice modificare a acesteia în direcția stagnării cheltuielilor fiind de natură să compromită perspectiva.

În urma unei analize pertinente a evoluției economice a principalelor țări membre ale O.E.C.D., raportul consideră că Japonia va fi singura țară unde produsul național brut va crește cu o rată de 6,6 la sută, aproape egală cu media deceniului trecut. Ritmul dezvoltării R.F. Germania în următoarele 6 luni este estimat la 0,50 la sută după un declin de 3 la sută în cea de-a doua jumătate a anului trecut. La finele celui de-al doilea semestru al anului în curs, creșterea nu va depăși 1,5 procente, urmînd ca abia în prima jumătate a anului 1982 să atingă 2 la sută. Franța va cunoaște o îmbunătățire modestă a situației sale, cu o creștere reală de 1 la sută. În S.U.A., unde perspectiva este incertă datorită schimbării Administrației, se prevede o creștere între 2,5 și 3,5 la sută în perioada iulie 1981 — iulie 1982.

Privită prin prisma interdependențelor inevitabile dintre economiile naționale, si-

tuția țărilor în curs de dezvoltare este și mai sumbră, cu tonuri de negru pur pentru cele neproducătoare de petrol. Dezvoltarea mai mult decît lentă a „celor 24” din O.E.C.D. va avea serioase implicații asupra „lumii a treia” privată de piețe de export. Situația se va agrava în continuare dacă se perpetuează practicile protecționiste. Se așteaptă ca aceste țări să aibă un deficit al conturilor curente de 55 miliarde dolari în 1981, față de 51 în 1980, și o creștere în continuare a datoriei pînă la 60 miliarde în 1982.

Pentru cele mai optimiste guverne, dorința de a stimula dezvoltarea va fi stăvilită de nivelul în creștere al inflației. Se pare că, în lupta împotriva acestei boli a civilizației industriale, Germania occidentală va obține cele mai bune rezultate, indicele de 4,75 la sută înregistrat în 1980 urmînd să diminueze la 4 la sută în 1981 și la 3 în 1982. În Japonia tendința este crescătoare, de la 2 la sută în 1980 la 5 în 1981. În S.U.A. rata inflației va urca pînă la 10,5 la sută în 1981, cu un procent mai mult decît în anul precedent. Marea Britanie va înregistra unul din cele mai înalte niveluri (14,5 la sută) în 1981 și o scădere la 9,5 la sută în 1982. În Franța se așteaptă o sporire la 11,5 la sută de la 11,25 în 1980 și o scădere la 9 la sută în 1982.

Pe piața forței de muncă raportul nu întrevide modificări de natură să schimbe

proporția existentă între numărul locurilor de muncă și cel al muncitorilor. Cei mai lovitivi din țările industrializate în următoarele 18 luni vor fi tinerii care abia intră în din ce în ce mai aridul cîmp al muncii. 32,5 la sută din muncitorii italieni în vîrstă de pînă la 24 de ani vor căuta de lucru în această perioadă fără vreo speranță de încadrare. În Anglia cifra este de 20,25 la sută, aproape dublu față de 1980. În Franța rata șomajului juvenil va fi de 18,75 la sută, în S.U.A. de 14, în R.F.G. de 6,75 și în Japonia de 4, în nici una din aceste țări nesemnăindu-se vreo tendință de scădere. Șomajul total va spori în perioada menționată la rate record: 12,25 la sută în Anglia, 8,6 în Italia, 8 în Franța, 4,75 în R.F.G. În S.U.A. 8 la sută din populația aptă de muncă va șoma iar în Japonia 2 la sută.

Unica rază de lumină care se întrevide prin acest gros și cenușiu plafon de necazuri o va constitui faptul că „accelerarea inflației pare să înceapă a fi ținută în friu” după majorarea preturilor la petrol cu 150 la sută în 1978 față de 1973—1974. Salariile reale au perspective la fel de modeste, în corelație directă cu evoluțiile celorlalți indicatori semnificativi ai dezvoltării economice.

Așa cum rezultă din raport, se pare că, dacă în 1981 creșterea economică va înregistra indici modesti, în 1982 va fi lansată o timidă încercare de revitalizare a unor economii stagnante. Că se va reuși sau nu, rămîne de văzut.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

(După „EPOCA” — Italia)

lertător, achit complet și valsat și reintru în tangajul lumii cu tava la subțioară și ceva franjuri de gheață în pahar.

Pe stradă din cinci pietoni șapte beau cite ceva, sorbind cu ochii închiși și cu frenezile. Se alimen-tează din pungi. În pungi se află sticle. Nu se consumă direct din sticle pentru că nu e voie. Consu-

Itinerar
între două oceane (XV)

O pungă
cît viața...

marea băuturilor alcoolice rămîne prohibită chiar și aici unde străzile sînt simple pirtii de carnaval. În consecință această lume nebună se ambiționează să fie cuminte și, deci, e plină de pungi. Cei mai mulți ajung din cauza atîtor pungi să se facă praf, ceea ce denotă pe de-o parte inutilitatea punții iar pe de alta extrema prudentă a poliștilor care văzînd mormane de pietoni bătăbăniți declară că totul e O.K. dacă victimele au la îndemină o pungă.

În America punga a încetat de mult să mai fie un ambalaj oarecare, insignifiant, periferic. Punga este o instituție. Maron-gălbui, foarte subțire și foarte rezistentă, neapărat de hirtie, de dimensiuni extravagante — cît un om — sau de

abia perceptibile, pungile năvălesc din toate colțurile, în ele se aruncă orice și, pînă la urmă, ele inesele se aruncă înundînd continentul, gîtuînd străzile în mormane de un etaj...

Dar revenind la cartierul franțuzesc din New Orleans, aici orice „comesean” care nu e voios nu există și dacă tot nu există nu are ce căuta. Cu excepția circurilor de băieți și fete de o uluitoare ierpeleală, moleșiți de o mizerie sinceră și infipti pe trotuare în miezul propriei lor garderobe de nomazi și al cîtorva obiecte casnice din case care nu i-au ocrotit vreodată. Acompaniați de chitare, banjouri, flauturi sau castaniete, ca într-un memento incomod și durabil, acești trubaduri ai unei disperări obișnuite își permit luxul unui repertoriu amar și desuet: războiul din Vietnam (ce stranie obrăznicie să dezgropi morții sau să nu-i îngropi pe aceia care au murit de mult), războiul tinerilor fără slujbe împotriva Americii dolofane și scrobite (cine, ce să facă și cu războiul ăsta răsuflat) și alte citeva războaie mari și mici, începute în fiecare dimineață și ne-terminante în fiecare seară.

Trubadurii întonează, întonează mereu și pietonii, bînd din pungi, aruncă din cînd în cînd monezi în pungile lăsate căsate pe trotuar cu niște guri tipic americane ale mieii. Dar cine simte muscătura imoerceptibilă a unui început de melan-colie? Trebuie să fi nebun, timpul și muzica te mină repede din spate și monezile nu meriță să se arunce altfel decît smechereste, cu un aplomb șagălnic, la tîntă: drept în punga care pare mică și prăpădită. De fapt e imensă, elastică și inghite tot sau chiar mai mult...

RADU BUDEANU ■

OMUL CARE JOACA

„Hora“ lungă...

În fotbal, ceea ce luni scrie și reia marți „Sportul“, sau ceea ce transmite de la fața locului cel mai bun comentator radio al nostru, Ion Ghiulescu, este verdict pentru milioane de oameni... Un arbitru poate fi etichetat hoț, un jucător devine imediat o epavă, un antrenor își poate mingia hlamida genialității sau cap-farsorului, în fine, o echipă poate fi scuzată, o altă bălăcărită. Nu vroiam să scriu aceste rânduri, imi voi apăra echipa pe cât posibil numai în teren dar, văzând că „hora“ înșelătoare în urma discutatului joc Corvinul — Dinamo continuă am să fac câteva precizări. Știu că și fără a le antura de amănunte ce pot arunca o lumină jalnică asupra comportării unor comentatori de specialitate (sint puțini, și e bine), notele imi vor fi din nou date înainte de joc (!), răutatea privirilor și a rindurilor chiorșe mă va îmbrățișa și, tot prin ele, voi fi aruncat iarăși ca pradă tribunelor de la „23 August“. Pentru a te purifica și ridica în slujba adevărului, trebuie să fii infrint de mocirla falsității răuvoitoare.

S-a scris mult despre Corvinul și foarte puțin despre Dinamo după disputa lor. Era și firesc. Ziarul de specialitate a luat inițiativa de a-și trimite redactorii pe teren, în provincie deocamdată (!?), pentru a urmări câteva zile echipele respective. Curios, nu-i trimite de marți, să zicem, pentru a înțelege felul în care pregătesc și apoi realizează jocul de sâmbătă, ceea ce ar ajuta real fotbalul nostru. Laureriu Dumitrescu, semnatarul cronicii din „Sportul“, a sosit în ziua jocului și a mai rămas, probabil, până luni. Ce să vadă? Nu putea să participe decât la bucuria scontatei victorii sau, așa cum a și făcut, să justifice înfrângerea aruncând totul pe centralul Cenea, pe tușierul Raab și pe neșansa hunedorenilor, pentru că, în etapa viitoare, la Galați a semnat Ioan Chirilă!... Poate că nici nu l-a interesat ce a jucat Dinamo, sau, ceea ce este și mai dureros, n-a înțeles... Ne-am așezat 4-4-2, „retrăgându-l“ pe cel mai avansat jucător al nostru, Dragnea, în linia de mijloc. Pentru noi e bine. Ori sintem atât de enigmatici încât nu ne mai bate nimeni, ori „redactorul de specialitate“ n-avea chemare, ceea ce este dureros pentru ziar...

Revenind la arbitri, se pare că în jurul echipei noastre s-a țesut o falsă impresie, aceea că am fi ajutați în ultimul timp de ei. Cum „țesătorii“ se pot încropi imediat în fotbalul nostru, pericolul e mare, mai ales că multă

lume mai trăiește cu impresia că la noi mai sint secții de „broderie“. Am prins și timpurile acelea, dar, spre binele acestui popor, datele s-au schimbat. Noi luptăm împotriva „aței albe“, îndrumați de cine trebuie și poate că acest lucru se traduce în fotbal prin faptul că am fost arbitrați corect în deplasare, ca și acasă. Dacă a fi arbitrat corect a început să supere pe unele stadioane, vina este în altă parte și în nici un caz pe „Ștefan cel Mare“. Incriminarea arbitrilor de la Hunedoara, și în special a lui Raab, trebuie pusă în fața opiniei publice și sub alt aspect. Dinamo a acceptat fără comentarii tușierii de moment găsiți în stadion, inclusiv pe localnicul Rațiu, în lipsa celor delegați, iar despre acest lucru nu s-a scris nici un rând... Judecarea semnalizării lui Raab la golul litigios nu se poate face decât în fața magnetoscopului televiziunii care deține, sper în continuare, filmul jocului. Am revăzut și eu de multe ori faza respectivă. Aș vrea să mă credeți ca om de fotbal și nu ca jucător la Dinamo. Iubesc Dinamo și am să servesc acest club în numele fotbalului cit mi se va cere dar mi s-au făcut și mie „cadouri“ nemeritate... I-adevărat că Nișa vine din spate dar, atunci când Klein centrează (și trebuie privit atent acest moment), atacantul central este deja la limita de semnalizare firească a ofseidului. Dacă vrei binele fotbalului, stimați judecători ai arbitrilor, dați-le acestora recompensa respectării lor în fața opiniei publice atunci când sint cezari. Din unghiul în care se aflau, atât ziaristul amintit cit și observatorul federal nu se puteau pronunța la o întâmplare atât de grea și atât de repede, decât dacă vedeau în infraroșu.

Și semnatarul rindurilor din „Știința tineretului“, simpaticul Dan Dumitrescu, „s-a cam aruncat“.

Sint convins că Mircea Lucescu a simțit lecția ce trebuie să o primească acum și nu la Sibiu, își va așeza cum trebuie stoperii (nu-i poți avea încă pe Hansen și Thomson de la Liverpool), îi va acoperi altfel decât prin munca uneori oarbă a lui Dumitriu IV și va risca mai puțin ofensiv caruselul de pe margini în fața unei echipe care va ști să se acopere în zonă și să „muște“ tocmai în locurile părăsite. Altfel va fi păcat de munca incontestabilă de până acum, castelul putând fi de nisip.

CORNEL DINU ■

N.R. Precizăm că opiniile colaboratorilor noștri sint ale lor; redacția nu înțelege să le împărtășească în toate cazurile, dar respectă dreptul la opinii.

RUGBY

Polaritățile campionatului

Pentru spectatorii pasionați ai sportului cu balon oval, precum și pentru mai largă masă a cititorilor care urmăresc rubricile de rugby din ziaristria noastră, evoluția campionatului divizionar prim este marcată adeseori cu semnul mirării, datorită surprinzătoarelor scoruri pe care, dacă nu le vom considera astronomice, le găsim mai firești la baschet, la popice, sau în alte sisteme adiționale de punctaj. Într-adevăr, iată câteva rezultate grăitoare asupra deficiențelor din această competiție: Steaua — „U“ Timișoara (104-8), Steaua — Politehnica Iași (75-3), Steaua — Rapid (40-0), Grivița Roșie — Constructorul Constanța (62-3), Dinamo — Rapid (52-3), Dinamo — Sportul Studentesc (55-3). Observăm că echipele beneficiare ale unor atare surclasări sint echipele din grupul fruntaș. Practic, acest campionat prezintă aspectul unei azime frunte în două și avind o compoziție diferită, din două alături.

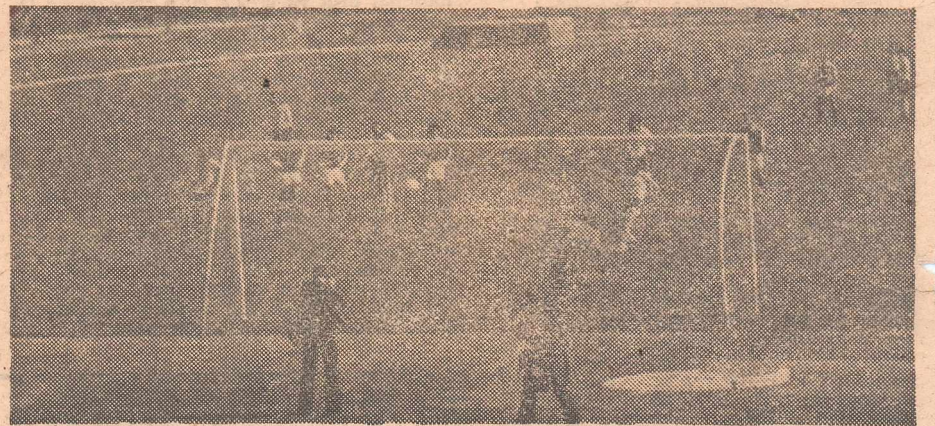
Polaritățile valorilor sale, către vîrf și către lanternă, sint prea categoric marcate, ca printr-o falie intercontinentală!

Și poate vor fi de un anumit echilibru numai în cadrul fiecărei compartimentări valorice. Un sumar control al esaverajului pe verticală evidențiază această ruptură, începînd chiar cu poziția a 6-a din clasament. Numai primele 5 echipe reușesc, pînă în prezent, să mențină o pirghie pozitivă și anume: Dinamo (490-85), Steaua (874-109), Știința Cemin Baia Mare (197-103), Farul Constanța (401-179) și Grivița Roșie (243-177). Celelalte echipe intră în scara valorilor inversate. Ne-am pus și noi unele întrebări asupra acestei situații și am încercat s-o explicăm prin oboseala deplasărilor și intensitatea campionatului, precum și prin obișnuitele sfere de influență la zona din frunte a campionatului și la aceea de retrogradare. Pentru unele elucidări am făcut apel la cunoscuta amabilitate a lui Valeriu Irimescu, coordonatorul federației noastre de rugby, care mi-a precizat unele motivații. Referitor la intensitatea campionatului cu cîte două jocuri pe săptămînă, trebuie să respectăm acest ritm internațional (britanii joacă miercuri și sîmbăta) pentru a fi competitivii la nivelul scontat și dealtfel în turnee numai așa se joacă.

Considerînd că în lunile iulie, decembrie, ianuarie, februarie nu se poate juca, datorită climei și necesităților de refacere fizică, iar în ultima vreme avem și un calendar internațional bogat, în funcție de care alcătuim și calendarul intern, cele 26 etape ale campionatului, pentru care ar fi deci necesare mai bine de șase luni, duminică de duminică, n-ar putea fi, practic, programate. Sint necesare și 10 etape în zile de miercuri. Anul acesta vom avea și finalele pe țară ale competiției naționale Daciada, la seniori, cu selecționate pe județe. În aprilie ne așteaptă turneul anual F.I.R.A. de juniori care va avea loc la Madrid. Pentru noi, luna martie are un rol de pregătire intensivă în vederea sezonului internațional ce se apropie. Privite sub acest unghi, unele rezultate și scoruri din campionat pot fi explicabile. Cînd campionatul e întrerupt, federația organizează o cupă, pentru continuitatea în pregătirea de club și afirmarea unor noi jucători.

Am notat întocmai cele exprimate de Valeriu Irimescu, sperînd că ele vor fi lămuritoare și pentru cititorii noștri. Totuși, reamintindu-mi de acele scoruri de rugby dezagreabile, imi permit să atrag atenția participanților la campionat că rugbyul e incompatibil cu poziția noncombatantului.

TUDOR GEORGE ■

Dobrin transformă o lovitură de la 11 metri și deschide scorul în partida cu Rapid. Cu victoria de duminică, 2-1 la București, echipa din Tirgoviște pare să fi făcut un pas hotărîtor pentru promovarea în A. Imaginea a fost realizată din tribună de un supporter rapidist, Dumitru Râmnicănu

Fotografii de A. MIHAILOPOL (pag. 1, 5, 6), ELENA GHERA (pag. 12) și VASILE MĂNECAN (pag. 3)

Scurt, foarte scurt

E în plină desfășurare, la Palatul sporturilor și culturii, maratonul pugilistic dotat cu „Centura de aur“. Organizat pînă la ultimul amănunt și aducînd în fața unei săli arhipline nume mai vechi și mai noi ale boxului, turneul se anunță drept o reușită de prestigiu a federației de specialitate și, în general, a sportului românesc. Vom reveni ● Plecată în Elveția, la grupa B a mondialilor, fără 2 din jucătorii de bază, Tureanu și Huțan, naționala noastră de hochei pare urmărită de ghinion, pierzînd pînă acum toate cele 4 partide disputate la un singur gol diferență?! Numai că ghinionul, se zice, mai e și cum și-l face omul, iar hocheiștii români, altfel purtați prin felurite și în-

delungate turnee „de pregătire“, riscă să se trezească în divizia C?! ● Puțini sint cei care știu că fostul internațional Necula Răducanu apără în prezent poarta divizionarei B Autobuzul București. Îi informăm pe această cale ● „Rezultate modeste la Balcaniada de schi“, notează „Sportul“ de luni, spunînd adevărul numai pe jumătate. Rezultatele de la Udulag au fost, din punctul nostru de vedere, nu modeste, ci lamentabile. A venit, iată, timpul notei de plată, cine o achită? ● Ilie Năstase a izbutit, la Nancy, o ispravă de care mulți nu-l mai credeau în stare, întrecîndu-l pe argentinianul Villas. Alături de Panatta, asul român a terminat învingător în proba de dublu ● Sîmbătă se dispută la Madrid campionatele mondiale de cros, la care, în sfîrșit, federația s-a îndurat s-o trimită pe Maricica Puică. Punînd la socoteală că, în 8 martie, la Velenje, Puică a

bătut-o clar pe norvegianca Grete Waitz, campioană a lumii, așteptăm de la alergătoarea noastră o medalie, dacă nu chiar titlul. Îi ținem pumnii strînși ● La Nettelstedt, în Cupa cupelor la handbal masculin, TUS din localitate s-a distanțat de Minaur Baia Mare, 23-16. Duminică, la Baia Mare, meciul retur. Să fie oare totul pierdut? ● Lavinia Agache a urcat pe podiumul de premiere al „Cupei Americii“, competiție disputată la Fort Worth, în Texas. Gimnasta româncă s-a clasat pe locurile 2-4 la individual compus. Rămînînd în aria paralelelor inegale, să notăm că, după ce a făcut furorii în Statele Unite, lotul nostru reprezentativ, în frunte cu Nadia Comăneci, a încercat publicul din Venezuela ● Se pare că rugbiștilor francezi le priesc înfrîngerile administrate de români?! Ei au cîștigat, recent, Turneul celor 5, fără să fi pierdut un meci, repetînd astfel

isprava din 1977. De fiecare dată, înainte de a intra în posesia mult rîvnitului trofeu, Rives și compania au fost siliți să plece capul în fața formației noastre. Sigur, o coincidență, dar o coincidență care ne face plăcere ● Situația e tot mai albastră în ceea ce privește acordarea cartonașelor galbene, armă pe care arbitrii o folosesc cum vor. Federația a promis că va găsi o ieșire din impas, așteptăm ● După cum se știe, Universiada 1981 se va ține la București. Organizatorii depun eforturi notabile pentru ca respectiva competiție, un fel de Olimpiadă în miniatură, să se desfășoare în condiții optime. Se află, de pildă, în stadiu avansat de construcție, amenajare și modernizare Satul Universiadei ce va fi amplasat în cadrul Complexului de cămine studentești „Regie“ al Institutului politehnice din Capitală.

Filacără. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publicități comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme sociale-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanițaia, Liviu Timbus) — 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600; Scriitori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11226, București, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: N. Grigore MĂRĂȘANU

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU